

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Пирот, мај 2024

Садржај

РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА.....	6
1. УВОД.....	7
1.1. Правни основ који прописује надлежност за доношење.....	7
1.2. Принципи у раду са младима и за младе.....	8
1.3. Разлози за доношење Стратегије за младе.....	10
1.4. Институције укључене у изради Стратегије.....	12
2. ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕГИЈУ.....	14
3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА.....	15
3.1. Институционални оквири за спровођење омладинске политике.....	17
3.2. Лична карта града Пирота.....	21
3.3. Демографска ситуација и миграције младих.....	22
3.4. образовање младих.....	26
3.5. Запошљавање младих.....	33
3.6. Здравље, благостање и безбедност младих.....	37
3.7. Активизам и волонтеризам младих.....	44
3.8. Слободно време.....	48
3.9. Анализа проблема.....	53
4. ПРОМЕНА КОЈА СЕ ПОСТИЖЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕГИЈЕ.....	56
4.1. Визија.....	57
5. ОПШТИ ЦИЉ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ.....	57
7. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА И АНАЛИЗА ЊИХОВИХ ЕФЕКТА.....	69
8. МЕХАНИЗАМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ И НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВОЂЕЊА.....	91

9. СПРОВЕДЕНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА.....	92
10. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ.....	93
Акциони план:.....	94
АНЕКСИ.....	144

Скраћенице

РС	Република Србија
МТО	Министарство туризма и омладине
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ГУ	Градска управа
КЗМ	Канцеларија за младе
КЛЕР	Канцеларија за локални економски развој
МСПП	Мала и средња предузећа и предузетници
ИТ	Информационе технологије
РРА Југ	Регионална развојна агенција Југ
РСЈП	Републички секретаријат за јавне политике
РЗС	Републички завод за статистику
НАЈУ	Национална академија за јавну управу
НАЛЕД	Национална алијанса за локални економски развој
USAID	Америчка агенција за међународни развој
ЛАПМ	Локални акциони план за младе
ЛАП	Локални акциони план
НСМ	Национална стратегија за младе
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ЦСР	Центар за социјални рад
МУП	Министарство унутрашњих послова
ДЗ	Дом здравља
ОШ	Основна школа
ПУ	Полицијска управа
ЈПОА	Јавно признати организатор активности за континуирано образовање одраслих
УОПК	Уговорно окружна привредна комора
МСП	Мала и средња предузећа

АТВСС	Академија техничко-васпитачких струковних студија
ОСИ	Особе са инвалидитетом
НВО	Невладине организације
ОЦД	Организације цивилног друштва
ОРЦ	Омладински ресурсни центар
СЦ	Спортски центар
ЕУ	Европска унија
ЦЕРВ	Програм грађана, једнакости, права и вредности
МОС	Министарство омладине и спорта
„НЕЕТ“	енг. Друштвена група младих који нису у образовном систему, запослени или на обуци
КОМС	Кровна организација младих Србије
НАПОР	Национална асоцијација практичара/ки омладинског рада
НАКЗМ	Национална асоцијација Канцеларија за младе
БОШ	Београдска отворена школа

РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Поштована омладино,

Град Пирот је препознао потребу дефинисања и израде Стратегије за младе као једног од кључних докумената којим ће се на целовит и системски начин унапредити положај вас младих у средини у којој ћете моћи да изразите своје потребе, ставове и тежње.

Ви сте потенцијал, снага и ресурс града Пирота и зато је важно да активно учествујете у свим аспектима друштвеног живота и одлучивања, доприносећи сопственом, али и развоју читавог друштва.

Кроз стратешка документа која доносимо тежимо да препознамо све потребе младих и то је први корак ка унапређењу вашег положаја, као једног од приоритета локалне самоуправе. Зато је важно да заједно створимо услове за остваривање ваших потенцијала и идеја, пружајући вам неопходну институционалну, програмску и финансијску подршку.

Ви сте наша садашњост и будућност. Зато желимо да град Пирот буде место у коме ћете желети да живите и стварате.

Градоначелник

Васић

Мр Владан

1. УВОД

1.1. Правни основ који прописује надлежност за доношење

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године (у даљем тексту: Стратегија) са Акционим планом за њено спровођење, представља документ јавне политике којим се на целовит начин утврђују стратешки правци деловања и мере у области омладинске политике и бриге за младе, које одговарају на специфичне потребе младих у Пироту.

Правни основ за доношење Стратегије за младе и Акционог плана за њено спровођење представља Закон о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18 – у даљем тексту: Закон), којим се уређује плански систем Републике Србије, односно управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа. Предметним Законом је, поред осталог, уређен појам, структура и садржина докумената јавних политика, без обзира на ниво власти на којем се доносе.

У конкретном случају, Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године (као најзначајнији документ јавне политике на локалном нивоу у предметној области) донета је на основу одредаба наведеног Закона и то:

- у складу са чланом 10, у погледу врста докумената јавних политика;
- у складу са чланом 13, у погледу структуре обавезних елемената које стратегија треба да садржи;
- у складу са чланом 23, у погледу усклађености са планским документима донетим на републичком нивоу и нивоу аутономне покрајине на чијој се територији налазе (искључиво уколико се ЈЛС налази на територији аутономне покрајине), при чему се водило рачуна о изворним надлежностима општине/града и аутономне покрајине у домену планирања, прописаних Уставом и законом;
- у складу са чланом 38, став 3, којим је прописано да документ јавне политике јединице локалне самоуправе усваја скупштина јединице локалне самоуправе, изузев уколико је другачије прописано посебним законом.

Даље, правни основ који прописује надлежност за доношење Стратегије је и Закон о младима („Службени гласник РС”, број 50/2011 и 116/2022 - др.закон), којим се дефинишу оквири и услови за подршку младима у организовању, друштвеном деловању, развоју и остваривању потенцијала на личну и друштвену добробит, структуре омладинског сектора, права, обавезе и одговорности у зависности од одговарајућег нивоа власти,

афирмација аутономије омладинских удружења, удружења за младе, савеза и кровних савеза. Закон о младима по први пут јасно дефинише јавни интерес у областима омладинског сектора на републичком, покрајинском и локалном нивоу. Када је у питању локални ниво, Закон о младима утврђује да се финансирање потреба и интереса младих у јединици локалне самоуправе врши у складу са интересима и потребама сваке ЈЛС посебно, као и њеним економским могућностима. Нарочито је исказана важност остваривања потреба и интереса младих у областима омладинског сектора када се ради о обезбеђивању услова за учешће младих у изради и спровођењу локалног акционог плана за младе, подстицању младих да активно учествују у друштвеним токовима кроз афирмацију и подршку омладинским активностима, омладинском раду и неформалном образовању, оснивању и раду канцеларија за младе, клубова за младе, омладинских центара и др, подстицању младих да учествују у спровођењу омладинске политике, укључујући изградњу капацитета њихових удружења и савеза, као и стварање услова за активно и квалитетно провођење слободног времена младих, бављење спортом, неговање здравих и безбедних стилова живота, спровођење волонтерских активности, организацију обука, семинара и манифестација од значаја за запошљавање и усавршавање младих, те и других видова организованог и смисленог учешћа младих у раду јавних институција (на пример школски и студентски парламенти). Јасно је утврђено и да се средства за остваривање наведених, као и других, потреба и интереса младих обезбеђују у буџету ЈЛС.

Законом о планском систему Републике Србије предвиђено је да јединица локалне самоуправе сама одређује врсту документа јавне политике који ће припремати, односно сама дефинише да ли ће припремити стратегију или програм. Такође, Закон о младима предвидео је припрему локалних акционих планова.

Даље, Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године са Акционим планом за њено спровођење у складу је са Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 8 од 8. фебруара 2019), која прописује методологију израде и обавезне елементе докумената јавних политика.

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године са Акционим планом за њено спровођење израђена је у партнерству са свим заинтересованим странама у циљу одрживости, транспарентности и демократичности процеса њеног доношења. Стратегија за младе усваја се за период од пет година, а остваривање њених циљева планира се и прати посредством Акционог плана за спровођење Стратегије.

1.2. Принципи у раду са младима и за младе¹

Омладинска политика и све активности које се предузимају од стране субјеката омладинске политике у оквиру Стратегије треба да се заснивају на међународном и националном систему људских права и основних слобода. Посебну заштиту и подршку имају малолетни млади (испод 18 година). На све политике и активности које се односе на младе треба примењивати следеће принципе:

¹ Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године.

1. Поштовање људских и мањинских права, равноправност и забрана дискриминације

Сви млади су једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на лична својства. Не сме се правити разлика или неједнако поступање према младима, посредно или непосредно, по било ком основу, а нарочито по основу: година, расе, пола, националне припадности, верског убеђења, језика, друштвеног порекла, имовинског стања, чланства у политичким, синдикалним и другим организацијама, психичког или физичког инвалидитета, здравственог стања, физичког изгледа, сексуалне оријентације, родног идентитета и другог стварног, односно претпостављеног личног својства. Не сматрају се дискриминацијом посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају.

2. Подршка личном и друштвеном оснаживању младих

Сви, а посебно субјекти омладинске политике, у оквиру својих послова и делокруга подржавају независност и друштвено оснаживање младих на начин утврђен Законом о младима, Стратегијом за младе у Републици Србији и другим инструментима омладинске политике.

3. Једнаке шансе за све

Млади имају право на једнаке шансе и учешће у свим областима друштвеног живота, у складу са сопственим избором и способностима. Охрабрује се лични и друштвени развој младих, обезбеђивањем поштовања различитости, родне равноправности, права, слободе и достојанства. Млади имају право на објективно, прилагођено и лако доступно информисање, како би се развијали и доносили одлуке на основу пуне обавештености.

4. Међусекторска сарадња и координација на свим нивоима доношења одлука

Сви, а посебно субјекти омладинске политике, подстичу и подржавају јачање свести о значају младих и друштвене улоге младих, кроз координирани развој, спровођење и праћење реализације омладинске политике, препознају и уважавају потенцијале младих, као важан друштвени ресурс и исказују поверење и подршку могућностима младих.

5. Активно учешће младих и сарадња

Сви, а посебно субјекти омладинске политике, обезбеђују подстицајно окружење и дају активну подршку у реализацији омладинских активности младих, предузимању иницијативе и њиховом смисленом укључивању у процесе доношења и спровођења одлука, које доприносе личном и друштвеном развоју, а на основу пуне обавештености младих. Подржава се и подстиче слобода удруживања, сарадња са вршњацима и међугенерациска сарадња, на локалном, националном и међународном нивоу и активно учешће у политичком и друштвеном животу.

6. Друштвена одговорност и солидарност

Подстиче се и развија одговорност лица која раде са младима, као и одговорност младих у односу на њихове обавезе у друштву. Млади треба активно да доприносе изградњи и

неговању друштвених вредности и развоју своје заједнице, нарочито путем различитих облика волонтерских активности и да изражавају међугенерациску солидарност и активно раде на стварању услова за једнако и пуно учешће у свим аспектима друштвеног живота младих особа са инвалидитетом, припадника националних мањина и свих других лица и друштвених група које могу бити у ризику од дискриминације, односно дискриминаторног поступања. Развија се међугенерациска солидарност и препознаје улога младих у изградњи демократског грађанског друштва заснованог на култури ненасиља и толеранцији.

1.3. Разлози за доношење Стратегије за младе

Омладинска политика подразумева све мере и активности које су усмерене на побољшање положаја младих, које полазе од потреба младих, а које спроводе различити актери омладинске политике, односно државни органи, установе, организације цивилног друштва, заједно са удружењима младих и удружењима за младе, њиховим савезима и канцеларијама за младе.

Значај израде и спровођења Стратегије за младе града Пирота огледа се у:

- дефинисању права, обавеза и одговорности свих заинтересованих страна;
- успостављању институционалних механизма за учешће младих у процесу доношења одлука;
- посматрању младих као ресурса друштва и препознавање њихових потенцијала;
- креирању системских решења за дугорочно финансирање рада КЗМ и имплементацију Стратегије кроз формирање посебних буџетских ставки;
- умрежавању локалних актера у циљу идентификације и ефикаснијег коришћења постојећих ресурса за спровођење омладинских активности;
- позиционирању Канцеларије за младе Града Пирота као релевантног актера у области омладинске политике.

Град Пирот седиште је Пиротског управног округа. Према последњем попису становништва, домаћинстава и станова 2022. године, у Пироту живи укупно 49.601 становник у 72 насељена места на територији града, што представља 64,67 одсто од укупног броја становника пиротског округа. Просечна старост становништва је 46,18 година.

Младих, старости од 15 до 29 година, у Пироту је 7.018 особа, што чини 14,15 одсто укупне популације у локалној заједници. У укупном броју младих у Пироту, особе мушког пола учествују са 52,66 одсто, док особе женског пола учествују са 47,33 одсто. На нивоу Републике Србије, учешће младих у укупној популацији становништва износи 15,76 одсто.

Ипак, положај младих у друштву је на незавидном нивоу и поставља се питање да ли је узрок томе у младима или у друштвеној средини, или пак можда у неадекватном начину комуницирања између младих и друштва.

Град Пирот младе види као ресурс и потенцијал развоја локалне заједнице и улаже значајне напоре на побољшању положаја младих и задовољавању њихових потреба. Здрави, срећни и задовољни млади људи у локалној заједници су главна покретачка снага развоја сваког друштва.

На нивоу града Пирота омладинска политика треба да функционише као интегрисан систем подршке младима, заснован на партнерству свих релевантних институција, организација и појединаца који заједнички раде на доношењу и примени кохерентног система стратешких мера.

Из потребе да се унапреди и побољша квалитет живота младих у граду, а како би се спречио одлазак у савременије центре, Град Пирот је одлучио да се мултидисциплинарним приступом посвети решавању проблема младих.

Стратегија за младе настала је у намери да одговори на новонастале потребе младих, будући да је стратешки документ који је дефинисао правце развоја омладинске политике – Стратегија за младе општине Пирот 2011–2014. истекао.

Град Пирот кроз процес израде и спровођења Стратегије обезбеђује остваривање заједничких циљева:

- планско и дугорочно задовољење потреба младих;
- креирање иновативних мера и услуга прилагођених стварним потребама младих;
- економичније коришћење постојећих ресурса – материјалних, техничких и људских;
- унапређену сарадњу, кроз умрежавање локалних институција и организација;
- економичније и ефикасније трошење градског буџета намењеног омладинским програмима;
- могућност успешног коришћења алтернативних извора финансирања.

Сам документ јавне политике не може одговорити на све изазове са којима млади људи живе. Стратегија може поставити кључне приоритете, циљеве и мере и предложити механизме сарадње и институционалне системе подршке младим људима у Пироту. Тек заједничким деловањем елемената и субјеката омладинске политике, улагањем ресурса у ефективно спровођење циљева и мера, међусекторском сарадњом и мерењем ефеката, може се очекивати побољшано стање живота младих у граду, због којих се овај документ и креира.

Циљ доношења Стратегије јесте дефинисање приоритетних области за младе и активности које одговарају на специфичне потребе младих, утврђивање локалне омладинске политике као сета стратешких мера које повезују различите области живота младих, а усмерене су на унапређење квалитета живота младих, њиховог физичког и психичког благостања и свеукупне добробити, као и обезбеђивање могућности за развој знања, вештина и ставова неопходних за бољу и лакшу интеграцију младих у друштво и преузимања активног учешћа у друштвеном животу.

Овај сет мера мора бити заснован на истраживању потреба и приоритета младих у локалној заједници, а договорен у дијалогу представника/ца локалних органа и омладинских организација као представника младих.

Доношење политике за младе (стратегије и локалног акционог плана) је процес састављен од великог броја корака, који укључују низ одлука и консензус свих заинтересованих страна, уз стално и континуирано планирање, управљање, реализацију и вредновање фаза и задатака у процесу, како би се достигли постављени циљеви.

Имајући у виду значај институционалног оквира за спровођење омладинске политике, припремљена је Одлука о приступању изради Стратегије за младе града Пирота и Акционог плана за њено спровођење, број 06/70-4/22 која је усвојена на Скупштини града Пирота дана 28. 9. 2022. године. Крајем децембра 2023. године Привремени орган града Пирота донео је Одлуку о измени и допуни Одлуке о приступању изради Стратегије за младе града Пирота и Акционог плана за њено спровођење, број 06/105-3/23, од 29. 12. 2023. године. Овом Одлуком измењен је период важења Стратегије и рокови за израду.

Градоначелник града Пирота донео је Решење о образовању Координационог тима за израду Стратегије за младе града Пирота и Акционог плана за њено спровођење број 06-5/2023, од 13. 01. 2023. године у следећем саставу:

1. Мр Владан Васић, градоначелник
2. Милош Цолић, заменик градоначелника
3. Милица Голубовић, помоћница градоначелника
4. Сава Костић, начелник Одељења за ванпривредне делатности
5. Амелија Костадиновић, Канцеларија за младе
6. Марија Ђошић, Канцеларија за локални економски развој
7. Маја Ћирић, представник Регионалне развојне агенције ЈУГ
8. Наташа Андрејевић, представник Регионалне развојне агенције ЈУГ.

Решењем градоначелника број 06-4/2023. од 13. 01. 2023. године образована је и Радна група за израду Стратегије, у чијем саставу су се нашли представници удружења грађана, институција и установа са територије града Пирота који раде за младе и са младима.

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. израђена је уз стручну и техничку подршку Регионалне развојне агенције Југ.

1.4. Институције укључене у изради Стратегије

Канцеларија за младе

Канцеларија за младе чини део градске администрације Одељења за ванпривредну делатност Града Пирота. Правилником о организацији и систематизацији радних места у Градској управи, Служби интерне ревизије и Градском правобранилаштву Града Пирота од 26. 9. 2022. године у оквиру Одељења за ванпривредне делатности, Одсек за послове образовања, културе, јавног информисања, спорта, удружења грађана и протокол

систематизовано је једно радно место на позицији Послови канцеларије за младе и родну равноправност, које није попуњено.

У претходном периоду Канцеларија за младе, која је званично почела са радом децембра 2008. године, спроводила је низ активности у области омладинске политике у Пироту, све до 2012. године, када је основан ЗИП центар за младе – бизнис инкубатор д.о.о. Пирот, преко кога се и данас реализује део активности КЗМ – обуке и подршка запошљавању и развоју предузетништва младих.

Препорука је да се Правилником о организацији и систематизацији радних места обезбеди радно место са називом Координатор/ка КЗМ, који ће радити у складу са стандардима које препоручује надлежно министарство, чиме се обезбеђује квалитет њиховог рада.

ЗИП Центар за младе – бизнис инкубатор

Са циљем повећања запослености младих кроз самозапошљавање, у Пироту је 2012. године основан ЗИП центар за младе – бизнис инкубатор, чији су оснивачи Град Пирот и Удружење грађана Пиргос. Делатност ЗИП центра састоји се у спровођењу процеса инкубације својим станарима и то кроз прединкубациону, инкубациону и постинкубациону фазу, као недовољних целина читавог процеса. Основна мисија ЗИП центра је да олакша успостављање „start up” бизниса и да допринесе отварању нових радних места у Пироту, кроз свеобухватну подршку сектору МСПП у виду коришћења пословног простора и опреме и пружања инкубационих услуга станарима центра у почетним фазама њиховог развоја.

ЗИП центар за младе имао је снажну улогу и у оснивању регионалног „Start up” центра Пирот, који је отворен 2019. године захваљујући подршци Министарства за иновације и технолошки развој и Града Пирота, са циљем да се подстакне развој ИТ сектора. „Start up” центар је инкубатор за идеје и пословне подухвате младих амбициозних људи. Основна идеја је била да се помогне младим и креативним људима да започну свој бизнис, тако што ће им бити омогућени знатно повољнији услови у односу на тржиште.

Џоб Инфо Центар

Џоб Инфо Центар је центар за пружање помоћи младима приликом налажења посла, избора или промене каријере, као и компанијама приликом проналажења и обуке одговарајуће радне снаге. Џоб Инфо Центар отворен је у оквиру пројекта „Знањем до посла” који финасирају влада Швајцарске и Србије и који помаже смањење незапослености код младих кроз развој програма ваншколске обуке за оне послове који се траже на локалном тржишту рада. Кључна улога Џоб Инфо Центра јесте да помаже ђацима, студентима и незапосленима у развоју оних знања и вештина које ће им бити од значаја при запошљавању; да помогне у стицању радног искуства након школовања и студирања и да пружи сазнања о свету пословања, те да припреми ђаке и студенате за успешан прелазак на следећи ниво развоја каријере након дипломирања, тј, проналаска посла и запослења.

Регионална развоја агенција Југ

Регионална развоја агенција Југ, са седиштем у Нишу, основана је 2009. године од стране јединица локалне самоуправе, привредних субјеката и невладиних организација са територије нишавског, пиротског и топличког округа. Мисија РРА Југ је унапређивање стандарда и квалитета живота свих грађана нишавског, пиротског и топличког округа, кроз стимулисање здравог пословног окружења и стварања нових радних места, што доводи до побољшања квалитета живота у региону. У оквиру агенције постоје четири сектора: Сектор за развој економије и људских ресурса, Сектор за развој пољопривреде и рурални развој, Сектор за развој инфраструктуре и одрживи развој и Сектор за услуге и развој локалних самоуправа. Регионална развојна агенција Југ једна је од 17 акредитованих регионалних развојних агенција које послују под окриљем Развојне агенције Србије и преко којих се реализују програми Министарства привреде, за пружање финансијске и нефинансијске подршке намењени сектору микро, малих и средњих предузећа и предузетника. Од 2015. године град Пирот има своју канцеларију Регионалне развојне агенције Југ, која је у претходном периоду била укључена у изради Плана развоја града Пирота и три средњорочна плана града.

Удружења грађана и институције

Удружења грађана су важан актер за спровођење омладинске политике и веома важан партнер градским структурама у имплементацији омладинске политике. У изради Стратегије за младе града Пирота учествовало је пет удружења: Удржење за екологију и заштиту животне средине „ГЕА“, Удружење грађана „Тернипе“, Удружење жена „Лав“, Удружење „Звоно“ и Спортско удружење Џудо Ипон 010. Институције које су биле укључене у изради Стратегије су образовне – основне, средње и високе школе са територије града, здравствене – Дом здравља и Завод за јавно здравље, Полицијска управа Пирот, филијала Националне службе за запошљавање, Дом културе, Центар за социјални рад и Црвени крст. У изради Стратегије учествовали су и представници политичких партија.

2. ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕГИЈУ

Стратегија за младе града Пирота израђена је у складу са Стратегијом за младе у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године („Сл. гласник РС”, бр. 9/2023), која полазећи од циља постављеног у Закону о младима, тежи обезбеђивању услова младима да достигну своје потенцијале и активно учествују у друштву, доприносећи како сопственом развоју тако и развоју друштва. Стратегијом за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године дефинисан је један општи и пет посебних циљева, и то:

- Омладински рад је стандардизован у систему неформалног образовања и континуирано се спроводи;
- Просторни капацитети и услуге за спровођење омладинске политике су унапређени и функционални у свим ЈЛС;
- Млади су активни учесници друштва на свим нивоима;
- Млади имају равнoprавне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског осамостаљивања;
- Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благодостање младих.

Стратегијом за младе града Пирота обезбеђује се допринос спровођењу циљева и приоритета Стратегије за младе у Републици Србији на локалном нивоу, као и других секторских стратегија које утичу на живот младих (Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији, Стратегије запошљавања у Републици Србији, Стратегије јавног здравља, Стратегије развоја здравља младих, Програма о заштити менталног здравља, Стратегије подстицања рађања, Стратегије деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници, Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Стратегије превенције и заштите од дискриминације, Стратегије за родну равноправност, Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња и др), те међународних докумената из области омладинске политике.

Стратегија за младе града Пирота следи и низ препорука важних европских стратегија, попут Стратегије Европске уније за младе за период 2019–2027², Стратегије омладинског сектора Савета Европе 2030³, Млади 2030: Стратегије Уједињених нација за младе⁴, Агенде 2030 за одрживи развој⁵ и Декларације о омладинском раду (заједнички стратешки документ Савета Европе и Европске комисије)⁶.

На локалном нивоу, Стратегија за младе усклађена је са Планом развоја града Пирота 2021–2028. године, којим је у оквиру приоритетног циља Развој и унапређење омладинске политике, предвиђено да се до краја 2028. године унапреди неформално образовање и развије волонтеризам и активизам код младих.

3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

У складу са Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика („Службени гласник РС” 8/2019-79), од најраније фазе планирања и осмишљавања јавне политике, односно израде и усвајања документа јавне политике, спроводи се *ex ante* анализа ефеката. Овај процес састоји се од низа корака који су спроведени приликом израде Стратегије за младе града Пирота, а то су:

2 Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019–2027, OJ C 456, 18.12.2018, pp. 1–22. Доступно на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2018:456:FULL>.

3 Ibid.

4 Ibid.

5 Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015, A/RES/70/1 General Assembly Distr.: General 21 October 2015. Доступно на: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf.

6 The 3rd European Youth Work Convention. Доступно на: https://www.bonn-process.net/downloads/publications/2/3rd%20EYWC_final%20Declaration.pdf?version=89567f5ed19ce0dc9732a4415bc256fd.

1. сагледавање постојећег стања
2. идентификовање промене која треба да се постигне спровођењем мера јавне политике
3. утврђивање општих и посебних циљева јавне политике, као и показатеља учинака
4. идентификовање мера за постизање циљева
5. анализа ефеката мера за постизање циљева
6. избор оптималних мера
7. анализа ресурса за спровођење Стратегије за младе.

У изради *ex ante* анализе комбиновано је неколико метода. У анализи је, најпре, примењена кабинетска метода (енгл. *desk research*), која представља преглед постојећег стања у вези са положајем и потребама младих на основу доступних података и преглед важећих докумената јавне политике и прописа који имају директни утицај на стање у области омладинске политике на националном и међународном нивоу.

У оквиру овог дела истраживања, као основни извори података, коришћени су доступни статистички подаци о младима Републичког завода за статистику, Аналитичког сервиса РСЈП за ЈЛС, као и подаци национално репрезентативних истраживања о младима и припадајућих акционих планова.

Прикупљање релевантних података за израду Стратегије за младе града Пирота, једног од кључних корака у процесу израде Стратегије, обухватило је учешће свих чланова радних група за израду Стратегије, као и учешће представника релевантних институција.

Једна од полазних тачака израде Стратегије за младе града Пирота било је анкетно истраживање које је спроведено у партнерству Града Пирота – Одељења за ванпривредне делатности и Регионалне развојне агенције Југ, а у сарадњи са Уницефом Србија и Унијом средњошколаца Србије, преко платформе „U-Report” (www.serbia.ureport.in).

Истраживање је спроведено у периоду од 3. до 7. априла 2023. године посредством „U-Report” платформе, која је омогућила младима из Пирота да путем електронских порука одговоре на упитнике. Анкета преко „U-Report” платформе садржала је питања је из следећих области:

1. образовање и доступни програми
2. простори за младе
3. активизам и волонтеризам
4. запошљивост и мобилност младих
5. здравље и благостање младих.

У анкетном испитивању представника/представница заинтересованих страна учествовало је 567 субјеката омладинске политике – ученици средњих школа, студенти, запослени и незапослени млади, чиме је обезбеђен свеобухватан увид у потребе и интересовања младих. Прикупљено је укупно 2.599 одговора младих на упитнике из наведених области.

Од укупног броја анкетираних, 41% испитаника је мушког пола, док је 57% испитаника женског пола, док је за 2% пол непознат (није се изјаснило). Највећи број испитаника

припада узрасној категорији 15-19 година (96%), што је у кохезији са податком да средњу школу похађа 91% испитаника (средња школа 4. степен 77% и 3. степен 14%). Од укупног броја испитаника, 16% су млади са инвалидитетом, а 3% млади припадници Ромске популације.

Испитивање ставова младих спроведено је путем упитника који је садржао питања затвореног типа, која су се односила и на мишљење учесника анкете о кључним изазовима са којима се суочавају млади мушкарци и младе жене у средини у којој живе, као и о томе које би области требало да буду приоритети омладинске политике у наредном периоду.

Циљ овог истраживања био је да укаже на положај и потребе младих у Пироту, како би се добила шира слика о проблемима које млади сматрају да су им приоритетни и о ставовима које имају. Поред овога, истраживање је спроведено у складу са Стратегијом за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године, која у оквиру посебног циља 3: Млади су активни учесници друштва на свим нивоима (показатељ 2), прописује повећање предлога и нацрта прописа и докумената јавних политика који су од интереса за младе, а на које су млади дали своје мишљење, тако да је овај процес спроведен у складу са постављеним циљем.

Поред наведеног, у изради Стратегије за младе града Пирота коришћени су и подаци истраживања ставова и мишљења младих које је током 2022. године спровело Удружење грађана „Тернипе“ из Пирота, у оквиру пројекта под називом „Укључи се, партиципирај, волонтирај и креирај“, који је имао за циљ мапирање потреба младих у Пироту како би се унапредио њихов положај у друштву. У истраживању које је спроведено у периоду од априла до јула 2022. године, путем онлајн анкета, млади у Пироту су имали могућности да искажу своја мишљења и личне ставове о следећим темама: здравље, образовање, запошљавање, безбедност, спорт и култура. Прикупљено је 627 одговора на упитнике из наведених области. Истраживање је било анонимно, а сви подаци су складиштени са циљем употребе приликом креирања мера и активности Стратегије за младе у Пироту. Након завршетка анкетирања, одржане су и фокус групе, које су поред наведених области, обухватиле и област слободног времена младих, а све у циљу како би се дошло до саме сржи одређених проблема и како би се приближније чуло мишљење младих о задатим темама.

3.1. Институционални оквири за спровођење омладинске политике

Стратешко опредељење Републике Србије је да ради са младима и за младе на стварању адекватних и подстицајних услова за квалитетан живот младих, њихово равноправно, активно и организовано учешће и развој потенцијала који доприносе личној и друштвеној добробити, уз примену политике једнаких могућности и родне равноправности.

Јединице локалне самоуправе у Републици Србији у складу са Законом о локалној самоуправи имају надлежност да се баве омладинском политиком. У члану 20. став 15. надлежности ЈЛС наводи се: јединица локалне самоуправе обавља и друге послове од локалног значаја одређене законом (нпр. у областима одбране, заштите и спасавања, заштите од пожара, омладинске политике, зоохигијене и др), као и послове од непосредног интереса за грађане у складу са Уставом, законом и статутом.

Закон о младима дефинише мере и активности које преузимају јединице локалне самоуправе, а које имају за циљ унапређивање друштвеног положаја младих и стварање услова за остваривање њихових потреба и интереса у свим областима које су од интереса за младе. Јединице локалне самоуправе су субјекти омладинске политике, уз Републику Србију и аутономну покрајину носиоци омладинске политике, уз друге субјекте као што су: установе, удружења која спроводе омладинске активности и други субјекти који учествују у спровођењу омладинске политике.

Закон о младима предвиђа неколико инструмената локалне омладинске политике:

1. Финансирање локалне омладинске политике и реализација Националне стратегије за младе – НСМ (средства за реализацију Стратегије обезбеђују се у буџету Републике Србије, као и у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и из других извора, у складу са законом).

2. Локалне акционе планове за младе – ЛАПМ (у складу са НСМ, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе утврђују акционе планове за спровођење Стратегије на својој територији и у свом буџету обезбеђују средства за реализацију тих планова).

3. Савет за младе јединице локалне самоуправе (ради усклађивања активности у вези са остваривањем омладинске политике на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе може основати покрајински, градски и општински савет за младе).

4. Канцеларија за младе (Ради обезбеђивања услова за активно укључивање младих у живот и рад друштвене заједнице, оснаживања младих, пружања подршке организовању различитих друштвених активности младих, учењу и креативном испољавању потреба младих, јединица локалне самоуправе може, у оквиру својих овлашћења, потреба и могућности, основати канцеларију за младе. Канцеларија за младе финансира се из буџета јединице локалне самоуправе, као и из других извора, а активности се реализују у складу са НСМ и локалним акционим плановима за младе).

5. Укључивање удружења младих, удружења за младе и њихових савеза у спровођење локалне омладинске политике (финансирање потреба и интереса младих у јединици локалне самоуправе врши се у складу са интересима и потребама јединице локалне самоуправе – подстицање удружења младих, удружења за младе и савеза да учествују у спровођењу омладинске политике, укључујући изградњу капацитета удружења младих, на територији локалне самоуправе).

6. Оснивање и рад клубова за младе, омладинских центара и сл.

Механизме омладинске политике: савете за младе, канцеларије за младе, стратегије за младе, финансирање локалне омладинске политике, финансирање и укључивање удружења младих и за младе у процес спровођења стратегије за младе и омладинске клубове препознати као обавезујуће за јединице локалне самоуправе.

У 2022. години буџет за младе у оквиру буџета Републике Србије износио је 0,08%. У буџету Града Пирота исте године издвојено је 7,06% за програм Развој спорта и

омладине. У табели испод дат је преглед појединих издвајања из градског буџета која се односе на задовољавање потреба младих у Пироту.

Табела 1: Издвајања средстава из буџета града за потребе младих

Врста издвајања	2021.	2022.	2023.
Награде ученицима који су освојили једно од прва три места на републичким такмичењима	700.000	700.000	765.000
Матурантска парада	350.000	405.000	450.000
Награде ученицима генерације	150.000	150.000	180.000
Функционисање средњих школа	64.062.440	72.155.859	84.956.358
Стипендије – спортске, студентске и једнократне помоћи студентима	5.700.000	6.570.000	8.740.000
Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима	81.400.000	87.791.700	93.321.305
Подршка предшколском и школском спорту	1.800.000	2.096.400	1.800.000
Европска недеља спорта	371.200	371.200	315.000
Спровођење омладинске политике	400.000	400.000	600.000
Подршка организацијама у реализацији активности у оквиру Пиротског културног лета	500.000	1.500.000	1.092.500
Мере активне политике запошљавања	19.000.000	19.500.000	18.000.000

Програм рада регионоалног иновационог ЗИП центра Пирот	1.869.650	2.678.500	0
Унапређење здравствене заштите кроз финансирање специјализаната	830.000	215.000	0

Извор: Одлука о завршном рачуну за 2021. годину, Одлука о завршном рачуну за 2022. годину и Одлука о завршном рачуну за 2023. годину

Имајући у виду различитост потреба и изазова са којима се млади суочавају у својим локалним заједницама, посебно у руралним подручјима где је отежана доступност културним, здравственим, социјалним и другим услугама, Министарство омладине и спорта је од почетка свог рада заговарало оснивање канцеларија за младе у свим јединицама локалне самоуправе, јер су оне један од важних механизма за ефикасно подстицање развоја омладинске политике на локалном нивоу.

Канцеларија за младе

У складу са Законом о младима један од инструмената локалне омладинске политике јесте канцеларија за младе. Како би стратешка брига функционисала на нивоу града или општине, неопходно је обезбедити рад тела и органа који ће бити задужени само за питања младих. Постојање општинских тела и органа подразумева постојање функционалних структура које обједињавају локалну бригу о младима, али и гарантују спровођење стратегије и акционог плана и заговарају за најважнија питања и проблеме младих на местима где се доносе одлуке, те је зато неопходно да током реализације стратегије и акционог плана функционишу:

1. канцеларија за младе
2. сарадници за послове омладинске политике у управи
3. члан већа задужен за омладинску политику.

Ове структуре обезбеђују коменаџмент на нивоу града и мобилишу све потенцијале у друштву, посебно младе чланове заједнице, за стварање нових материјалних и духовних вредности, за отворени и самоодрживи развој, те активну улогу у процесу развоја демократског друштва и правне државе. Њихов задатак је такође и да се залажу за стварање услова за афирмацију младих, смањење њиховог напуштања локалне заједнице, и изградњу конструктивног и партнерског односа са удружењима младих, удружењима за младе и јединицама државне управе и локалне самоуправе у остваривању циљева за добробит младих људи у друштву.

Канцеларија за младе (КЗМ) је део локалне управе и представља први у низу субјеката за развој омладинске политике у општинама и градовима у Србији. КЗМ обавља послове који се односе на:

- планирање, спровођење и праћење развоја омладинске политике на локалном нивоу;
- иницирање и праћење спровођења Локалног акционог плана за младе (ЛАП);
- успостављање сарадње са свим релевантним партнерима, њихово умрежавање, комуникација и међусобна координација;
- информисање младих;
- подстицање активизма младих, комуникација са младима, удружењима младих и удружењима за младе, и обезбеђивање учешћа младих у процесима доношења одлука;
- пружање подршке иницијативама младих и удружењима младих/за младе;
- пружање подршке реализацији програма и пројеката за неформално образовање младих;
- пружање подршке раду Савета за младе и омладинским клубовима, волонтерским и другим сервисима за младе;
- редовно праћење потреба младих анализом трендова стања и потреба рањивих група младих и степена и квалитета њиховог укључивања;
- вођење базе података о активним удружењима младих, удружењима за младе и неформалним групама младих.

Како је напред наведено, Град Пирот тренутно нема активну канцеларију за младе. У претходном периоду Канцеларија за младе, која је основана децембра 2008. године, спроводила је низ активности у области омладинске политике у Пироту све до 2012. године, када је основан ЗИП центар за младе – бизнис инкубатор д.о.о. Пирот, преко кога се и данас реализује део активности КЗМ – обуке и подршка запошљавању и развоју предузетништва младих.

Савет за младе

У складу са Законом о младима основни задатак Савета је подстицање и усклађивање активности у вези са развојем, остваривањем и спровођењем омладинске политике и

предлагање мера за њено унапређење. Савет обезбеђује да се глас младих чује и уважи, тако да млади могу учествовати у изради, спровођењу и праћењу реализације јавних политика. Савет за младе функционише на основу Пословника о раду Савета за младе. Савет за младе има две значајне улоге које га чине кључним за функционални развој и спровођење локалне омладинске политике:

1. Савет за младе је тело које омогућује младима да активно учествују у доношењу одлука
2. Савет за младе је тело за умрежавање и међусекторску сарадњу различитих институција које се у неком делу своје делатности баве младима (школе, НСЗ, ЦСР, МУП, ДЗ и др).

Град Пирот има формиран Савет за младе, одлуком Градског већа града Пирота о образовању савета из 2008. године. У 2010. години промењен је део састава Савета за младе. Међутим, Савет за младе града Пирота нема пословник или правилник о раду, нити свој план, односно програм рада. Савет за младе града Пирота није се састајао неколико година уназад и нема посебну страницу на сајту града нити званичну страницу на некој од друштвених мрежа. Стога, стиче се утисак да је Савет за младе основан да би се задовољила форма.

Поред канцеларија за младе, важан партнер на локалном нивоу за директан рад са младима су и удружења младих, односно удружења за младе и њихови савези, као и омладински радници/це.

3.2. Лична карта града Пирота

Познат по ћилиму, качкаваљу и пегланој кобасици, Пирот се налази у југоисточном делу Србије, на обалама реке Нишаве, у пространој котлини у подножју Старе планине.

Пирот је град богате прошлости. У вишевековној историји, од пропасти Римског царства и доласка Словена на Балкан, у прошлости пиротског краја разликовали су се периоди византијске, бугарске, српске и турске управе, под којом је Пирот остао све до краја 1877. године, са изузетком ратне 1689/1690. када су га привремено заузели Аустријанци. Пирот лежи између два велика града, Ниша и Софије, који су у дугим раздобљима праисторије и историје овога краја умногоме одређивали оквире његовог развоја. Кроз територију Пирота пролази значајна међународна саобраћајница Коридор 10, која повезује Европу са Азијом, у историји позната као „Via militaris”.

Данашњи Пирот тежи да буде развијен и конкурентан град, очуваног и заштићеног природног и културног наслеђа, специфичне локалне гастрономије и брендова, квалитетне животне средине, са унапређеном инфраструктуром, стабилном привредом и повољним пословним окружењем, град спорта и младих.

Град Пирот је привредно, културно и административно седиште Пиротског управног округа, којег поред Пирота, чине и општине Бабушница, Бела Паланка и Димитровград. Површина округа је 2.761 km², а број становника 76.700.

Пирот је добио статус града 2016. године. Према степену развијености јединица локалних самоуправа спада у II групу чији је степен развијености у распону од 80% до 100% републичког просека.

Површина града Пирота износи 1.232 km² и поред градског језгра, обухвата још 71 насељено место. У Пироту постоји 65 месних заједница, од којих су 19 градских и 46 сеоских.

3.3. Демографска ситуација и миграције младих

Према последњем попису становништва, домаћинства и станова 2022. године, у Пироту живи 49.601 становник. Посматрано по полу, равномерна је заступљеност мушке (50,06%) и женске популације (49,94%) становништва. Просечна старост становништва је 46,18 година.

Број младих становника, узраста од 15 до 29 година, износи 7.018 особа, што чини 14,15 одсто укупне популације у локалној заједници. У укупном броју младих у Пироту, особе мушког пола учествују са 52,66 одсто, док особе женског пола учествују са 47,33 одсто. На нивоу Републике Србије, учешће младих у укупној популацији становништва износи 15,76 одсто.

Табела 2: Основни подаци о становништву, 2022.

Назив индикатора	Вредност индикатора (2022)
Укупан број становника	49.601
Број становника, мушко	24.829
Број становника, женско	24.772
Млади (15-29 година)	7.018
Млади (15-29 година), као % укупног становништва	14,15
Просечна старост становништва	46,18

Извор: РЗС, Књиге пописа Старост и пол

Табела 3: Млади према старосним групама и полу, 2022.

	Млади 15-29 година	Млади 15-19 година	Млади 20-24 година	Млади 24-29 година
Укупан број	7.018	2.297	2.220	2.501
Мушко	3.696	1.209	1.174	1.313
Женско	3.322	1.088	1.046	1.188

Извор; РЗС, Књиге пописа Старост и пол

Према подацима Републичког завода за статистику, 2011. године у Пироту је живело 57.928 становника, од тога 10.105, односно 17,44 одсто младих особа старости од 15 до 29 година. У периоду између два пописа, 2011 – 2022. године, број становника у Пироту смањен је за 8.327, при чему је највеће смањење (37%) забележено управо у категорији младих старости од 15 до 29 година.

Табела 4: Упоредни преглед броја младих по годинама пописа

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2022.
Укупан број становника у Пироту	70.049	69.210	68.073	69.285	69.653	67.658	63.791	57.928	49.601
Промена укупног броја становника у Пироту	-	<839	<1.137	>1.212	>368	<1.995	<3.867	<5.863	<8.327
Број младих у Пироту 15-29 година	-	-	16.210	16.011	-	12.825	11.824	10.105	7.018
Промена броја	-	-	-	<199	-	-	<1.001	<1.719	<3.087

младих становника у Пироту									
----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Извор: РЗС, Књиге пописа

Тренд депопулације присутан је као и у читавој земљи. Узрок овој појави није само негативна стопа природног прираштаја од -12‰, већ и миграција становништва у веће градове и индустријске и универзитетске центре.

Процес демографског старења становништва манифестује се ниским и стално опадајућим учешћем младих и високим и континуирано растућим уделом старих у укупном становништву. Просечна старост становништва на територији Пирота повећана је са 44,2 године у 2011. години на 46,18 година у 2022. години, док је проценат младих (15-29 година) у истом периоду, опао за нешто више од три процентна поена, са 17,44% на 14,15%.

Табела 5: Индикатори демографске старости становништва Пирота

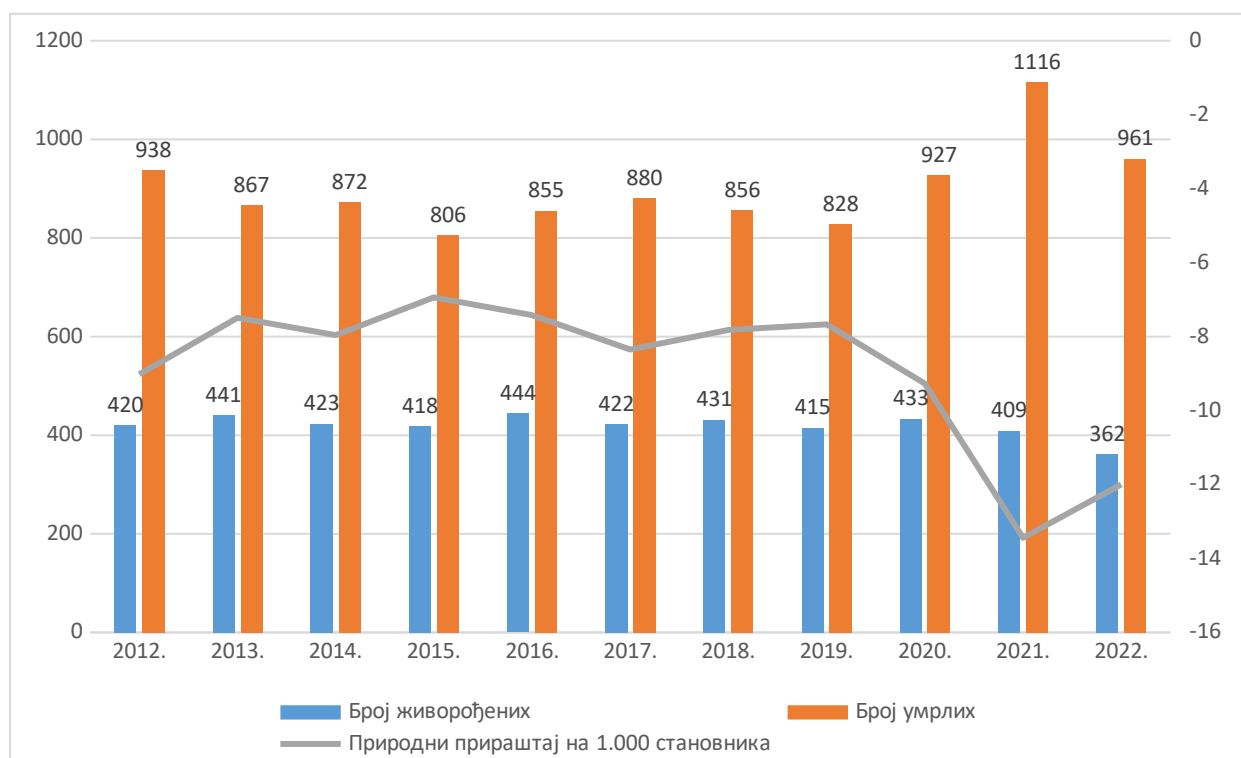
	2011.	2022.
Просечна старост	44,2	46,18
Млади до 20 година (%)	18,00	17,13
Млађи до 40 година (%)	42,43	38,81
Старији од 60 година (%)	28,08	32,92
Индекс старења	1,56	1,92

Извор: РЗС, Књиге пописа Старост и пол, 2011. и 2022.

Почев од 2011. године, популација града Пирота налази се у стадијуму најдубље демографске старости, на основу критеријума које је дефинисао Пенев (1995). Према последњем попису становништва, домаћинства и станова 2022. године, у 29 од 72 насеља Пирота није било ниједног становника млађег од 20 година, док у 17 насеља није било становника млађег од 40 година.

Број живорођене деце у Пироту у 2022. години износио је 362, а број умрлих 961, што је довело до негативног природног прираштаја у вредности од -599, односно -12 на 1.000 становника. У поређењу са осталим општинама Пиротске области, ситуација са аспекта природног прираштаја најповољнија је у Пироту, док је најнеповољнија у Бабушници. Ипак, у поређењу са другим градовима сличне величине у Региону Јужне и Источне Србије, Пирот је у заостатку са аспекта природног прираштаја у односу на већину градова и општина (Бор, Алексинац, Пожаревац, Врање), изузев Зајечара где је стопа природног прираштаја -16,1. Негативна стопа природног прираштаја карактеристична је за целу територију Републике Србије (-7,0), изузев Тутина, Сјенице, Новог Пазара и Прешева у којима је број живорођене деце већи у односу на број умрлих.

Графикон 1 Тренд кретања броја живорођених и умрлих у Пироту по годинама

Извор: РЗС, Претрага дисеминационе базе

Поред негативног природног прираштаја, на смањење броја становника града Пирота утицале су и миграције становништва. Укупан број одсељених из Пирота у 2022. години износи 846, при чему је 44 одсто одсељених старости између 15 и 34 година, а половина одсељених преселила се у другу државу.

Табела 6: Број одсељених из Пирота, 2022.

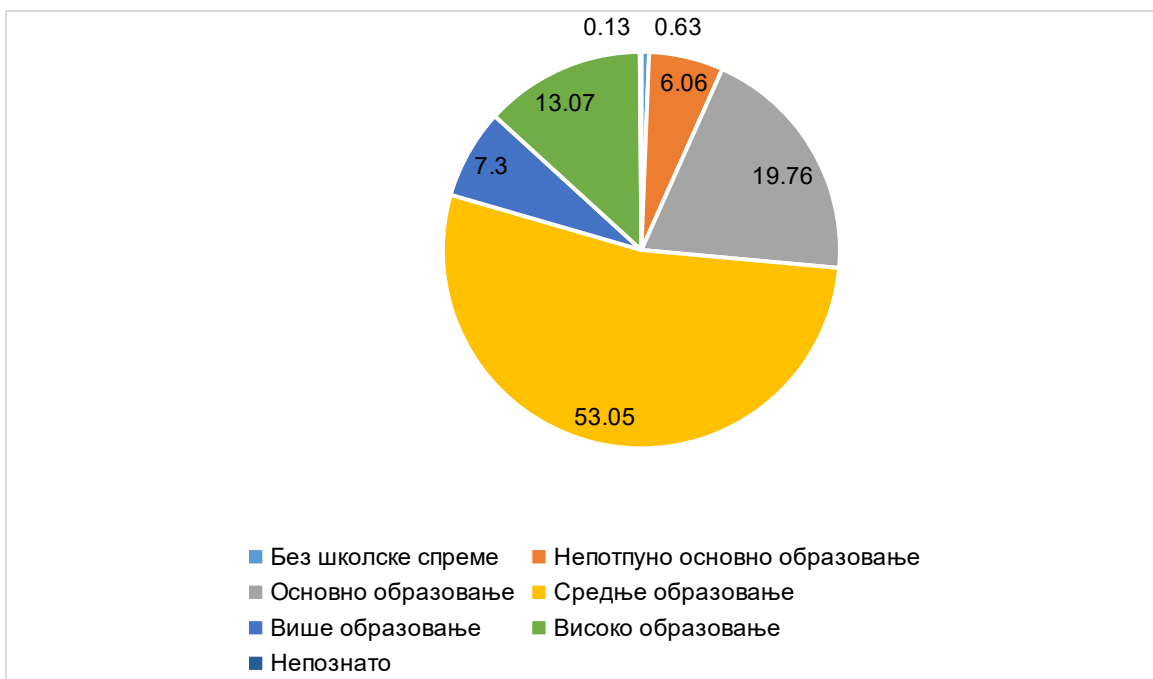
Старосне групе	Укупно	У другу област	У општине/градове исте области
0–4	37	12	6
5–9	35	16	2
10–14	33	8	2
15–24	137	61	11
25–34	238	135	14
35–44	108	42	2
45–54	108	48	7
55–64	72	20	7
65 и више година	78	24	6
Укупно:	846	366	57

Извор: РЗС, База података

3.4. образовање младих

Највећи проценат становништва у Пироту има средње образовање – 53% становника, следе становници са основним образовањем – 19,7%. Виши и високи степен образовања има 20,4 одсто становника Пирота, а непотпуно основно образовање и без школске спреме 6,7 одсто становника.

Графикон 2 Образовна структура становништва града Пирота

Извор: РЗС, Школска спрема, писменост и компјутерска писменост, 2022.

Приказани подаци указују на то да сваки четврти становник има основно образовање или мање од тога (непотпуно основно образовање, без школске спреме). Притом, проценат жена без школске спреме и са непотпуним основним образовањем дупло је већи у односу на мушкараце. У градском насељу је 25,2%, а у руралним свега 9% особа са вишим или високим образовањем. Однос је обрнут у погледу процента особа са основним образовањем и ниже од тога, јер их је у градском насељу 20,4%, а у руралним насељима 40,3%.

Ипак, у поређењу са образовном структуром становништва на нивоу Републике, као и на нивоу Региона Јужне и Источне Србије, може се закључити да становништво Пирота има образовну структуру која одговара просеку на националном нивоу, али и нешто повољнију структуру у односу на Регион, која се огледа у већој заступљености становника са средњим, вишим и високим образовањем и нижој заступљености становника са непотпуним основним образовањем и без школске спреме.

Неписмено становништво старости 10 и више година у Пироту 2022. године чинило је 0,43 одсто од укупног броја становника. Од укупног броја неписмених становника, 67,5 одсто су жене, што указује на неопходност већег степена инклузије жена у образовни систем, како би се, последично, утицало и на виши степен запослености жена, те виши ниво животног стандарда и квалитета живота. Од 194 неписмених становника, 57,2 одсто су становници старости 65 и више година, док су млађи (посматрана старосна категорија 15-34 године, услед доступности података) формирали 8,25 одсто укупног неписменог становништва у Пироту.

У односу на Регион Јужне и Источне Србије, где проценат неписменог становништва износи 1%, као и у односу на ниво Републике Србије, где је учешће неписмених у укупном

становништву 0,63 одсто, град Пирот се налази у нешто повољнијем положају са аспекта писмености становништва, што је у складу са подацима о образовној структури становништва.

Са аспекта компјутерске писмености становништва старости 15 и више година, 40 одсто становништва Пирота је компјутерски писмено, што је на нивоу Региона и нешто испод просека на нивоу Републике.

У Пироту данас постоји једна предшколска установа, четири основне школе, шест средњих школа, једна школа за децу са сметњама у развоју, једна основна школа за музичко образовање и једна висока школа. Када је реч о предшколском васпитању, у Пироту постоји предшколска установа „Чика Јова Змај“, коју похађају деца узраста од шест месеци до поласка у школу и чији се васпитно-образовни рад одвија у шест градских вртића. Од основних школа у Пироту треба издвојити ОШ „Вук Караџић“ која је највећа и најстарија школа у Пироту и која има истурена одељења у седам околних села. Поред ње, ту су и ОШ „Свети Сава“, ОШ „8. септембар“ и ОШ „Душан Радовић“. Школа за основно и средње образовање „Младост“ је школа за децу са тешкоћама у интелектуалном функционисању и постоји од 1972. године. На крају, Основна музичка школа „Др Драгутин Гостушки“ једина је школа такве врсте у читавом пиротском округу.

Од средњошколских установа у Пироту постоје Гимназија Пирот, Економска школа Пирот, Техничка школа Пирот, Млекарска школа са домом ученика „Др Обрен Пејић“, Средња стручна школа Пирот, а почев од 2019. године у Пироту постоји и издвојено одељење Средње медицинске школе Академије Доситеј.

У Гимназији Пирот ученици имају избора између друштвено-језичког смера, који пружа свестрано образовање из области друштвених и хуманистичких наука, језика, уметности, медија и масовних комуникација; природно-математичког смера, који поред свестраног образовања, пружа основна знања из математичко-техничких области, технолошких и информатичких области и експерименталних природних наука; информатичког смера у оквиру специјализованог одељења ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику и смера за аудио-визуелну уметност у оквиру специјализованог одељења које је уведено почев од школске 2021/22. године.

Почев од 2012. године, једно од два одељења природно-математичког смера ради по билингвалном програму – двојезична настава, што подразумева да се 30 одсто програма из предмета математика, биологија, хемија, рачунарство и информатика, социологија и географија, изводи на француском језику.

Техничка школа Пирот образује ученике у три подручја рада и са следећим смеровима: машинство (техничар за компјутерско управљање (ЦНЦ) машина), електротехника (електротехничар информационах технологија, електротехничар за електронику на возилима, техничар мехатронике) и саобраћај (техничар друмског саобраћаја, возач моторних возила). За реализацију дуалног образовања и одређеног броја часова практичне наставе, блок наставе, вежби и друштвено-корисног рада, школа осим сопствених ресурса користи и објекте предузећа из привреде у којима се одвијају ови облици образовно-васпитног рада – „D-company“ и „Tigar Tyres“.

Техничка школа је у оквиру проширене делатности регистрована као Регионални тренинг центар за континуирано образовање одраслих и као Јавно признати организатор активности за континуирано образовање одраслих (ЈПОА) са следећим верификованим обукама: Кројење и шивење одевних предмета, Заваривање металних конструкција, Оператер ЦНЦ машина, Оператер на универзалном стругу и универзалној глодалици. Поред наведених обука у процесу верификације су и пет програма ЈПОА из области мехатронике и електротехнике. У оквиру школе постоји Ђачки клуб и аутошкола.

Млекарска школа са домом ученика „Др Обрен Пејић” образује кадрове у области производње и прераде хране при чему је уже специјализована за млекарску индустрију. Поред специјализованих кабинета, лабораторија и могућности праксе у предузећима, ова школа омогућава ученицима да обављају практичну наставу у својој млекарској и пекарској радионици.

Економска школа Пирот образује ученике за подручје рада економија, право и администрација – финансијско-рачуноводствени техничар и економски техничар и за подручје рада трговина, угоститељство и туризам – туристички техничар и кулинарски техничар.

У Средњој стручној школи Пирот образују се следећи профили: техничар за полимере, који се бави изучавањем процеса прераде и добијања производа од гуме и пластике; фризер и педикир-маникир. Ученици смера Техничар за полимере школују се по дуалном систему, а практична настава изводи се у компанији „Tigar Tyres”.

Средња медицинска школа Академија Доситеј, која је почела са радом школске 2019/20. године, образује ученике за следеће образовне профиле: медицинска сестра – техничар, медицинска сестра – васпитач, лабораторијски и фармацеутски техничар.

Једина висока школа у Пироту је Академија техничко-васпитних струковних студија – Одсек Пирот која се бави образовањем кадрова у области педагошких наука, односно васпитача. Настала је преименовањем Више школе за васпитаче и 2007. године је акредитовала свој програм за основне студије по Болоњском систему које трају три године. Године 2019. постаје део Академије техничко-васпитних струковних студија Ниш, одсек Пирот, а почев од 2021. године уведен је акредитовани, дуални смер Пословни-информациони системи.

Имајући у виду недостатак високошколских установа у Пироту, најближи Универзитетски центар се налази у Нишу али највећи број ученика, одлази на студије у Београд и већина њих се не враћа у Пирот. С друге стране, они који оду у Ниш да студирају углавном се врате у Пирот, с обзиром на релативно повољне прилике за запошљавање, нарочито у производњи. Такође, последњих десетак година приметан је тренд одласка све већег броја младих на студије у суседној Бугарској.

У циљу задржавања и повратка својих студената, Град Пирот је у више наврата покретао иницијативу за отварање факултета. Примера ради, Економски факултет из Ниша и Општина Пирот договорили су да се у школској 2014/2015. години као истурено одељење овог факултета отвори Консултативни центар Економског факултета у Пироту. Међутим, ова иницијатива није уродила плодом с обзиром на то да се у првом уписном кругу није

пријавио довољан број кандидата, тако да се ово одељење на крају ипак није отворило. Један од могућих разлога за неуспех наведене иницијативе јесте тај што родитељи инсистирају да дете оде у други град како би се осамосталило и искусило студентски живот.

Почетком 2023. године градоначелник Пирота покренуо је иницијативу да се у Пироту отвори Факултет организационих наука, који би функционисао у оквиру Универзитета у Нишу, а ову иницијативу подржао је и Сенат Универзитета у Нишу.

На основу резултата истраживања ставова и мишљења младих, које је током 2022. године спровело Удружење грађана „Тернипе” из Пирота, као главни проблеми у области образовања у Пироту идентификовани су непостојање одређених стручних профила у средњим школама и недостатак високообразовних установа. Учесници истраживања сматрају да профили који постоје у Пироту полако застаревају и не прате време у којем живимо и које тек долази. Као проблем наводе недостатак дигиталних смерова, музичких смерова, смерова који се тичу уметности, технологије и ИТ смерова. Из овог проблема рађа се потреба за проналаском одређених профила у другим градовима, што резултира одласком младих из Пирота.

Законом о младима („Сл. гласник РС”, бр. 50/2011 и 116/2022 - др. закон) дефинисано је да омладински рад представља онај део омладинских активности које се организују са младима и за младе, заснивају на неформалном образовању, одвијају у оквиру слободног времена младих и предузимају ради унапређивања услова за лични и друштвени развој младих у складу с њиховим потребама и могућностима и уз њихово добровољно учешће.

Неформално образовање и омладински рад су сродни, али не и идентични појмови. Неформално образовање младих јесте скуп организованих и младима прилагођених образовних активности које нису предвиђене системом формалног образовања, заснованих на потребама и интересовањима младих, принципима добровољног и активног учешћа младих у процесу учења и промоцији демократских вредности, кроз које млади стичу компетенције неопходне за развој личних потенцијала, активно учешће у друштву и бољу запошљивост.

Истраживања⁷ показују да постоји значајна подударност између компетенција стечених у програмима омладинског рада и компетенција тражених од стране послодаваца на тржишту рада и да неформално образовање у омладинском раду може веома значајно да допринесе развоју персоналних, интерперсоналних и радних компетенција. Као посебно значајне за запошљивост, независно од позиције за коју се конкурише, издвајају се комуникација и учење и развој, а затим управљање собом, лична организованост, спремност да се преузме одговорност, тимски рад, управљање конфликтима, предузетништво и решавање проблема.

Када је реч о неформалном образовању, младима у Пироту на располагању су обуке које спроводе ЗИП центар за младе (писање бизнис плана, основи предузетништва, пословна

⁷ НАПОР – Утицај неформалног образовања у омладинском раду на стицање компетенција за бољу запошљивост младих.

комуникација, основи књиговодства и рачуноводства, писање пројеката, пословни енглески), Џоб инфо центар (обуке за послове који се траже на локалном тржишту рада, радионице на тему писања биографије, припреме мотивационог и пропратног писма, припрема за први сусрет са послодавцем, симулација интервјуа, радионице за активно тражење посла), Регионална развојна агенција Југ (обука за почетнике у пословању, припрема пословног плана и пословање са банкама и инвестициона спремност, финансијско управљање, извоз – за оне који први пут извозе, маркетинг и продаја, електронско пословање и информационе технологије у пословању, преглед стандарда квалитета и заштите животне средине од значаја за пословање, иновације, припрема за Јединствено европско тржиште, учешће МСП у јавним набавкама), УОПК Пирот и удружења грађана кроз разне пројектне активности намењене младима.

Према резултатима анкетног истраживања⁸ потреба и ставова младих у Пироту, које је спроведено у сарадњи са Уницефом и Унијом средњошколаца Србије, а посредством „U-Report” платформе, трећина младих (32%) заинтересована је за садржаје неформалног образовања, а више од половине испитаника (56%) похађало је семинаре, курсеве, креативне радионице или друге програме неформалног образовања, које нису биле део наставних активности у школи. Када је реч о темама у оквиру програма неформалног образовања, највише испитаника показало је интересовање за теме из области запошљавања, личног развоја и здравља и безбедности младих, а када је реч о вештинама које млади треба да развијају у наредном периоду, највећи проценат њих (37%) се изјаснио за вештине комуникације. Уочава се и податак да 43 одсто младих нема информације о програмима неформалног образовања, а начин на који се млади најчешће информишу о доступним програмима јесте путем интернета.

SWOT анализа – образовање и доступни програми

⁸ <https://serbia.ureport.in/opinion/3323/> .

(Strengths) СНАГЕ	(Weaknesses) СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развијена мрежа основних и средњих школа на територији града ▪ Адекватни просторни капацитети образовних установа ▪ Висок удео савремено опремљених кабинета и лабораторија у образовним установама ▪ Постојање адекватног и младог наставног кадра ▪ Локална самоуправа финансира стручну праксу и једнократне новчане помоћи и стипендије студентима и стручњацима ▪ Покренута иницијатива за отварање Факултета организационих наука у Пироту ▪ Успостављен програм дуалног образовања (Млекарска школа, Техничка школа, Средња стручна школа...) ▪ Постојање Џоб инфо центра (услуге каријерног вођења и саветовања, радионице за писање биографије, мотивационог и пропратног писма...) ▪ Постојање високошколске установе – АТВСС ▪ Постојање школе за предшколско, основно и средње образовање за децу са посебним потребама ▪ Постојање ЗИП центра за младе и организација за подршку пословању (РРА Југ и УОПК Пирот) које спроводе програме неформалног образовања ▪ Програм за образовање одраслих у ОШ Душан Радовић ▪ Развијена међуинституционална сарадња – образовних институција, привредних 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољна заинтересованост послодаваца за учешће у програмима образовања (практична настава) ▪ Не постоје програми неформалног образовања који су доступни за све - бесплатни, континуирани, „он-лине”, одговарајућег курикулума са лиценцираним предавачима и менторима ▪ Недовољна мотивисаност ученика и наставника за програме неформалног образовања ▪ Недовољан број високошколских установа ▪ Недовољна информисаност младих о значају програма неформалног образовања ▪ Непостојање образовних профила за одређена занимања у средњим школама ▪ Недостатак мотивације за наставак школовања ▪ Мањак персоналних и педагошких асистената

<p>субјеката и НСЗ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Научно-истраживачки камп Стара планина 	
<p>(Opportunities) ШАНСЕ</p>	<p>(Threats) ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Отварање регионалног центра за програме неформалног образовања и програме целоживотног учења ▪ Програми Фонда за младе таленте ▪ Међународни програми за образовање – ЕРАЗМУС +, Регионални челенџ фонд... ▪ Могућност отварања високошколских установа ▪ Могућност отварања нових образовних профила у средњим школама ▪ Мобилност ученика и наставника кроз међународне пројекте ▪ Нови партнери/нови профили у дуалном образовању ▪ Ученичке и студентске стипендије (Министарство, фондације) ▪ Промоција дуалног образовања и програма формалног и неформалног образовања (искуства из праксе) ▪ Европска школа дебате 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Миграција младих ка већим градовима ▪ Лоши демографски показатељи ▪ Недостатак практичног знања након завршених студија, мањак практичне наставе у средњим школама и на факултетима ▪ Недостатак партнера из области привреде за спровођење програма дуалног образовања ▪ Неусклађеност потреба тржишта рада и образовних профила ▪ Преоптерећеност образовних установа бирократијом ▪ Недовољно коришћење међународних програма у образовању ▪ Одлив мозга ▪ Лоша економска ситуација ▪ Закон о основама система образовања и васпитања ▪ Закон о високом образовању

3.5. Запошљавање младих

Број запослених у Пироту, према подацима из 2022. године, износи 17.349⁹ (348 на 1.000 становника), од тога је број запослених мушкараца 9.883 (57%), а број запослених жена 7.466 (43%). Учешће младих старости 15-29 година у укупној запослености износио је 14,5 одсто. Посматрајући број запослених по секторима делатности, највећи број радне снаге (40%) ангажован је у оквиру прерађивачког сектора, који заједно са трговином апсорбује половину укупно ангажоване радне снаге. Поред тога, отприлике једна четвртина од

⁹ РЗС, Општине и региони у Републици Србији, Београд 2023, Регистрована запосленост према општини пребивалишта, 2022.

укупног броја запослених у Пироту запослена је у јавном сектору, што одговара републичком просеку. Главни разлог за далеко већу запосленост у прерађивачкој индустрији него у трговини, у поређењу са остатком земље, јесте присуство компанија „Tigar Tyres” и Тигар АД, који заједно ангажују скоро трећину свих запослених у Пироту.

Исте године број незапослених износио је 4.510¹⁰ (91 на 1.000 становника), од чега је жена било 2.663, односно 59 одсто од укупног броја незапослених лица. Квалификациона структура незапослених који траже посао је јако неповољна – међу незапосленима доминирају лица са првим степеном стручне спреме, односно неквалификовани, као и лица са трећим и четвртим степеном средње стручне спреме чије учешће у укупном броју незапослених достиже 84 одсто. Од укупног броја незапослених, 18,4 одсто чине млади, старости од 15 до 30 година. Млади углавном тешко долазе до првог запослења, што је последица чињенице да послодавци нерадо примају на посао младе људе без искуства. И поред наведене чињенице, последњих десет година удео младих у укупном броју незапослених се константно смањује.

У циљу повећања запослености, Град Пирот спроводи неколико различитих програма, односно мера намењених незапосленим лицима. Примера ради, од 2011. године, у сарадњи са Националном службом за запошљавање (НСЗ), спроводи Локални акциони план запошљавања, који има веома висок степен реализације, од 95 до 100%. Поред тога, додатну помоћ младима и незапосленима у Пироту да пронађу посао, изаберу или промене каријеру и стекну неопходна знања и обуку за рад, пружају ЗИП центар за младе – бизнис инкубатор и „Џоб инфо центар”. Додатно, у циљу подстицања развоја ИТ сектора у Пироту, 2019. године основан је регионални „Старт уп” центар Пирот.

Имајући у виду неповољну квалификациону структуру незапослених који траже посао, а у циљу повећања запошљивости незапослених лица, Локалним акционим планом запошљавања града Пирота за период од 2021. до 2023. године уведена је мера под називом Обуке за дефицитарна занимања на тржишту рада – обуке на радном месту. Суштина ове мере представља спровођење и организовање обука на радном месту, директно у компанији уз подршку ментора, у складу са потребама тржишта рада, као и каријерно усмеравање незапослених лица. Мера је намењена свим незапосленим лицима којима су потребна додатна знања и вештине за обављање конкретних послова за којима постоји потреба на локалном тржишту рада. Техничку подршку Граду Пироту у спровођењу ове мере пружа ЗИП Центар за младе Пирот. Резултати спровођења ове мере за период 2021–2023. године показују да су од укупно 40 лица укључених у програм обука на радном месту, 24 њих (60%) млади, старости до 30 година, као и да су 19 лица одмах након спроведених обука добили запослење у компанијама у којима су се обучавали.

Поред наведене мере, младим, незапосленим лицима без радног искуства на располагању је и мера стручна пракса, која има за циљ стручно оспособљавање лица за самосталан рад у струци, као и мера субвенција за самозапошљавање, која подразумева стручну и финансијску помоћ незапосленима за отпочињање сопственог бизниса и радно ангажовање корисника субвенције. Иначе, Град Пирот је, у свом Локалном акционом плану запошљавања за период од 2021. до 2023. године, идентификовао рањиве групе

10 РЗС, Општине и региони у Републици Србији, Београд 2023, Незапослена лица, стање на дан 31. 12. 2022.

(младе до 30 година, Роме, особе са инвалидитетом и вишкове запослених) као приоритете за добијање субвенција за samozapoшљавање. На јавни позив незапосленима за доделу субвенција за samozapoшљавање у 2023. години, који је реализовала Национална служба за запошљавање у сарадњи са Градом Пиротом, 16 одсто субвенција додељене су младима, старости до 30 година.

Осим субвенција за samozapoшљавање, млади у Пироту, као и у остатку земље, који желе да започну сопствени бизнис, могу користити Програм подршке развоју предузетништву кроз финансијску подршку за почетнике у пословању и младе, који реализује Министарство привреде, у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије. Програм је дефинисан тако да се један део инвестиционог улагања финансира бесповратним средствима, а други део повољним кредитом код Фонда за развој. Поред наведеног програма, млади у Пироту могу користити и бесплатну нефинансијску подршку за развој предузетништва, кроз тзв. Пакет услуга за жене предузетнице и младе, који се састоји од саветодавних услуга код започињања и развоја пословања, обука из области предузетништва и услуге менторинга. Наведене врсте подршке младима, који желе да започну сопствени бизнис, пружа канцеларија Регионалне развојне агенције Југ, која је једна од 17 акредитованих регионалних развојних агенција које послују под окриљем Развојне агенције Србије и преко којих се реализују програми Министарства привреде, за пружање финансијске и нефинансијске подршке намењени сектору микро, малих и средњих предузећа и предузетника и која у Пироту постоји почев од 2015. године.

Када је реч о запошљавању младих у Пироту, резултати истраживања¹¹ ставова и потреба младих посредством „U-report“ платформе показују да 71 одсто младих жели да започне самостални посао, али највећи проценат њих (39%) не зна како да покрене сопствени посао, а значајан проценат испитаних (27%) нема финансијску подршку за отпочињање сопственог бизниса.

11 <https://serbia.ureport.in/opinion/3326/> .

Када се анализирају све напред наведене чињенице, стиче се утисак да, и поред тога што велики проценат младих има жељу да започне самостални посао, већи део њих је недовољно информисан о програмима финансијске и нефинансијске подршке која им је на располагању, а коју спроводе локална самоуправа, Национална служба за запошљавање, Регионална развојна агенција Југ и други.

SWOT анализа – запошљивост и мобилност

(Strengths) <i>CHAGE</i>	(Weaknesses) <i>СЛАБОСТИ</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подршка локалне самоуправе кроз Локални акциони план запошљавања – стручна пракса, samozapošljavanje, обуке на радном месту, јавни радови... ▪ Подршка локалне самоуправе за подстицање предузетништва – јавни позив за жене предузетнице, подршка старим и уметничким занатима, подршка инвестицијама (финансирање камате на инвестиционе кредите) ▪ Сарадња Града са немачком организацијом Хелп ▪ Подршка локалне самоуправе за развој туризма у руралним подручјима ▪ Постојање локалног Савета за запошљавање ▪ Добра међуинституционална сарадња Града, Националне службе за запошљавање и организација за подршку пословању ▪ Едукације о свету рада кроз радионице активног тражења посла у средњим школама ▪ Постојање Цоб инфо центра, Зип центра за младе, канцеларије РРА Југ, УОПК Пирот ▪ Постојање Слободне зоне Пирот ▪ Успостављен програм дуалног образовања ▪ Солвентност буџета Града ▪ Сајам запошљавања и сајам 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољно подстицајних мера за запошљавање младих ▪ Незаинтересованост послодаваца за пружање праксе младима ▪ Недовољна информисаност о могућностима запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва ▪ Недовољна информисаност младих о постојању и раду локалног Савета за запошљавање ▪ Страначко запошљавање ▪ Недостатак квалификоване радне снаге ▪ Недовољна информисаност младих о могућностима путовања у иностранство у склопу посебних програма (Млади у акцији, волонтерски кампови или други волонтерски програм) ▪ Недовољно интересовање младих за рад у дефицитарним занимањима ▪ Непостојање социјалног предузећа које би могло да укључи младе са потешкоћама у процес рада

<ul style="list-style-type: none"> ▪ професионалне оријентације ▪ Подршка Града развоју ИТ заједнице ▪ Постојање потенцијала за развој туризма ▪ Буџетски фонд за развој пољопривреде ▪ Стране инвестиције (Michelin, E-Miroglio...) 	
<p>(Opportunities) ШАНСЕ</p>	<p>(Threats) ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојање националних програма подршке запошљавању - субвенције НСЗ за samozapošljavanje, запошљавање теже запошљивих лица, обуке... ▪ Постојање Програма Фонда за развој за младе и почетнике у пословању ▪ Постојање Програма Фонда за иновациону делатност за стартап компаније ▪ Могућност рада од куће (за иностране фирме) ▪ Подстицање предузетништва и социјалног предузетништва, као још једне шанса пре свега за младе из рањивих категорија ▪ Подстицање руралног туризма ▪ Привлачење страних инвестиција ▪ Отварање сајамског простора у Пироту ▪ Отварање факултета у Пироту 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Миграција младих ка већим градовима ▪ Низак животни стандард ▪ Глобална економска криза ▪ Незапосленост ▪ Ризик од сиромаштва младих ▪ Незаинтересованост младих за рад ▪ Висока стопа инфлације ▪ Минимална зарада на ниском нивоу ▪ Непостојање платних разреда ▪ Рад на црно ▪ Дискриминација приликом запошљавања на старосној, родној и националној основи ▪ Ниске накнаде ангажованим лицима за време трајања стручне праксе ▪ Непостојање обавеза послодаваца по истеку трајања стручне праксе

3.6. Здравље, благостање и безбедност младих

Светска здравствена организација дефинисала је здравље као стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуство болести и онеспособљености. Млади се уобичајено посматрају као најздравији део популације, те је углавном тежња за бригу о здрављу младих оријентисана ка пружању правих информација и правовременој превенцији, заснованој на оснивању и доношњу здравих одлука тј. изградњи здравих стилова живота и животних вештина. Млади људи, адолесцентни, представљају циљну групу за превентивно деловање у сваком домену, те и у домену здравства, па је тиме

подизање свести о здрављу младих циљ ка којем треба тежити како на националном, тако и на локалном нивоу.

Здравствену заштиту становништва града Пирота на примарном нивоу здравствене заштите, обезбеђују Дом здравља Пирот, Завод за јавно здравље Пирот и Апотекарска установа Пирот, а на секундарном нивоу Општа болница Пирот. У оквиру Службе за здравствену заштиту школске деце и омладине постоји Саветовалиште за младе, које је основано у циљу формирања здравих стилова живота и очувања здравља младих старости до 18 година. Едукације младих у Саветовалишту спроводи тим стручњака сачињен од педијатра, психолога и гинеколога, а млади могу да се саветују са стручним лицима о свим важним темама и изазовима са којима се сусрећу у току одрастања. У току 2023. године реализовано је укупно 95 радионица, 59 предавања и 20 планираних разговора. Реализован је пројекат у оквиру ЛПА за децу Пирота „ЗДРАВ СТАВ – ЗДРАВ ЖИВОТ”, у оквиру кога је реализовано 95 радионица за све ученике VII разреда свих школа у граду. Радионице су реализовали педијатар, гинеколог и психолог. Теме су биле следеће: полно ризично понашање, полно пеносиве инфекције, контрацепција, злоупотреба психоактивних супстанци код младих, вршњачко насиље.

Међутим, резултати спроведеног истраживања показују да млади у Пироту немају довољно информација о програмима превенције ризичног понашања¹² (сексуално образовање, превенције болести зависности, дигитално насиље, вршњачко насиље и др), имајући у виду да се 30 одсто младих изјаснило да не зна за овакве програме, а 24 одсто њих сматра да нема доступних програма.

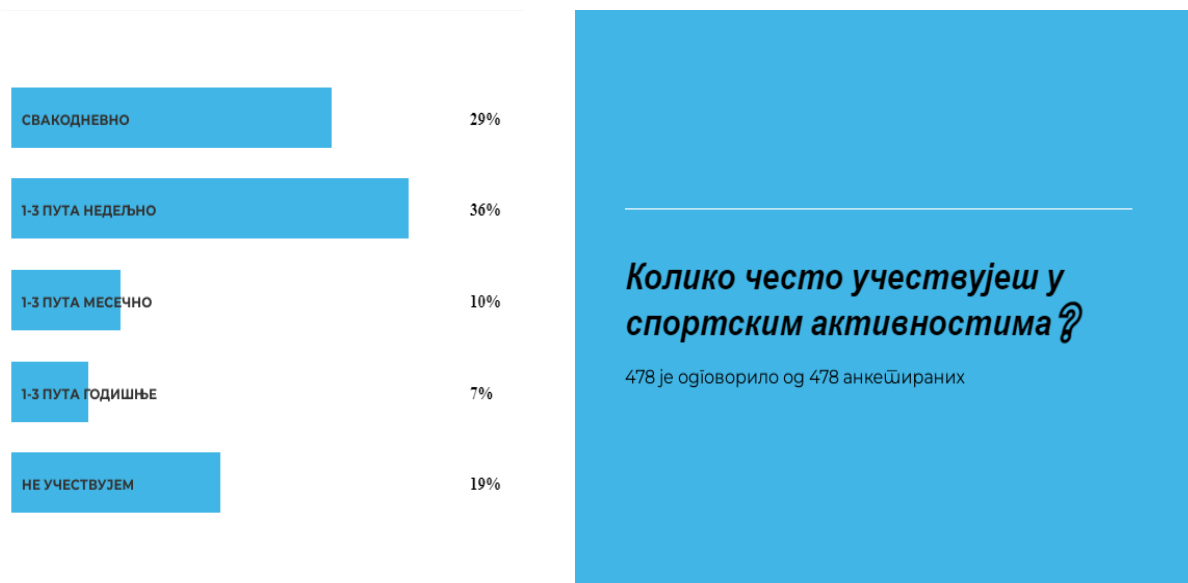
Адолесценција, као период транзиције ка одраслом добу, подразумева изузетно буран период истраживања, откривања и учења. У свом трагању за независности млади су неретко изложени ризицима који озбиљно могу угрозити како физичко, тако и ментално здравље младих и последично их приближити ризичним облицима понашања. За потребе израде ове Стратегије, у циљу добијања валидних података и сагледавања свеопште слике о информисаности младих о значају здравља и проблема које са собом носе девијантни облици понашања, на основу спроведених истраживања дошли смо до података да само 10,8% младих одлази код лекара, а 22,6% код зубара на редовне, превентивне прегледе, док се 63% младих јављају лекару, односно зубару само у случају неопходности. Анализа фокус групе на тему Здравље младих у Пироту, коју је у 2022. години организовало удружење грађана „Тернипе”, показала је да већина младих лекарима верује по потреби, односно да истом одлази у случајевима када код куће не могу да се лече „на своју руку”. Када је у питању одлазак код зубара, већина младих не одлази на редовне прегледе, већ по потреби, а као разлог томе наводе лоше услове у школским стоматолошким амбулантама и нељубазност особља у стоматолошкој ординацији у Дечјем диспанзеру.

Забрињавајући су подаци да је у Србији гојазан сваки пети одрасли становник (20,8%), сваки трећи пуши (31,9%), а сваки други становник (49,3%) свакодневно или повремено конзумира алкохол¹³. Све ово условљава да се млађи људи са штетним животним

12 <https://serbia.ureport.in/opinion/3327/>.

13 РЗС, Истраживање здравља становништва Србије 2019.

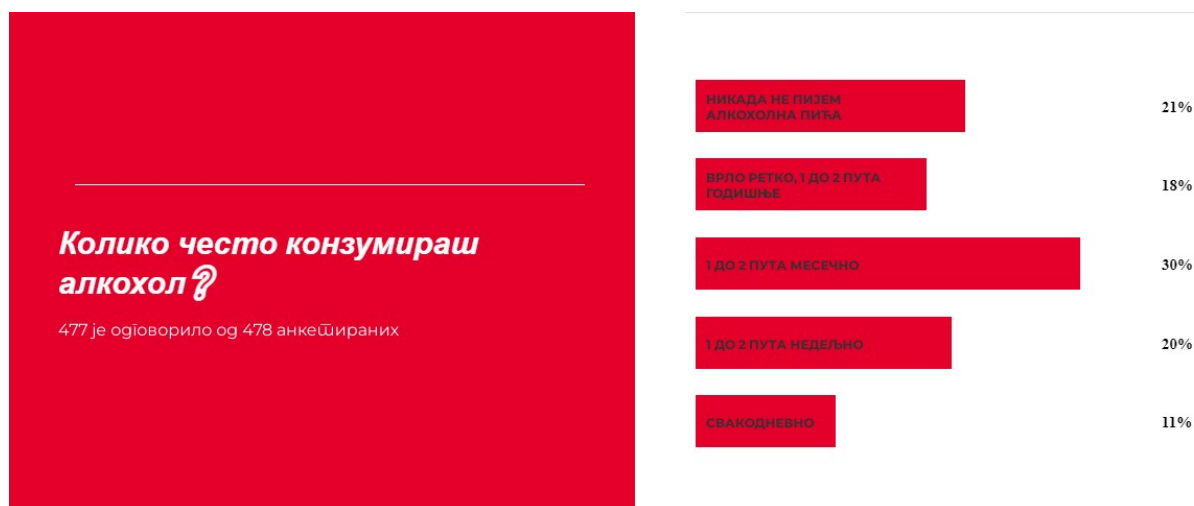
навикама сусрећу све раније и да одређени број њих овакве обрасце понашања прихвата јер су им директно изложени у непосредном окружењу. Ипак, охрабрујуће је то да чак 62 одсто младих у Пироту води рачуна о исхрани и да се све већи број младих бави спортом. Спортom се редовно бави 65 одсто младих, а повремено 17 одсто њих¹⁴.

Болести завистности, које су све учесталије код младих, могу довести до тешких поремећаја психичког и телесног здравља младих, односно угрозити њихов правилан психофизички развој. Први сусрет са штетним животним навикама све је ранији, а иницијалне супстанце које се конзумирају најчешће су дуван, алкохол и канабиноиди, седативи. По питању конзумације цигарета и алкохола, млади имају негативнији став према пушењу него према конзумирању алкохола. У истраживању се 73% младих изјаснило да не пуши, док трећина младих конзумира алкохол једном до два пута месечно (30%). Забрињавајући су подаци да се 11% испитаника изјаснило да алкохол конзумира свакодневно, а 20% једном до два пута недељно¹⁵. Када је реч о другим психоактивним супстанцама, 86% испитаника никада нису конзумирали ниједну психоактивну супстанцу, односно дрогу.

14 <https://serbia.ureport.in/opinion/3327/> .

15 <https://serbia.ureport.in/opinion/3327/> .

У циљу унапређења здравља младих, потребно је више радити на стварању услова за развој здравих стилова живота, као и на информисању о важности избегавања ризика по здравље младих, али и о важности очувања и заштите животне средине. Важно је развијати иновативне и младима прилагођене и доступне програме превенције ризичног понашања, уз пуно поштовање приватности, као и програме усмерене ка развијању свести о штетности конзумирања алкохола, важности бављења спортом и рекреацијом за здравље.

Завод за јавно здравље Пирот, као институција која пружа здравствену заштиту на примарном нивоу, координира и реализује здравствено промотивне активности којима су обухваћени предшколци и ученици основних и средњих школа у Пироту. Циљ ових активности је информисаност, подизање нивоа свести, промена ризичног понашања и успостављање здравих стилова живота ради унапређења здравља свих људи у заједници, а нарочито деце и омладине. Активности које Завод за јавно здравље спроводи су превентивна предавања у основним и средњим школама на различите теме, као што су физичка активност, превенција пушења, наркоманије, алкохолизма, очување менталног здравља, полно преносиве болести, превенција ХИВ инфекције и др. Поред предавања, Завод за јавно здравље редовно обележава и поједине датуме из Календара јавног здравља у виду перформанса, уз учешће грађана којима поред савета, одговора на постављена питања, додељује и тематске лифлете и здравствено васпитни материјал, као и у виду конкурса за најбоље ликовне и литерарне радове у школама поводом Светског дана правилне исхране, Недеље дојења, Националне недеље здравља уста и зуба и других.

Поред Завода, превентивним радом бави се и Комисија за превенцију наркоманије у школама, коју је 2018. године формирало Министарство здравља и у чијем саставу су представници здравства, просвете, судстава, полиције, Центра за социјални рад, невладиних организација, који делујући у складу са својом професионалним опредељењем и мултидисциплинарним приступом, дају пуни допринос у реализацији превентивних предавања у основним и средњим школама пиротског округа.

Бављење спортом, нарочито у рекреативне сврхе, важно је да буде доступно свим младима, без обзира на имовинско стање и место живљења. У Пироту постоји квалитетна и разноврсна спортска инфраструктура, која представља основни предуслов за развој спорта у локалној заједници. У претходне две деценије Пирот је интензивно радио на развоју спортске инфраструктуре, те је изграђено доста нових и реконструисано више постојећих спортских објеката, како средствима из буџета Града, тако и уз помоћ министарстава и програма прекограничне сарадње. Спортску инфраструктуру у Пироту чине следећи објекти: Спортска хала „Кеј”, затворени базен и велелепни отворени пливачки комплекс, који представљају најсавременије објекте ове врсте, градски фудбалски стадион, фудбалски терен са вештачком травом, Омладински стадион, Балон хала, сала Педагошке академије, градско клизалиште, адреналин парк, стрељана, мини пич терени на три локације, трим стазе на Кеју и Сарлаху, тениски терени, градско скијалиште, стаза за ролере, отворени терени поред спортске хале „Кеј”, теретане на отвореном и спортски терени у приградским насељима и околним селима. Руковођење и одржавање наведених спортских објеката поверено је Спортском центру Пирот, чији је оснивач локална самоуправа, а који је поред одржавања, надлежан и за разноврсност спортског садржаја, промотивне активности у вези спорта, подршку предшколском, школском и рекреативном спорту и масовној физичкој култури, кроз организацију и споровођење различитих манифестација, стимулацију бављења спорта и здравог живота код свих категорија становништва.

Пирот данас има 57 спортских клубова и удружења, чиме оправдава епитет спортског града. Од спортова највише су заступљени фудбал, кошарка, рукомет, одбојка, атлетика, гимнастика, карате, бокс и други.

Град Пирот сваке године подржава програме у оквиру спорта кроз финансирање редовних годишњих програма спортских клубова, као и посебних програма – Божићна и Летња школа спорта. У 2023. години из буџета Града издвојена су средства у износу од 91.000.000 динара за редовне програме 57 спортских клубова, а за финансирање посебних програма још додатних 1.800.000 динара.

Програм Божићна школа јединствена је спортско-рекреативна манифестација у Србији намењена деци и младима, која сваке зиме за време зимског распуста обухвата око 3.000 деце и младих, који похађају преко 60 различитих школица спортова и креативних радионица и на тај начин квалитетно и активно проводе своје слободно време бавећи се спортом и стичући нове вештине. Основни циљ овог програма јесте да се деци и младима спорт учини доступним и да се код њих развије љубав према спорту која ће их водити ка перманентним физичким активностима. Манифестација се реализује већ 16 година и до сада је дала немерљиве резултате у смислу развоја и омасовљења спортских клубова у Пироту, а сви програми у току трајања манифестације су потпуно бесплатни.

Поред Божићне, Спортски центар Пирот реализује сваке године и Летњу школу спорта, која по истом принципу, нуди бесплатне програме спортских клубова деци и младима за време трајања летњег распуста.

Када се разматра питање безбедности младих као посебне друштвене групе, неопходно уважити специфичности ове групе, како на пољу претњи којима су изложени, тако и на пољу вредности које је потребно заштитити, а самим тим и начина на који се може

постићи њихова безбедност. Млади су значајан ресурс сваког друштва, са потенцијалом да постану активни и продуктивни, али за многе од њих, на путу њиховог развоја, постоје бројни безбедносни изазови, ризици и претње. Чињеница је да су млади небезбедни и несигурни и то врло често у срединама где се то најмање очекује, као што су породица или школа.

Наведену чињеницу потврђују и резултати Анализе стања безбедности – истраживање јавног мњења, које је за потребе Града Пирота 2018. године спровела Агенција ПОП СТАР. Наиме, 58% одраслих и 64% испитаних ученика сматра да су школе место где се најчешће дешава вршњачко насиље.

Истраживање ставова младих, које је спровело Удружење грађана „Тернипе”, показује да је 58 одсто испитаника било жртва неког облика насиља. Притом, највећи проценат младих био је жртва психичког насиља (44,3%), затим вршњачког (39,8%) и дигиталног насиља (31,8%). Исто истраживање показало је да је више од трећине младих (35,2%) некада било дискриминисано и то најчешће по основу националности (19,3%) и социјалног статуса (17%).

Према подацима Центра за социјални рад, у првих десет месеци 2023. године евидентирано је 28 пријава за насиље у породици према младима старости 15-30 година, од чега је 21 особа женског, а седам мушког пола.

У циљу унапређења нивоа опште безбедности на територији града Пирота, 2016. године основан је Савет за безбедност града Пирота, који броји 15 чланова, представника Полицијске управе Пирот, Града Пирота, правосуђа, Центра за социјални рад, компаније Тигар Тајерс, здравствених организација и Одељења за ванредне ситуације.

Према подацима Полицијске управе Пирот за првих десет месеци у 2023. години извршено је 131 кривично дело од стране 126 учинилаца старости између 15 и 30 година. Највише учињених кривичних дела од стране младих везано је за члан 350 Кривичног законика који се односи на недозвољени прелаз државне границе и кријумчарење људи и члан 204 тешка крађа.

Када је реч о безбедности младих у саобраћају, релативни индекс угрожености показује да је највећем ризику у Пироту изложена категорија учесника старости од 15 до 30 година. У периоду 2018–2022. године од 425 настрадалих лица¹⁶ у саобраћајним незгодама, 137 лица, односно једну трећину, чине млади старости од 15 до 30 година. У истом периоду број погинулих лица износи 16, од тога пет, односно (31%) из категорије младих (у Србији млади чине 20% погинулих лица). Млади у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству путника (50%). Посматрано по месецима у години, млади највише страдају у јулу.

У циљу подизања нивоа безбедности у саобраћају, Савет за безбедност саобраћаја организује радионице за све старосне категорије, па самим тим и за младе узраста 15-30 година. Радионица „Још увек возим”, која се усталила последњих година, намењена је ученицима завршних разреда средњих школа. Радионица је конципирана на бази личне исповести особе са инвалидитетом страдале у саобраћајној незгоди, која кроз приказ

16 Нацрт Стратегије безбедности саобраћаја града Пирота 2024–2028.

животне трагедије треба да утиче на свест младих како би они променили начин на који доживљавају саобраћај и упознали се са ризицима у којима се могу наћи.

Такође, у сарадњи са Агенцијом за безбедност саобраћаја и Министарством унутрашњих послова, протеклих година организовано је више едукација / радионица / кампања посвећених унапређењу безбедности младих учесника у саобраћају, као што су: „На матуру без аутомобила“, мото обуке у сарадњи са Асоцијацијом за безбедност мотоциклиста, „Живот за младе возаче“ на полигону НАВАК и друге.

SWOT анализа – здравље и благостање младих

(Strengths) <i>СНАГЕ</i>	(Weaknesses) <i>СЛАБОСТИ</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојање Дома здравља, Опште болнице, Завода за јавно здравље ▪ Постојање приватних здравствених установа ▪ Постојање локалног Савета за здравље ▪ Усвојен План јавног здравља ▪ Постојање Инклузивног центра ▪ Постојање Средње медицинске школе – Академија Доситеј ▪ Постојање добре (одличне) спортске инфраструктуре ▪ Постојање бројних спортских клубова и Спортског савеза ▪ Сарадња локалних НВО са локалним институцијама: Центар за социјални рад, Дом здравља, Дом Културе, Музеј Понишавља, ПУ Пирот, Црвени крст и др. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољно промотивних кампања за превенцију ризичног понашања (сексуално образовање, превенције болести зависности, дигитално насиље, вршњачко насиље и сл.) ▪ Недовољна подршка за одвикавање (болести зависности) ▪ Недовољан број лекара специјалиста ▪ Недовољна подршка деци и родитељима из осетљивих друштвених група ▪ Недовољна подршка за очување менталног здравља младих ▪ Недовољна подршка у ресоцијализацији и реинтеграцији младих који су чиниоци кривичних дела ▪ Недовољна видљивост осетљивих категорија младих ▪ Недовољан број лекара у здравственим установама ▪ Мањак персоналних и педагошких

	<p>асистената</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Архитектонске и информационе баријере за ОСИ ▪ Немогућност коришћења јавног превоза за ОСИ ▪ Непостојање комби превоза за ОСИ ▪ Непостојање услуга из области социјалне заштите које би пружале психосоцијалну подршку младима зарад очувања менталног здравља ▪ Непостојање услуга из области социјалне заштите које би имале социјално едукативни карактер
<p>(Opportunities) ШАНСЕ</p>	<p>(Threats) ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Измене законске регулативе ▪ Коришћење међународних развојних програма за побољшање капацитета у здравственим установама ▪ Развој асистивних технологија ▪ Финансирање специјализација лекара ▪ Стручно усавршавање здравствених радника ▪ Психолошко саветовалиште за младе ▪ Саветовалиште за родитеље ▪ Развијање услуга из области социјалне заштите које ће пружити психосоцијалну помоћ и подршку породици, самим тим и младима ▪ Развијање услуга из области социјалне заштите које ће пружити социјално едукативне садржаје младима и породици уопште ▪ Постојање НВО за разне и специјализоване области 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Економска нестабилност ▪ Утицај медија на очување менталног здравља ▪ Промовисање лоших вредности ▪ Пандемије ▪ Законска регулатива ▪ Недовољна улагања у здравствени систем ▪ Нестабилност у динамици спровођења појединих социјалних услуга

3.7. Активизам и волонтеризам младих

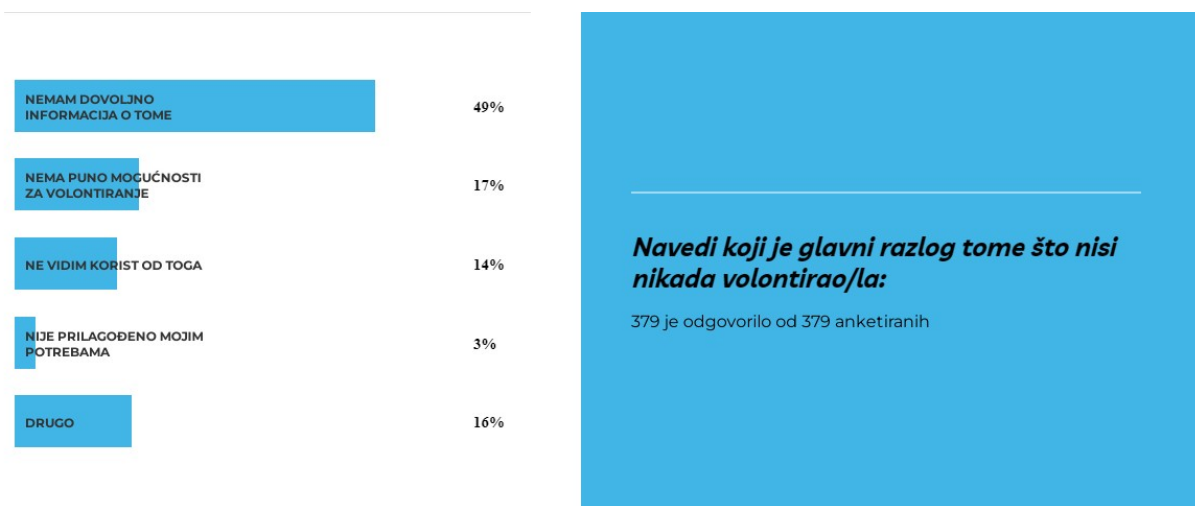
Активизам младих представља друштвени ангажман младих који су окупљени око неке заједничке идеје и који кроз заједничко умрежавање и спровођење одређених пројеката доприносе својој заједници.

Активизам и активно учешће подразумевају, не само учествовање у некој активности, већ и учешће у процесу идентификације потреба и проблема, истраживању потенцијалних решења, доношењу одлука, као и планирању и спровођењу акција у заједници. Активно учешће младих представља окосницу сваке омладинске политике и због тога је неопходно да млади активно учествују како у креирању тако и у спровођењу омладинске политике на свим нивоима.

Обавеза укључивања младих у заједницу у Републици Србији, проистиче из међународних обавеза и документа, али и домаће законске регулативе, која директно или индиректно утиче, и то: Закон о младима, Стратегија за младе за период од 2023. до 2030. године, Закон о локалној самоуправи, Закон о волонтирању, Закон о удружењима и др.

Међутим, млади у Пироту су у веома малом броју чланови неких организација. Око 60% младих¹⁷ није члан ниједног спортског клуба, политичке партије, културно-уметничког друштва и удружења грађана. Свега 3% младих је члан културно-уметничког друштва, 5% члан неког удружења грађана, 3% политичке партије, док је 13% младих члан спортског клуба, а 11% члан ученичког/студентског парламента. Такође, највећи проценат младих (75%) никада није волонтирао у некој институцији или организацији, а као разлог за то наводе да нису имали довољно информација о волонтерским акцијама. Дигиталне платформе и алатке за комуникацију са ширим аудиторијом младих би требало да постану стандард у омладинском раду. Мотив за волонтирање млади виде у стицању нових знања и искустава, а волонтерске акције су најнеопходније у области хуманитарног рада, сматра 46 одсто младих.

17 <https://serbia.ureport.in/opinion/3325/>.

Већина младих у Пироту (70%) никада није учествовала у решавању неког проблема у свом граду, а могућности које млади имају за учешће у доношењу одлука у локалној управи, установама културе и спортским клубовима оцењују као осредње.

Од посебног значаја је укључивање младих у развој политика за младе, јер се тиме осигурава квалитетан одговор на све њихове потребе, али мора се имати у виду да се активизам младих најбоље развија и јача кроз групе какве су ОЦД, удружења која спроводе омладинске активности, КЗМ, ученичких парламената и сл. Битну друштвену али и политичку функцију врше удружења која спроводе омладинске активности. Осим тога, важан облик учешћа младих јесте учешће у раду институција и тела, путем различитих механизма – савета, ученичких и студентских парламената, радних група, редовних консултација, као и структурираног дијалога. Различити видови каријерног саветовања, неформалног образовања, тренинг за тренере, стицање вештина и знања, само су неки од видова којима се подстиче активно учешће младих и њихово оснаживање у решавању битних друштвених питања.

У Пироту постоји неколико удружења грађана чија је примарна област остваривања циљева унапређење омладинске политике и промоција права младих – Удружење грађана Освежење, Удружење грађана „Визија” Пирот, Удружење грађана Пирот Е Публика. Међутим, приметно је да су активности ових удружења последњих пар година, сведена на минимум или су потпуно обустављене.

Од осталих удружења, која између осталог спроводе и омладинске активности, постоје и Удржење за екологију и заштиту животне средине „ГЕА”, Удружење грађана „Тернипе”, Удружење „ПИРГОС”, неколико удружења жена и више спортских удружења.

Удржење за екологију и заштиту животне средине „ГЕА” ангажује у просеку око 15 волонтера годишње. У 2023. години спровели су седам волонтерских акција у оквиру Божићне школе екологије, 57 интерактивних радионица и 12 семинара. Радионице и семинаре које су организовали у 2023. години, похађало је укупно 375 младих.

Удружење грађана „Тернипе” ангажује просечно годишње преко 50 волонтера и спроводи десетак омладинских акција и преко 50 радионица, курсева, обука и кампова. Број младих који учествују у активностима које организују је већи од 200 на годишњем нивоу.

Центар дешавања омладинских активности у Пироту представљају Цоб инфо центар и ЗИП центар за младе. Цоб Инфо Центар је центар за пружање помоћи младима приликом налажења посла, избора или промене каријере, као и компанијама приликом проналажења и обуке одговарајуће радне снаге. Цоб Инфо Центар отворен је у оквиру пројекта „Знањем до посла” који финасира влада Швајцарске и Србије и који помаже смањење незапослености код младих кроз развој програма ваншколске обуке за оне послове који се траже на локалном тржишту рада. Цоб инфо центар основан је од стране конзорцијума којег чине Удружење грађана Освежење и ЗИП центар за младе – бизнис инкубатор. Иначе, Цоб инфо центар је регистровани Јавно признати организатор активности образовања одраслих за програм услуга каријерног вођења и саветовања.

ЗИП Центар за младе – бизнис инкубатор основан је од стране Града Пирота и Удружења грађана Пиргос. Делатност ЗИП центра састоји се у спровођењу процеса инкубације својим станарима и то кроз прединкубациону, инкубациону и постинкубациону фазу, као недвојивих целина читавог процеса. Основна мисија ЗИП центра је да олакша успостављање „start up” бизниса и да допринесе отварању нових радних места у Пироту, кроз свеобухватну подршку сектору МСПП у виду коришћења пословног простора и опреме и пружања инкубационих услуга станарима центра у почетним фазама њиховог развоја.

ЗИП центар за младе имао је снажну улогу и у оснивању регионалног „Start up” центра Пирот, који је отворен 2019. године захваљујући подршци Министарства за иновације и технолошки развој и Града Пирота, са циљем да се подстакне развој ИТ сектора. „Start up” центар је инкубатор за идеје и пословне подухвате младих амбициозних људи. Основна идеја је била да се помогне младим и креативним људима да започну свој бизнис, тако што ће им бити омогућени знатно повољнији услови у односу на тржиште.

Поред удружења грађана, млади имају прилику да, кроз волонтерски рад, дају свој допринос и у реализацији програма и пројеката које спроводи Црвени крст Пирот. Омладинска теренска јединица је настала као резултат активног рада великог броја младих волонтера, а функционише још успешније захваљујући семинарима дифузије, истраживања хуманитарног рада, едукације кадрова за предаваче из области „Борба против трговине људима”, учешћа на камповима и саветовањима по пројектима. Црвени крст Пирот ангажује 10 младих волонтерки, од којих су две похађале обуке у оквиру програма „Промоција хуманих вредности” и обуку Прву помоћ. Волонтерке учествују у око 40 акција које Црвени крст Пирот спроводи током године.

Узимајући у обзир континуирани пораст у коришћењу интернета у свакодневном животу и мало учешће младих у друштвено-политичком животу и у друштвеном ангажовању уопште, потребно је више комуницирати са младима преко друштвених мрежа и правовремено их информисати о могућностима које им се нуде за квалитетно коришћење слободног времена, учење и учешће у процесу доношења одлука за области које их интересују.

SWOT анализа – активизам и волонтеризам

(Strengths) <i>СНАГЕ</i>	(Weaknesses) <i>СЛАБОСТИ</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подршка локалне самоуправе – финансирање пројеката из области омладинске политике ▪ Активна удружења грађана која у својим програмима укључују младе и спроводе активности за младе, са високим степеном међусобне сарадње у реализацији пројеката (Освежење, Тернипе, Звоно, ГЕА, Визија, ПИРГОС...) ▪ Постојање ђачких парламената у школама ▪ Сарадња локалних НВО са локалним институцијама: Центар за социјални рад, Дом здравља, Дом Културе, Музеј Понишавља, ПУ Пирот, Црвени крст и др. ▪ Сарадња локалних НВО са локалним медијима ▪ Солвентност буџета Града 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Канцеларија за младе није у функцији ▪ Недовољна информисаност младих о постојању програма за волонтирање и бенефита волонтирања ▪ Савета за младе није активан ▪ Недовољно интересовање младих за активно деловање у друштву ▪ Недовољна информисаност младих (лоша комуникација младих, појединаца и друштва) ▪ Мали број удружења младих ▪ Недостатак интересовања за постојеће активности ▪ Недостатак фестивала за младе (Укинути фестивал Освежење, „Outdoor” фестивал Јерма) ▪ Недовољно кампова за младе и недовољна искоришћеност постојећих ресурса за кампове, излете и сличне намене
(Opportunities) <i>ШАНСЕ</i>	(Threats) <i>ПРЕТЊЕ</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Промоција волонтеризма и активизма (медијски садржаји, кампови...) ▪ Укључивање младих од стране цивилног сектора ▪ Постојање различитих ЕУ програма за волонтирање и мобилност – Европска иницијатива за солидарност, ЕРАЗМУС +, Уницеф... ▪ Постојање Закона о младима и Закона о волонтирању 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Незаинтересованост младих ▪ Неповећење у институције од стране младих ▪ Лоша законска регулатива везана за волонтирање ▪ „Затвореност” установа и институција у комуникацији са младима, бироктске процедуре смањују шансе младих да се изразе на начине на који они то желе, па често одустају од реализације идеја ▪ Промовисање негативног садржаја који директно утиче на

<ul style="list-style-type: none">▪ Волонтерски клубови и организације за младе – већа промоција и подршка	<ul style="list-style-type: none">▪ младе▪ Утицај масовних медија
--	--

3.8. Слободно време

Поред Канцеларија за младе, на нивоу локалне самоуправе важно је и постојање различитих простора у којима млади могу на квалитетан начин да проводе слободно време и реализују различите облике неформалног образовања.

Простори за младе пружају подршку младима али и актерима омладиске политике да спроводе мере и програме за младе са циљем остварења благостања младих. Омладински простори представљају места где се спроводе програми и сервиси за младе који побољшавају положај младих, њихову запошљивост и запошљавање, превенцију одлива мозга и миграција, социјалну искљученост, сиромаштво и потпомаже опште здравље и благостање младих.

У пракси су стандардизована три основна простора за младе који се међусобно разликују по сврси али и у просторном и програмском капацитету.

Омладински клуб је место / простор где се млади окупљају и проводе слободно време, а у којем се спроводе различити програми, пројекти и активности омладинског рада који подстичу њихов лични и социјални развој. Младима се пружају могућности да постану активни партнери у развоју друштва. Све активности су развојног и процесног карактера, а одржавају се под директном супервизијом компетентних омладинских радника/ца. Омладински клуб може бити основан и вођен од стране удружења младих и за младе, локалне самоуправе, школе, цркве или релевантне институције.

Омладински центар је место / простор где се млади окупљају да би слободно време испунили на користан начин (хобији попут театра, спорта, плеса), а у одређеним случајевима и ради стицања специфичних знања и вештина. У омладинском центру углавном се спроводе активности које спадају у области вршњачке едукације и рада са младима, нпр. учење страних језика, фотографије, рачунарства. Омладински центар пружа оне активности које недостају у широј заједници, било да су из културне, спортске или образовне сфере и омогућава неформалним групама, удружењима младих и за младе, канцеларијама за младе, њиховим (кровним) савезима да реализују програме и заједнички управљају програмима, а појединим случајевима и простором уколико је омладински центар вођен од стране више актера или савеза. Омладински центар може имати и свој омладински клуб, а у њему се могу спроводити и програми/пројекти који се специфично баве омладинским радом. У примерима добре праксе, омладински центар представља установу чији је оснивач ЈЛС и која без накнаде подржава актере омладинске политике да одговорно спроводе целокупну омладинску политику на локалном нивоу. Међутим, омладинске центре могу оснивати и удружења младих и за младе, као и њихови (кровни) савези, али исто тако могу бити основани у партнерству између ЈЛС и удружења и њихових (кровних) савеза.

Омладински ресурсни центар (у даљем тексту ОРЦ) представља виши степен капацитивног развоја омладинског центра. Представља омладински центар који има капацитет за унапређење омладинске политике, јачање капацитета актера омладинске политике, и пружања услуга / сервиса / програма омладинског рада и неформалног образовања за младе. ОРЦ је простор који је намењен младима и актерима омладинске политике, не само у корисничком смислу него и у управљачком. Доприноси подизању капацитета актера омладинске политике и младих, те представља простор за размену знања и експертизе повезујући младе, практичаре/ке омладинског рада и неформалног образовања, истраживаче и доносиоце одлука. ОРЦ је простор у коме више актера омладинске политике умрежавају своје ресурсе и заједнички пружају сервисе и програме, као и што заједнички управљају простором / програмом, а у циљу пружања квалитетнијих услуга за младе. ОРЦ може да представља ресурс центар за актере омладинске политике у више ЈЛС, као и да редовно користи и промовише релевантна истраживања од интереса за младе.

Град Пирот нема стандардизовани омладински простор. Некадашњи Омладински културни центар, који је функционисао под окриљем Удружења грађана Освежење, је 2018. године прерастао у „Co-working” простор намењен младим професионалцима из области информационих технологија, а већ наредне, 2019. године је, уз подршку Министарства за иновације и технолошки развој и Града Пирота, постао „Start up” центар, односно инкубатор за идеје и пословне подухвате младих, амбициозних људи. „Start up” центар функционише у овиру ЗИП центра за младе – бизнис инкубатора, чији су оснивачи град Пирот и Удружење грађана Пиргос. Делатност ЗИП центра састоји се у спровођењу процеса инкубације својим станарима и то кроз прединкубациону, инкубациону и постинкубациону фазу, као недвојивих целина читавог процеса. Основна мисија ЗИП центра је да олакша успостављање „start up” бизниса и да допринесе отварању нових радних места у Пироту, кроз свеобухватну подршку сектору МСПП у виду коришћења пословног простора и опреме и пружања инкубационих услуга станарима центра у почетним фазама њиховог развоја. У инкубатору се налази 12 климатизованих пословних јединица просечне величине 25 m², као и заједничка сала за састанке опремљена потребном опремом која је на располагању станарима.

Велика већина младих у Пироту (85%)¹⁸ не зна да постоји Канцеларија за младе, а близу једне трећине (31%) њих је заинтересована за укључивање у активности Канцеларије. Скоро половина младих (43%) изјављује да у Пироту постоји јавни простор / омладински центар за провођење слободног времена младих, а са друге стране 38 одсто младих не зна за такав простор.

Када је реч о начину на који млади најчешће проводе своје слободно време, исти проценат младих (32%) проводи у дружењу са пријатељима, као и уз рачунар, односно таблет или мобилни телефон. Квалитет начина на који млади проводе своје слободно време, највећи проценат младих (39%) је оценио средњом оценом. На питање шта највише недостаје граду како би млади своје слободно време проводили боље и квалитетније, највећи проценат младих (39%) изјаснио се за већи број кафића и клубова.

18 <https://serbia.ureport.in/opinion/3324/> .

Шта по твом мишљењу недостаје у твом граду да би млади своје слободно време проводили боље и квалитетније ?

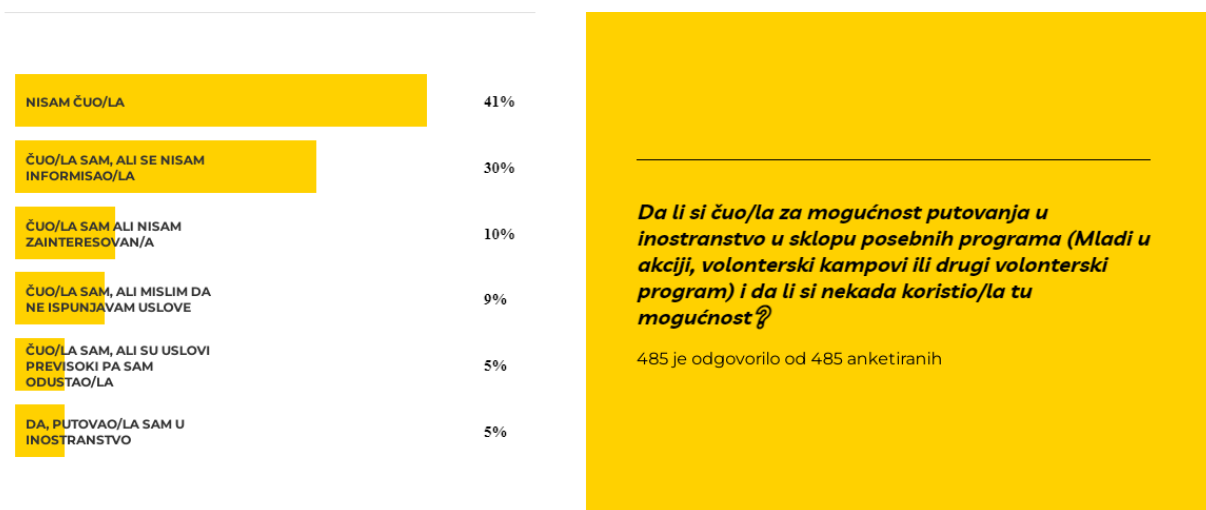
527 је одговорило од 528 анкешираних

Истраживање даље показује да половина младих у Пироту сматра да не постоје довољно културних дешавања за младе, а више од половине њих (53%) сматра да највише недостају концерти популарне музике.

Сличне ставове по питању слободног времена и културних садржаја изнели су и учесници истраживања спроведеног од стране Удружења грађана „Тернипе“, па се тако 62 одсто младих изјаснило да не присуствује догађајима и активностима које организују установе културе у граду из разлога што их такви догађаји не занимају, а 48 одсто њих сматра да су понуђени програми неатрактивни за младе. Од културних садржаја које би млади највише посећивали, поред концерата различитих музичких жанрова, млади наводе и филмске вечери на летњој сцени, књижевне вечери, поетске перформансе, ноћ графита, мултимедијалне едукативне садржаје о историји града и занимљивостима везаним за наш град.

Када говоримо о могућностима путовања у иностранство у склопу посебних програма (Млади у акцији, волонтерски кампови, Еразмус и др), 30% младих је чуло да могућност постоји, али се нису информисали о томе, а 41% њих није ни чуло да такве могућности постоје. Око 50% младих истиче како је недостатак новца разлог њихове смањене мобилности¹⁹.

¹⁹ <https://serbia.ureport.in/opinion/3326/> .

Приликом прикупљања података о информисаности младих у Пироту, у циљу сагледавања стања и анализе потенцијалних решења, уочен је недостатак у овој области. Наиме, истраживање је показало да млади нису довољно информисани о могућностима за младе у свом граду. Узимајући у обзир континуирани пораст у коришћењу интернета у свакодневном животу и недовољно учешће младих у друштвено-политичком животу и у друштвеном ангажовању уопште, потребно је више комуницирати са младима преко друштвених мрежа и правовремено их информисати о могућностима које им се нуде за квалитетно коришћење слободног времена, учење и учешће у процесу доношења одлука за области које их интересују.

SWOT анализа – слободно време и простори за младе

(Strengths) ЧАГЕ	(Weaknesses) СЛАБОСТИ
-------------------------	------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојање добре (одличне) спортске инфраструктуре ▪ Постојање бројних спортских клубова и Спортског савеза ▪ Подршка локалне самоуправе спортским клубовима ▪ Постојање Стартап центра ▪ Постојање летње позорнице ▪ Постојање Инклузивног центра ▪ Постојање бројних годишњих манифестација (Пиротско културно лето, Међународни фестивал фоклора, Сајам пиротске пеглане кобасице, Салон књига и графике, Фестивал водопада, Трка у планинском бициклизму, „Highlander” авантура на Старој планини...) ▪ Постојање Цоб инфо центра ▪ Постојање Зип центра за младе ▪ Установе културе (Дом културе, Народно позориште, Музеј Понишавља, Народна библиотека, Галерија „Чедомир Крстић”, Историјски архив) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Непостојање омладинског центра који пружа интегрисане услуге за младе ▪ Непостојање биоскопских пројекција на отвореном ▪ Недовољна партиципација младих у осмишљавању културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних програма ▪ Отежана доступност културним и спортским садржајима младих са села ▪ Недовољно културних програма намењених младима ▪ Недовољна информисаност младих о културним дешавањима ▪ Недовољан број угоститељских објеката за забаву младих (дискотеке, клубови, кафићи...) ▪ Непостојање простора за младе у сеоским насељима ▪ Непостојање простора за адреналин активности ▪ Непостојање уређеног простора на брду Сарлах ▪ Недовољно развијена еколошка свест младих ▪ Недовољно одржавање јавних простора ▪ Недовољна искоришћеност туристичких потенцијала и природног окружења града Пирота
<p>(Opportunities) ШАНСЕ</p>	<p>(Threats) ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Могућност коришћења националних и међународних фондова намењених пројектима и програмима који су усмерени на младе • Међународна и регионална сарадња • Оснаживање омладинских организација • Увођење нових сервиса за младе 	<ul style="list-style-type: none"> • Закон о играма на срећу • Незаинтересованост младих • Неразвијене омладинске организације • Млади су оптерећени друштвеним мрежама и виртуелним светом • Одлазак младих у друге градове и државе ради школовања

<ul style="list-style-type: none">и конкурса за финансирање НВО• Промоција различитих активности кроз секције у школама или установама културе	
---	--

3.9. Анализа проблема

Полазну основу за анализу постојећег стања и проблема у области омладинске политике у Пироту представљали су резултати анкетног истраживања спроведеног у партнерству Града Пирота – Одељења за ванпривредне делатности и Регионалне развојне агенције Југ, у сарадњи са Уницефом Србија и Унијом средњошколаца Србије. Истраживање је спроведено почетком априла 2023. године посредством „U-Report” платформе, која је омогућила младима из Пирота да путем електронских порука одговоре на упитнике. Анкета преко „U-Report” платформе садржала је питања из пет кључних области за живот младих у Пироту: образовање и доступни програми, простори за младе, активизам и волонтеризам, запошљивост и мобилност младих и здравље и благостање младих. У анкетном испитивању представника/ца заинтересованих страна учествовало је 567 испитаника – ученици средњих школа, студенти, запослени и незапослени млади, чиме је обезбеђен свеобухватан увид у потребе и интересовања младих. Прикупљено је укупно 2.599 одговора младих на упитнике из наведених области.

Поред наведеног истраживања, за потребе анализе постојећег стања и проблема у области омладинске политике у Пироту коришћени су и подаци истраживања ставова и мишљења младих које је током 2022. године спровело Удружење грађана „Тернипе” из Пирота, у оквиру пројекта под називом „Укључи се, партиципирај, волонтирај и креирај”. У истраживању које је спроведено у периоду од априла до јула 2022. године, путем онлајн анкете, млади у Пироту су имали могућности да искажу своја мишљења и личне ставове о следећим темама: здравље, образовање, запошљавање, безбедност, спорт и култура. Прикупљено је 627 одговора на упитнике из наведених области. Истраживање је било анонимно. Након завршетка анкетирања, одржане су и фокус групе, које су поред наведених области, обухватиле и област слободног времена младих, а све у циљу како би се дошло до саме сржи одређених проблема и како би се приближније чуло мишљење младих о задатим темама.

Као завршни корак у анализи постојећег стања у области омладинске политике у Пироту, организована је радионица са члановима радне групе за представљање уочених проблема у предметној области, њиховог обима и природе, као и узрока који су довели до њиховог настанка и последица које они изазивају у пракси. У току радионице примењена је метода „Дрво проблема и дрво циљева” и том приликом су дефинисани главни проблеми, њихови узроци и последице у пет кључних области.

У области образовања и доступних програма дефинисани следећи проблеми:

- неприлагођеност образовних институција и наставних програма савременим потребама друштва
- недостатак високошколских установа

- неактивност ђачких парламената
- превремено напуштање система образовања
- недостатак доступних (бесплатних) неформалних програма образовања.

Узроци који су довели до наведених проблема, по мишљењу чланова радне групе, су урушавање вредности образовног система, друштвена клима у којој се путем медија и друштвених мрежа пропагирају ријалити програми и лаке зараде, преобимни наставни програми и презасићеност деце и младих наставним и ваннаставним активностима, сиромаштво и лош каријерни избор. Све наведено за последице има немотивисаност и незаинтересованост младих за наставак образовања, као и неприлагођено и асоцијално понашање младих, као и различите облика насиља.

Као главне проблеме у области запошљавања младих, чланови радне групе дефинисали су следеће:

- неинформисаност младих о тржишту рада, мерама подршке, могућностима за образовање, за промену каријере, могућностима за радну праксу и институционалну подршку
- недостатак радне снаге у дефицитарним занимањима
- мањак предузетничког и иновативног духа код младих.

Узроке који су довели до наведених проблема, чланови радне групе виде у отежаном приступу информацијама, непостојању јединственог места за информисање младих у наведеној области, неактивности младих, неусклађености образовног система и тржишта рада, у лошој перцепцији дефицитарних занимања и снажној кампањи тзв. „модерних” занимања у области информационо-комуникационих технологија, у недостатку знања, амбиција и самопоуздања код младих, затим у недостатку практичне наставе као и у недовољној подршци младима после завршетка школовања до запослења. Последице наведених проблема воде ка повећању незапослености младих, одласку младих у друге градове и земље, недостатку радника одређених образовних профила и увозу радне снаге из иностранства.

У области здравља и благостања младих, чланови радне групе као највећи проблем дефинисали су ментално здравље младих. Узроци наведеног проблема су по њиховом мишљењу лош материјални положај становништва, породичне прилике, негативан утицај друштва (вршњака), негативан утицај медија, непостојање подршке породицама и младима, недовољна промоција позитивних вредности и недовољна заинтересованост младих за сопствени статус. Последице наведеног стања су асоцијално понашање код младих, болести зависности, малолетничка делинквенција и насилничко понашање.

Као главне проблеме у области активизма и волонтеризма младих, чланови радне групе дефинисали су следеће:

- незаинтересованост младих
- неинформисаност младих
- недостатак емпатије
- миграције младих у друге градове и државе.

Узроци који су довели до наведених проблема, по мишљењу чланова радне групе, су друштвене мреже, отуђеност код младих, недовољна активност код младих и недовољно високошколских установа у граду. Све наведено за последице има недостатак позитивних друштвених норми, делинквентно и асоцијално понашање код младих, доношење лоших одлука, недовољно волонтера и краткотрајни волонтерски ангажман младих.

У области слободног времена и простора за младе, чланови радне групе дефинисали су као најважније следеће проблеме:

- недостатак простора за окупљање младих (за забаву, за квалитетно провођење слободног времена)
- недовољна видљивост и искоришћеност постојећих простора
- недостатак нових и различитих секција за младе (нпр. „адреналин” секције, секције из домаћинства – ткање, вез, декупаж и сл, информатичке секције – виртуелна предузећа, он-лине простори и слично)
- недостатак кампова за младе.

Узроке који су довели до наведених проблема, чланови радне групе виде у дигитализацији, друштвеним мрежама, отуђености, а последице су асоцијалност код младих, одлазак младих у веће, развијеније центре или иностранство и др.

4. ПРОМЕНА КОЈА СЕ ПОСТИЖЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕГИЈЕ

На основу анализе резултата испитивања потреба и ставова младих у Пироту, дефинисаних стратешких циљева у области омладинске политике на међународном и националном, те на основу анализе расположивих могућности, односно ресурса којима Град Пирот располаже, идентификовани су правци даљег развоја омладинске политике града Пирота. Реализацијом планираних активности садржаних у Акционом плану који је саставни део ове Стратегије, Град Пирот ће пружити прилику сваком младом човеку да развије своје потенцијале и обезбедиће могућности за развој знања, вештина и ставова неопходних за бољу и лакшу интеграцију младих у друштво и преузимања активног учешћа у друштву пуном неизвесности и промена.

Први корак ка жељеној промени јесте успостављање инструмената локалне омладинске политике у складу са Законом о младима, при чему је најпре потребно обезбедити услове за ефикасан рад Канцеларије за младе, која треба да буде главни креатор и носилац омладинске политике и активни учесник у доношењу и спровођењу политика у различитим областима које су од интереса за младе. Канцеларија за младе треба да буде препозната од стране младих и других субјеката који брину о добробити младих, као генератор развоја и реализације бројних програма од важности за младе, као инкубатор идеја и активности које доприносе активизму младих и њиховом укључивању у живот заједнице, као подршка раду омладинских удружења и као место у којем млади могу да се информишу о свим важним питањима за њихову будућност и даљи развој. Даље, потребно је унапредити састав, улогу и утицај Савета за младе града Пирота и успоставити функционалан омладински простор у складу са дефинисаним стандардима.

Основне и средње школе треба да допринесу остваривању планираних мера, пре свега у делу информисања младих, обезбеђивањем школских ресурса за реализацију дела програма, учешћем у реализацији програма и у пружању стручне подршке. Ученички парламенти треба да буду оснажени да остваре своју улогу у образовању, да допринесу бољој информисаности младих, мотивисању младих да учествују у активностима у спровођењу омладинске политике. Успостављање сарадње са високим школама и факултетима допринеће повећању информисаности студената о активностима у спровођењу омладинске политике, али и њиховог већег учешћа, најпре као учесника програма, али и као реализатора дела програма.

Даље, мере и активности ове стратегије, биће усмерене да повећају запошљивост и samozапошљивост младих, подстакну њихов активизам кроз побољшање услова за удруживање младих и подстицаја за волонтирање, као и укључивање младих од стране надлежних органа општине у доношење одлука у областима које су од њиховог интереса.

Важна промена очекује се у унапређењу рада Саветовалишта за младе, које ће спроводити превентивне активности у циљу очувања физичког, менталног и репродуктивног здравља младих. Промотивним и едукативним активностима у области безбедности, правци деловања политике за младе биће усмерени ка смањењу ризичног понашања младих, односно њиховом усмеравању ка здравим и безбедним стиливима живота.

Да би се наведено постигло, потребно је остварити координацију активности свих битних чинилаца омладинске политике, на првом месту Канцеларије за младе и удружења младих, али и осталих органа јединице локалне самоуправе, образовних и здравствених

институција, полиције, Националне службе за запошљавање и других. Потребно је омогућити свим наведеним чиноцима да партиципирају у формулисању и спровођењу програма од значаја за младе. На крају, потребно је обезбедити одрживост Канцеларије за младе и унапређење њених капацитета, како кроз повећање броја ангажованих лица, тако и кроз унапређење професионалних капацитета ангажованих лица.

4.1. Визија

Визија града Пирота у домену младих заснована је на жељеним променама, а проистиче из анализираних потреба младих, анализе европских и националних стратешких докумената, предикције захтева будућности и гласи:

Млади у Пироту су активни и равноправни учесници у свим областима друштвеног живота, који уз подршку друштва у потпуности развијају своје потенцијале и доприносе личном и друштвеном развоју и добробити.

5. ОПШТИ ЦИЉ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

Општи циљ	Показатељ ефеката	Почетна вредност	Циљана вредност (2028)	Извор верификације
Унапређен квалитет живота, неформално образовање младих и развијен волонтеризам и активизам код младих	Стопа незапослености младих (%)	18,4 (2022)	15	РСЈП, Аналитичко-извештајни систем ЈЛС
	Удео младих волонтера у популацији младих (%)	1,1 (2022)	3	ЦК, ОЦД

Посебан циљ 1. Унапређени и функционални просторни капацитети, услуге и инструменти за спровођење омладинске политике	Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљана вредност (2028)	Извор верификације
	Број објеката у јавној својини које млади и удружења младих и за младе користе и у којима се континуирано спроводе активности за младе	0	2	Извештај о раду ГУ
	Успостављен и опремљен омладински простор	Не	Да	Извештај о раду ГУ
	Успостављено функционисање Савета за младе	Не	Да	Извештај о раду ГУ
Посебан циљ 2. Унапређен и доступан систем формалног и неформалног образовања, као предуслов за лични раст и развој младих	Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљана вредност (2028)	Извор верификације
	Удео младих који су похађали додатне курсеве и обуке који нису саставни део	56 (2023)	60	Истраживање положаја и потребе младих

	школских и студијских програма (%)			
	Број организованих обука и едукација младих, годишње	32 (2023)	40	РРА Југ, ЗИП центар за младе, Џоб инфо центар УГ ГЕА
	Број јавно признатих организатора активности за континуирано образовање одраслих (ЈПОА)	2 (2023)	3	Агенције за квалификације
Посебан циљ 3. Млади су активни учесници друштва у локалној заједници	Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљана вредност (2028)	Извор верификације
	Број предлога и нацрта одлука и докумената јавних политика од интереса за младе на које су млади давали мишљење	1 (2023)	3	Извештај о раду ГУ
	Удео младих који су	1	3	ГЕА, Тернипе,

	волонтирали у последњих годину дана (%)	(2023)		Црвени крст, Радио аматери, Добровољно ватрогасно друштво
	Број омладинских акција и пројеката, годишње	175	190	ГЕА, Тернипе, Црвени крст, Радио аматери, Добровољно ватрогасно друштво
Посебан циљ 4. Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, које доводе до социјалног и економског осамостаљивања	Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљана вредност (2028)	Извор верификације
	Учешће младих у укупној запослености (%)	14,5 (2022)	16	РЗС, Општине и региони
	Број корисника иновативног модела обука на радном месту из категорије младих, годишње	10 (2023)	16	ЗИП центар за младе
	Број програма за запошљавање и развој предузетништва младих	5 (2023)	6	КЛЕР и НСЗ
Посебан циљ 5. Створени	Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљана вредност (2028)	Извор верификације

услови за здрово и безбедно окружење и социјално благостање младих	Број превентивних кампања, едукација, радионица циљу очувања физичког, менталног и репродуктивног здравља младих	174	190	Савет за младе Савет за здравље Дом здравља
	Број програма са спортским садржајем, годишње	56	60	СЦ Пирот

6. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ОПЦИЈА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА

За остварење посебног циља 1. **Унапређени и функционални просторни капацитети, услуге и инструменти за спровођење омладинске политике**, анализирани су следеће опције:

- **Status quo**²⁰ опција која подразумева недостатак функционалних механизма и инструмената за спровођење омладинске политике, непостојање функционалне канцеларије за младе и савета за младе, који су основани да би се задовољила форма, непостојање омладинског простора и наставак досадашње политике финансирања и суфинансирања програма и пројеката удружења у области омладинске политике, при чему ови пројекти нису циљано усмерени на спровођење мера планираних омладинском политиком, већ се планирају и спроводе без правог циља, без праћења квалитета програма и ефекта њиховог спровођења. Ова опција означена је као неодржива, а у прилог томе говори и информација да се на Јавни конкурс за финансирање и суфинансирање програма /пројеката које реализују удружења грађана средствима из буџета Града Пирота у области омладинске политике у 2023. години није пријавило ниједно удружење.

- **Опција 2: Унапредити квалитет рада Канцеларије за младе** – подразумева унапређење услова за постојање Канцеларије за младе града Пирота у складу са стандардима рада канцеларија за младе и компетенција координатора канцеларије за

²⁰ Status quo опција подразумева одржавање постојећег стања у области одређене политике, без предузимања било каквих регулаторних или других мера.

младе. Другим речима, опција подразумева запошљавање најмање једне (пожељно две) особе која би координирала активности у вези са спровођењем омладинске политике. Закон о младима²¹ наводи да се канцеларије за младе оснивају ради обезбеђивања услова за активно укључивање младих у живот и рад друштвене заједнице, оснаживања младих, пружања подршке организовању различитих друштвених активности младих, учењу и креативном испољавању потреба младих. Да би се обезбедио успешан рад локалних канцеларија за младе, неопходно је испуњење следећа четири стандарда²²: 1. добро управљање КЗМ, 2. активно партнерство са субјектима омладинске политике, 3. што веће активно учешће младих у локалној омладинској политици и 4. инклузиван концепт рада.

Ова опција захтева ангажовање додатних кадровских ресурса и обезбеђивање финансијских средстава из буџета Града Пирота и донаторских програма за финансирање зараде запосленог у канцеларији за младе и за опремање простора канцеларије.

Канцеларија за младе треба да осигурава и ствара повољно окружење за институционални развој омладинске политике на локалном нивоу. Канцеларија за младе треба да координира тј. умрежава релевантне актере, координира изградњом капацитета удружења младих и за младе и неформалних група младих на локалном нивоу, прикупља средства, повезује секторске политике на локалном нивоу, утиче на буџетске алокације других сектора и осигурава спровођење ЛАП-а, који је кључни документ за спровођење омладинске политике на локалном нивоу.

Са друге стране, канцеларија за младе представља само један од инструмената за постизање жељене промене и остварења утврђених циљева. Рад канцеларија за младе без обезбеђивања осталих механизма за развој омладинске политике, може да произведе само делимичне позитивне ефекте. Град Пирот настоји да обезбеди дугорочну одрживост и континуирани развој омладинске политике, па је из тих разлога ова опција одбачена као недовољна за постизање жељеног циља.

- Опција 3: Унапредити квалитет рада Канцеларије за младе и унапредити састав, улогу и утицај Савета за младе града Пирота – ова опција, поред успостављања канцеларије за младе у складу са стандардима рада канцеларија за младе, подразумева и успостављање функционалног и продуктивног савета за младе, саветодавног тела које подстиче, усклађује и прати активности у вези са развојем, остваривањем и спровођењем омладинске политике на локалном нивоу и предлаже мере за њено унапређивање. У ту сврху потребно је доношење пословника о раду и програма рада Савета, којим би се регулисала редовност одржавања седница, начин подношења иницијатива од стране младих, област рада и слично, као и његово активно учешће при реализацији омладинске политике на локалу. Савет за младе чине представници органа управе у чијем делокругу су области од интереса за младе, удружења и савеза, канцеларија за младе и угледни стручњаци, а најмање једну трећину савета, односно половину²³, чине млади узраста од 15 до 30 година. На овај начин млади су укључени у доношење важних одлука попут

21 Закон о младима („Службени гласник РС”, број 50/11 и 116/22 – др. закон), чланови 17. и 18.

22 КОМС, Минимум стандарда за учешће младих у процесима доношења одлука у локалним заједницама, Београд, 2017. године, стр. 17.

иницирања пројеката и програма од значаја за младе, усвајања буџета, стратегија и планова, програма рада и извештаја КЗМ и/или установа културе и слично.

Ова опција захтева обезбеђивање финансијских средстава из буџета Града Пирота, ангажовање додатних кадровских ресурса и омогућава делимично остварење постављеног циља, имајући у виду да не обухвата успостављање функционалног омладинског простора, стога је ова опција одбачена као недовољна за постизање жељеног циља.

- **Опција 4: Унапредити механизме деловања и капацитета субјеката омладинске политике у области креирања, спровођења и праћења развоја омладинске политике у локалној заједници** – подразумева подизање капацитета службеника за младе у ЈЛС, формалних и неформалних удружења младих, удружења за младе, ученичких и студентских парламената за учешће у развоју, спровођењу и вредновању докумената јавних политика заснованих на налазима анализа и истраживања. У ту сврху потребно је реализовати различите активности (обуке, вебинари, студијске размене итд.) усмерених на јачање капацитета запослених у институцијама које су носиоци креирања, спровођења и праћења омладинске политике, али и капацитета свих осталих субјеката омладинске политике.

Ова опција омогућава делимично остварење постављеног циља, имајући у виду да не обухвата успостављање преосталих инструмената локалне омладинске политике, стога је ова опција одбачена као недовољна за постизање жељеног циља.

- **Опција 5: Успоставити функционалан омладински простор у складу са дефинисаним стандардима** – подразумева успостављање омладинског простора у складу са дефинисаним стандардима и подизање компетенција оних који раде са младима у неформалном образовању. Омладински простор отворен је за све младе и бави се оснаживањем младих кроз неформално образовање и радионица за активно учешће младих у друштву, организовањем културних, спортских и хуманитарних дешавања за младе, организовањем програма за квалитетно провођење слободног времена. На овај начин омладински простор представља везу између планиране омладинске политике и њене реализације у конкретне програме и омладинске иницијативе.

Ова опција захтева обезбеђивање финансијских средстава из буџета Града Пирота и/или донаторских програма за опремање и функционисање омладинског простора и омогућава делимично остварење постављеног циља, имајући у виду да не обухвата успостављање преосталих инструмената локалне омладинске политике, стога је ова опција одбачена као недовољна за постизање жељеног циља.

- **Опција 6: Комбинација претходно представљених опција** – подразумева унапређење услова за постојање Канцеларије за младе града Пирота у складу са стандардима рада канцеларија за младе, успостављање функционалног и продуктивног савета за младе, подизање капацитета службеника за младе у ЈЛС, формалних и неформалних удружења

23 Препорука Сталне конференције градова и општина (СКГО) је да млади чине 50% чланства у саветима за младе.

младих, удружења за младе, ученичких и студентских парламената за учешће у развоју, спровођењу и вредновању докумената јавних политика и успостављање омладинског простора у складу са дефинисаним стандардима.

Ова опција захтева обезбеђивање финансијских средстава из буџета Града Пирота, ангажовање додатних кадровских ресурса и доприноси остварењу жељеног циља, чији степен остваривања ће бити праћен кроз прецизно утврђене показатеље учинка.

Као критеријуми за рангирање опција, узети су претпостављени ниво остварења циља који се опцијом постиже, утицај на буџет Града Пирота, усклађеност са Планом развоја града Пирота и другим релевантним планским документима, друштвени ефекат – ефекат који ће свака од опција имати на ширу заједницу, као и управљачки ефекат који се односи на процену капацитета за спровођење сваке од опција.

На основу вредновања свих представљених опција у складу са наведеним критеријумима, одлучено је да се изабере опција 6, чије спровођење ће у највећој мери допринети постизању утврђеног циља. Иако изабрана опција подразумева највише средстава и ресурса за реализацију од свих осталих (изражени финансијски, кадровски и организационо – управљачки ефекти), позитивни друштвени ефекат који опција 6 производи и обезбеђивање одрживости у дужем временском периоду неупоредиво су значајнији у односу на друге разматране опције. Изабрана опција биће представљена кроз четири или више одговарајућих мера.

За остварење посебног циља 2. **Унапређен и доступан систем формалног и неформалног образовања, као предуслов за лични раст и развој младих**, анализирани су следеће опције:

- **Status quo опција** која подразумева наставак досадашње праксе спорадичног организовања програма неформалног образовања од стране ЗИП центра за младе, Џоб инфо центра, Регионалне развојне агенције Југ, Националне службе за запошљавање и удружења грађана, без претходног испитивања потреба и интересовања младих у овој области и без адекватних механизма за праћење њихове реализације и анализу ефеката спроведеног.

- **Опција 2: Развој програма неформалног образовања који подижу капацитете младих за већу запошљивост** – подразумева организовање и спровођење бесплатних програма неформалног образовања у складу са потребама и интересовањима младих и развој партнерства у неформалном образовању између локалне самоуправе (КЗМ), цивилног сектора и образовних институција. Ова опција доприноси развоју знања и вештина младих како би били конкурентнији на тржишту рада и утиче на повећање запошљивости младих, али само делимично доприноси остварењу жељеног циља.

- **Опција 3: Континуирано радити на стварању услова за унапређење квалитета формалног образовања** – подразумева иницирање и подршку отварању нових образовних профила у средњим школима и високошколских установа, уз акценат на даљи

развој концепта дуалног образовања, како би млади стицали функционална и применљива знања.

- **Опција 4: Подршка младима из осетљивих група за укључивање у формално и неформално образовање и за квалитетно запошљавање** – подразумева креирање и спровођење прилагођених обука за младе из осетљивих група за већу запошљивост, пружање услуге каријерног вођења и саветовања, бољу информисаност родитеља, деце и читаве заједнице о концепту инклузивног образовања путем средстава јавног информисања, јавних акција, трибина, едукација, као и организацију радионица на којима ће млади који су се успешно осамосталили делити своја искуства са младима у програмима припреме за осамостаљивање.

Међусекторска сарадња и умреженост актера из различитих система представљају приоритет у стварању услова за свеобухватну образовну подршку младима из осетљивих друштвених група

- **Опција 5: Континуирано спроводити програме омладинског рада у сарадњи са локалним партнерима** – подразумева спровођење програма омладинског рада који имају дугорочни карактер, а односе се на пружање интегрисаних услуга за младе засноване на неформалном образовању у сарадњи са локалним институцијама образовања, здравља, социјалне заштите, културе, медијима, бизнисом, организацијама младих и за младе и другим организацијама цивилног сектора, уз обавезну консултацију са младима.

- **Опција 6: Унапређење квалитета и доступности омладинског рада и обезбеђење његовог препознавања међу младима** – подразумева креирање и спровођење неформалног образовања и дугорочних програма омладинског рада који одговарају на потребе младих, са посебним фокусом на младе из група које су у ризику од социјалне искључености, са равномерном територијалном заступљеношћу. Ова опција омогућује развој омладинског рада на локалу у складу са стандардима који постоје на националном нивоу. Дугорочно, ово ће резултирати континуираним програмима за младе и самим тим континуираној подршци младима у осамостаљивању.

Као критеријуми за рангирање опција узети су претпостављени ниво остварења циља који се постиже мером, утицај на буџет Града Пирота (што су већа средства потребна за спровођење мере то је оцена нижа), усклађеност са Планом развоја града Пирота и другим релевантним планским документима, друштвени ефекат, односно ефекат који ће опција имати на ширу заједницу, као и управљачки ефекат који се односи на ангажовање капацитета Градске управе за спровођење опција. Како су све опције оцењене као неопходне, изузев status quo опције, биће преточене у мере.

За остварење посебног циља 3. **Млади су активни учесници друштва у локалној заједници**, анализирани су следеће опције:

- **Status quo опција** која подразумева подстицање активизма кроз финансирање пројеката удружења грађана у различитим областима, при чему ти пројекти нису циљано усмерени на спровођење мера планираних омладинском политиком, већ се планирају и спроводе без правог циља, без праћења квалитета програма и ефеката њиховог спровођења. Програми и активности који су до сада спровођени имали су одређене позитивне ефекте,

али нису били усмерени на системско унапређење стања у области, па је закључено да наставак такве политике неће довести до очекиваних позитивних промена и остварења утврђених циљева. Поред тога, реализација активности није испраћена одговарајућом анализом резултата њиховог спровођења, па је самим тим упитно колики је заиста позитивни учинак сваке конкретне активности, односно да ли је неке од њих потребно укинути, унапредити или изменити у циљу постизања значајнијих позитивних ефеката на младе.

- **Опција 2: Подстицање волонтирања и активизма код младих** – подразумева укључивање неформалних удружења младих, ученичких и студентских парламената у волонтерске активности и обуке младих и организатора волонтерских услуга за волонтирање у регуларним ситуацијама и у ванредним ситуацијама, као и оснаживање одрживости заједнице ученичких парламената и њиховом доприносу у јачању компетенција за одговорно учешће у демократском друштву међу вршњацима.

- **Опција 3: Подстицати друштвени активизам међу младима и повећати њихово учешће у процесима доношења одлука** – подразумева успостављање института Омладинске столице у локалном парламенту и дијалог младих са градоначелником и осталим функционерима, затим додатно информисање и едуковање младих у погледу демократских вредности, партиципације у доношењу одлука, о политичком систему и култури, грађанским и политичким правима, о Европској унији и процесу европских интеграција, начинима на које они могу допринети европским интеграцијама, као и утицају на свакодневни живот грађана, могућностима које чланство у ЕУ пружа овој популацији.

- **Опција 4: Стварање услова за учешће младих у креирању и конзумирању културних и медијских садржаја за младе** – подразумева укључивање младих у креирање садржаја за младе у области културе и у области медија, организовање догађаја за младе у области културе, обуке младих кроз неформално образовање да критички проматрају и просуђују пласирани садржај у медијима и креирање инфо портала за младе који садржи понуду програма, конкурса, стипендија, актуелности из области омладинске политике, најаве актуелних дешавања из области културе, спорта, списак и контакте клубова, организација и институција важних за младе итд. Ова опција доприноси стварању квалитетнијих и адекватнијих културних и медијских садржаја који су прилагођени потребама и интересовањима младих, а поред тога, млади ће бити благовремено обавештавани о могућностима које им се пружају.

- **Опција 5: Подршка спровођењу и информисаности младих о програмима мобилности** – подразумева промовисање и подршка пројектима који се тичу подстицања мобилности код младих, умрежавање организација које учествују у програмима мобилности и промовисање виртуелне мобилности као облика учења на даљину и тимског рада. Мобилност младих на националном, регионалном, европском и ширем, интернационалном нивоу, јача њихов лични и професионални развој, подстиче оснаживање за активно учешће у демократском друштву, доприноси јачању организација младих, подиже квалитет омладинског рада, волонтеризма, промоцију инклузије, солидарности и интеркултуралног дијалога и сарадње. Не треба заборавити ни посебно значајну улогу образовне мобилности, која кроз формално, неформално и информално образовање доприноси стицању знања и вештина младих и на тај начин повећава могућност њиховог запошљавања.

- **Опција 6: Развијени механизми у функцији обезбеђивања оптималног износа опредељених средстава за младе из буџета града** – подразумева информативне кампање и обуке на теме удруживања младих, оснивања и функционисања удружења и јавног заговарања, успостављање и праћење континуираног финансирања програма удружења младих и удружења за младе и развијене механизма за примену омладинског одговорног буџетирања на локалном нивоу. Спровођење ове опције имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду подизање свести о значају њиховог удруживања и заједничког деловања у области интересовања.

Као критеријуми за рангирање опција узети су претпостављени ниво остварења циља који се постиже мером, утицај на буџет Града Пирота (што су већа средства потребна за спровођење мере то је оцена нижа), усклађеност са Планом развоја града Пирота и другим релевантним планским документима, друштвени ефекат, односно ефекат који ће опција имати на ширу заједницу, као и управљачки ефекат који се односи на ангажовање капацитета Градске управе за спровођење опција. Како су све опције, изузев status quo опције, оцењене као неопходне, биће преточене у мере.

За остварење посебног циља 4. **Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, које доводе до социјалног и економског осамостаљивања**, анализирани су следеће опције:

- **Status quo опција** која подразумева наставак досадашње праксе да се у спровођењу мера активне политике запошљавања, поред Националне службе за запошљавање – филијала Пирот, укључује и локална самоуправа, која своје финансијске и кадровске капацитете удружује са Националном службом за запошљавање у циљу заједничке реализације мера активне политике запошљавања – јавни радови, стручна пракса, подршка samozapošljavanja и каријерно вођење и саветовање и обуке на радном месту. Поред локалне самоуправе, у спровођењу мера активне политике запошљавања укључене су и друге локалне организације и институције које могу дати допринос у реализацији одређених иновативних мера и самим тим омогућити успостављање стабилног и одрживог тренда раста запослености на локалном тржишту рада заснованог на знању и достојанственом раду.

Оваква пракса спровођења мера активне политике запошљавања даје добре резултате, али се њиховим спровођењем не остварује жељена промена у потпуности. Спровођење програма запошљавања без ангажовања канцеларије за младе, која треба да преузме улогу информисања младих о могућностима које им се пружају, не представља најефикасније решење.

- **Опција 2: Подршка запошљивости младих и развоју омладинског, женског и социјалног предузетништва** – подразумева подршку омладинским активностима које имају за циљ унапређење предузетничких вештина младих, са посебним фокусом на жене и теже запошљиве групе младих, промовисање и подстицање предузетништва и социјалног предузетништва младих, како кроз финансијске подстицаје, тако и кроз програме неформалног образовања, имплементацију иновативног модела обука на радном месту у сарадњи са компанијама и Градом, промовисање и популаризовање програма финансијске и нефинансијске подршке младим предузетницима које спроводи

Министарство привреде, популаризовање услуга и сервиса које млади могу да добију од Националне службе за запошљавање, представљање примера добре праксе младих који су се запослили и започели сопствени бизнис користећи подстицајна средства која су доступна на националном и локалном нивоу и укључивање актера омладинске политике у локални Савет за запошљавање.

Ова опција довешће до вишег нивоа предузетничких компетенција младих, бољег информисања младих о могућностима и подстицајима који им се нуде за запошљавање и samozapošljavanje, повећаној одрживости основаних предузетничких компанија од стране младих.

- **Опција 3: Подршка постојећим и иновативним програмима за развој вештина управљања каријером младих** – подразумева промоцију каријерног вођења и саветовања у школама у сарадњи са цивилним сектором, подршку развоју и спровођењу онлајн и дигиталних услуга каријерног вођења и саветовања, организовање конференције Занимања за будућност и успостављање Инфо онлине портала – Путоказ до средње школе.

- **Опција 4: Инфраструктурна, стручна и финансијска подршка за генерисање нових компанија које се оснивају од стране младих у областима информационо-комуникационих технологија** – подразумева обезбеђивање простора и техничке подршке за младе, иновативне предузетнике у областима информационо-комуникационих технологија, јачање капацитета старт-ап компанија за генерисање средстава из националних и међународних програма, менторску подршку старт-ап компанијама, као и успостављање пословно-техничке сарадње између локалне самоуправе, образовних институција и привреде за подршку компанијама и тимовима који креирају иновативне производе / услуге.

- **Опција 5: Информисање и подстицање младих да развијају дигиталне и друге вештине и компетенције које су у складу са захтевима савременог тржишта рада** – подразумева подршку омладинским активностима у неформалном образовању које су у складу са садашњим и пројектованим захтевима тржишта рада, као и активностима кроз које млади стичу дигиталне вештине, као и информисање младих о дигиталним технологијама и дигиталним вештинама и важности безбедног начина њиховог коришћења.

Као критеријуми за рангирање опција узети су претпостављени ниво остварења циља који се постиже мером, утицај на буџет Града Пирота (што су већа средства потребна за спровођење мере то је оцена нижа), усклађеност са Планом развоја града Пирота и другим релевантним планским документима, друштвени ефекат, односно ефекат који ће опција имати на ширу заједницу, као и управљачки ефекат који се односи на ангажовање капацитета Градске управе за спровођење опција. Како су све опције, изузев status quo опције, оцењене као неопходне, биће преточене у мере.

За остварење посебног циља 5. **Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих**, анализирани су следеће опције:

- **Status quo опција** која подразумева спорадично – „ad hoc” организовање програма и активности у овој области, без претходног прецизног планирања и праћења њихове реализације. Ове догађаје није пратила одговарајућа анализа ефеката, тако да успешност и позитивне резултате реализованих програма није могуће са сигурношћу проценити и представити.

- **Опција 2: Подршка програмима који доприносе развоју здравих стилова живота, сексуалном, репродуктивном и менталном здрављу младих** – подразумева унапређење рада Саветовалишта за младе који ће спроводити превентивне активности у циљу очувања физичког, менталног и репродуктивног здравља младих, успостављање програма вршњачког рада за младе који се суочавају са проблемима везаним за ментално здравље и злоупотребу психоактивних супстанци, едукације младих из области здравствене писмености, медијску и теренску кампању о важности физичког и посебно менталног здравља младих, као и организовање спортских догађаја и реализација програма који популаризују и чине спорт доступним деци и омладини, женама, младима из осетљивих група.

- **Опција 3: Унапређење постојећих и развој нових програма превенције насилног и ризичног понашања код младих, уз креирање адекватних мера за унапређење безбедносне културе младих** – подразумева организовање кампања и едукација младих на тему безбедности у саобраћају, испитивање учесталости и узрока насиља међу младима и креирање механизма и политика превенције, подршка омладинским пројектима и активностима који се баве превенцијом дигиталног, родно-заснованог, сексуалног, партнерског и вршњачког насиља и промоцијом здравствено безбедног понашања и родне равноправности, едукације намењене родитељима о заштити деце и младих на интернету и едукације младих о ненасилним методама, вештинама комуницирања и ненасилној комуникацији.

- **Опција 4: Подршка развоју програма младих и за младе у области заштите животне средине** – подразумева креирање информативног садржаја за младе у циљу подизања свести о заштити животне средине, едукације младих на тему заштите животне средине и одрживог развоја, кампање за заговарање за заштиту животне средине, мапирање свих локалних и националних акција које имају за циљ унапређење заштите животне средине и њихова промоција код младих, подстицање еко-активизма младих кроз подршку активностима уклањања отпада из природе и озелењавања, уз обезбеђивање бесплатних садржаја за учеснике акција, подстицање сарадње Савета за младе са удужењима за заштиту животне средине и укључивање младих у израду локалних еколошких акционих планова.

- **Опција 5: Подршка програмима који доприносе унапређењу социјалне укључености младих** – подразумева подршку омладинским активностима за препознавање потреба младих у ризику, те креирању и спровођењу адекватних програма превенције од социјалне искључености младих, укључујући успостављање сарадње са ванинституционалним актерима који развијају услуге ресоцијализације и реинтеграције младих, организацију едукативних програма за сензибилизацију младих о темама везаним за дискриминацију / права рањивих група и заједница, оснаживање младих из осетљивих група за јачање самопоуздања, усвајање вредности и принципа, превенцију и реаговање у случајевима дискриминације, оснаживање за рад на себи, активно учешће у друштву,

самостално доношење квалитетних одлука, развијање механизма подршке жртвама дискриминације, промовисање мултикултуралности, људских права, равноправности, са посебним нагласком на родну равноправност и борбу против хомофобије међу младима и обуке за представнике јавног и цивилног сектора на тему права и потреба младих у ризику од социјалне искључености.

- **Опција 6: Подстицати, вредновати и промовисати изузетна испољавања и достигнућа младих у свим областима** – подразумева подршку развоју потенцијала надарених и талентованих младих (награде и стипендије за изузетна испољавања и достигнућа), промоцију младих успешних стручњака, талената, спортиста, појединаца, промовисање националних фондова за стипендирање младих талената.

Као критеријуми за рангирање опција узети су претпостављени ниво остварења циља који се постиже мером, утицај на буџет Града Пирота (што су већа средства потребна за спровођење мере то је оцена нижа), усклађеност са Планом развоја града Пирота и другим релевантним планским документима, друштвени ефекат, односно ефекат који ће опција имати на ширу заједницу, као и управљачки ефекат који се односи на ангажовање капацитета Градске управе за спровођење опција. Како су све опције, изузев status quo опције, оцењене као неопходне, биће преточене у мере.

7. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА И АНАЛИЗА ЊИХОВИХ ЕФЕКТА

Посебан циљ 1. Унапређени и функционални просторни капацитети, услуге и инструменти за спровођење омладинске политике

За постизање овог циља планиране су следеће мере:

Мера 1.1. Унапредити квалитет рада Канцеларије за младе

Мера 1.2. Унапредити састав, улогу и утицај Савета за младе града Пирота

Мера 1.3. Унапредити механизме деловања и капацитета субјеката омладинске политике у области креирања, спровођења и праћења развоја омладинске политике у локалној заједници

Мера 1.4. Успоставити функционалан Омладински простор у складу са дефинисаним стандардима

ОПИС МЕРА

Мера 1.1. Унапредити квалитет рада Канцеларије за младе

Битни механизми за развој и спровођење омладинске политике и омладинских активности на локалном нивоу су канцеларије за младе и савети за младе. Закон о младима²⁴ наводи да се канцеларије за младе оснивају ради обезбеђивања услова за активно укључивање младих у живот и рад друштвене заједнице, оснаживања младих, пружања подршке организовању различитих друштвених активности младих, учењу и креативном испољавању потреба младих.

Мером се подразумева унапређење услова за постојање Канцеларије за младе града Пирота у складу са стандардима рада канцеларија за младе и запошљавање једног лица у складу са Правилником о организацији и систематизацији радних места у Градској управи, Служби интерне ревизије и Градском правобранилаштву Града Пирота²⁵. Рад КЗМ треба организовати у складу са препорученим стандардима МОС и Смерницама за осигурање квалитета програма омладинског рада Националне асоцијације практичара/ки омладинског рада. Да би канцеларија за младе успешно функционисала потребно је да испуни следећа четири стандарда²⁶: 1. добро управљање локалном КЗМ, 2. активно партнерство са локалним актерима, 3. висок степен учешћа младих у локалној омладинској политици и 4. инклузивна омладинска политика.

Такође, потребно је сачинити детаљан план рада на годишњем нивоу Канцеларије за младе, носиоце активности, време реализације и начин евидентирања и праћења реализованих активности. Представнике КЗМ треба оснажити за оперативно планирање на месечном и недељном нивоу. Важна активност је јачање компетенција представника КЗМ у областима истраживања потреба младих, писања и управљања пројектима, управљање променама, јавног заговарања, медијске писмености, успостављање и развијање партнерстава на локалном нивоу, развој организационе културе и слично.

Простор Канцеларије за младе треба опремити и прилагодити потребама спровођења планиране омладинске политике. Такође, простор Канцеларије за младе треба организовати тако да буде отворен и за удружења младих и за младе, као и неформалне групе младих. С тим у вези, је потребно сачинити Правилник или други нормативни акт којим се уређује начин избора удружења и коришћења простора и других ресурса Канцеларије.

Потребно је креирати сајт Канцеларије за младе и повезати га са званичним сајтом Града Пирота, креирати налоге на друштвеним мрежама, припремити чланке, постове, дизајнирати брошуре, плакате, организовати инфо сесије за различите групе младих.

Канцеларија за младе ће се повезати са организацијама из приватног, јавног и непрофитног сектора, у циљу стварања услова за подршку младима у организовању,

24 Закон о младима („Службени гласник РС”, број 50/11 и 116/22 – др. закон), чланови 17. и 18.

25 Правилник је усвојен 26. 09. 2022. под бројем II бр. 06/69-2022.

26 Стандарди рада канцеларија за младе и компетенције координатора, МОС Републике Србије, Београд, 2012, стр. 25

друштвеном деловању, развоју и остваривању потенцијала за личну и друштвену добробит и успоставиће контакте са организацијама које организују обуке за представнике КЗМ и младе, као што су Национална асоцијација канцеларија за младе, КОМС, НАПОР, Темпус фондација – Euroguidance center, AIESEC и други.

Врста мере: институционално – управљачко – организациона и обезбеђивање добара и услуга

Показатељи резултата: Број запослених у КЗМ, Број заједнички реализованих активности КЗМ са представницима цивилног сектора, Удео младих који користе активности које спроводи КЗМ.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће се обезбедити из буџета Града Пирота кроз редовна издвајања и из донаторских програма.

Друштвени ефекат: Реализација наведене мере ће креирати услове у којима ће се младима пружити прилика да имају своју организацију која брине о њиховим потребама и активно ради на развијању програма за младе, која организује активности и информише их о истим, што ће омогућити да се млади у већем броју развијају и снаже како на личном, тако и на професионалном плану.

Управљачки ефекат: У реализацији наведене мере Канцеларији за младе подршку ће пружити Одељење за ванпривредне делатности.

Ризик: Потребно је добити сагласност надлежног министарства за ново запошљавање и додатно радно ангажовање лица на пословима канцеларије за младе, необезбеђивање средстава из донаторских програма за опремање простора канцеларије за младе у планираном року.

Мера 1.2. Унапредити састав, улогу и утицај Савета за младе града Пирота

Јасна формална улога и правно устројство Савета за младе са јасно дефинисаним овлашћењима и улогама представља минимум услова за функционално постојање и продуктиван рад Савета. Савет за младе је саветодавно тело које подстиче, усклађује и прати активности у вези са развојем, остваривањем и спровођењем омладинске политике на локалном нивоу и предлаже мере за њено унапређивање. Град Пирот има формиран Савет за младе одлуком Општинског већа општине Пирот о образовању савета из 2008. године. У 2010. години промењен је део састава Савета за младе. Савет за младе града Пирота нема пословник или правилник о раду, нити план или програм рада. Савет за младе града Пирота не састаје се неколико година уназад и нема посебну страницу на сајту града нити званичну страницу на некој од друштвених мрежа. Према истраживању које је спровела Кровна организација младих Србије²⁷, Савет за младе града Пирота спада у пету групу развијености локалних савета за младе – савети за младе основани да би се задовољила форма.

²⁷ <https://koms.rs/wp-content/uploads/2021/08/Lokalna-omladinska-politika-u-RS-FINAL-1.pdf>.

Основни циљ ове мере јесте јачање капацитета Савета за младе, кроз доношење пословника о раду и програма рада, којим би се регулисала редовност одржавања седница, начин подношења иницијатива од стране младих, област рада и слично, као и његово активно учешће при реализацији омладинске политике на локалу. Како би се побољшала функционалност Савета за младе потребна је сарадња са удружењима младих и за младе, неформалним групама и ученичким парламентима, како би Савет за младе био репрезентативан глас младих и како би се подржао рад ових организација.

Врста мере: регулаторна

Показатељи резултата: Удео младих старости до 30 година од укупног броја чланова Савета за младе, Усвојен Пословник о раду Савета за младе, Број седница Савета за младе, годишње.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере није потребно обезбедити додатна средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду подизање свести о значају укључивања младих у процес доношења одлука и одлучивање, како би се мере за подршку локалне омладинске политике базирале на стварним потребама и жељама младих. Успостављањем континуиране и ефикасне сарадње на релацији КЗМ – Савет за младе – млади, повећавају се шансе да се циљеви утврђени Стратегијом у потпуности реализују.

Управљачки ефекат: Оснивање Савета за младе биће реализовано постојећим капацитетима Града. Носилац мере је Градско веће, а партнери у реализацији су институције и удружења која буду именована у састав Савета за младе.

Ризик: Незаинтересованост и одсуство мотивације чланова Савета за младе да се одговорно посвете свом раду, одсуство подршке раду Савета за младе од стране надлежних органа градске управе.

Мера 1.3. Унапредити механизме деловања и капацитета субјеката омладинске политике у области креирања, спровођења и праћења развоја омладинске политике у локалној заједници

Стварање подстицајних услова за активно укључивање младих у одлучивање о питањима од стратешког значаја за развој друштва веома је важан предуслов за изградњу демократског, отвореног и богатог друштва. Млади људи морају имати право да се њихов глас чује. Учешће младих у институцијама и процесима помаже младима да преузму одговорност за сопствену будућност, али и будућност друштва, које такође помаже младима да постигну аутономију.

Мера је усмерена на подизању капацитета службеника за младе у ЈЛС, формалних и неформалних удружења младих, удружења за младе, ученичких и студентских парламената за учешће у развоју, спровођењу и вредновању докумената јавних политика заснованих на налазима анализа и истраживања.

Ова мера ће се реализовати и преко различитих активности (обуке, вебинари, студијске размене итд.) усмерених на јачање капацитета запослених у институцијама које су носиоци креирања, спровођења и праћења омладинске политике, али и капацитета свих осталих субјеката омладинске политике, водећи рачуна о родној заступљености.

Врста мере: информативно – едукативна

Показатељи резултата: Број активности (обуке, вебинари, студијске размене) усмерених на јачање капацитета запослених у институцијама и органима које су носиоци креирања, спровођења и праћења омладинске политике, годишње и Број младих који су учествовали у изради и ревидирању локалних докумената јавних политика.

Финансијски ефекат: За реализацију одређених активности средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности неће бити потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван утицај, имајући у виду да активно учешће младих у доношењу битних одлука у локалној заједници доприноси већој транспарентности рада локалне самоуправе и јачању поверења између грађана и власти.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужени КЗМ и Одељење за ванпривредне делатности. Партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва и Регионална развојна агенција Југ.

Ризик: Недовољна заинтересованост младих за едукацију на ову тему значајно може да смањи ефикасност предметне мере.

Мера 1.4. Успоставити функционалан омладински простор у складу са дефинисаним стандардима

У циљу осигурања квалитета у раду са младима, неопходно је успоставити омладински простор у складу са дефинисаним стандардима и подићи компетенције оних који раде са младима у неформалном образовању. Омладински простор представља простор у коме се реализују политике усмерене на директан рад са младима. Он представља везу између планиране омладинске политике и њене реализације у конкретне програме и омладинске иницијативе. Омладински простор отворен је за све младе и бави се оснаживањем младих кроз неформално образовање и радионица за активно учешће младих у друштву, организовањем културних, спортских и хуманитарних дешавања за младе, организовањем програма за квалитетно провођење слободног времена.

Ради формирања омладинског простора (омладинског клуба или центра) неопходно је спровести истраживање о моделима рада простора за младе, као и о његовом садржају.

Врста мере: институционално – управљачко – организациона и обезбеђење добара и пружање услуга

Показатељи резултата: Постоји одлука о обезбеђеном простору и финансирању материјалних трошкова за омладински простор, Удео младих који учествују у креирању структуре и обима активности за младе, а спроводи их омладински простор, годишње и Број активности које су организоване преко омладинског простора за оснаживање младих из осетљивих група, годишње

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере потребна финансијска средства биће обезбеђена из донаторских програма.

Друштвени ефекат: Спровођење мере допринеће стварању услова за квалитетно провођење слободног времена, развијање здравих стилова живота, активно учешће младих у друштву, коришћење и креирање културних садржаја, неформално образовање и информисање прилагођено потребама младих.

Управљачки ефекат: Управљање омладинским простором биће поверено локалној канцеларији за младе.

Ризик: Имајући у виду да ће се наведена мера финансирати из екстерних извора, ризик за њену реализацију је необезбеђивање финансијских средстава у планираном року.

Посебан циљ 2. Унапређен и доступан систем формалног и неформалног образовања, као предуслов за лични раст и развој младих

За постизање овог циља планиране су следеће мере:

Мера 2.1. Развој програма неформалног образовања који подижу капацитете младих за већу запошљивост

Мера 2.2. Континуирано радити на стварању услова за унапређење квалитета формалног образовања

Мера 2.3. Подршка младима из осетљивих група за укључивање у формално и неформално образовање и за квалитетно запошљавање.

Мера 2.4. Континуирано спроводити програме омладинског рада у сарадњи са локалним партнерима

Мера 2.5. Унапређење квалитета и доступности омладинског рада и обезбеђење његовог препознавања међу младима

ОПИС МЕРА

Мера 2.1. Развој програма неформалног образовања који подижу капацитете младих за већу запошљивост

За повећање запослености младих, неформално образовање, односно стицање посебних вештина и учење кроз практични рад, представљају кључни механизам. Из тог разлога је важно афирмисати и подржати програме организација које се баве неформалним образовањем младих и за младе и ојачати њихове капацитете. Истовремено, важно је препознати које су вештине потребне у будућности за подстицање запошљавања, samozapošljavanja, предузетништва и социјалног предузетништва, односно, подизања квалитета живота младих. Притом, потребно је обезбедити приступачност програма, која подразумева, пре свега, креирање програма у сарадњи са младима из осетљивих група, обезбеђивање физичке приступачности, пуног приступа информацијама и комуникацији. Због тога се у креирању програма полази од потреба младих одређене заједнице, доступних ресурса и дефинисања циљева, организовањем консултација са младима. Такође, потребно је информисати младе о понудама тих програма, кроз формирање базе доступних курсева, семинара и тренинга неформалног образовања.

Врста мере: информативно – едукативна

Показатељи резултата: Број акредитованих програма на локалном нивоу који су у складу са стандардима за осигурање квалитета програма и Удео младих који су информисани о програмима неформалног образовања.

Финансијски ефекат: За реализацију одређених активности средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности неће бити потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Реализација ове мере допринеће стварању услова да млади унапреде образовна постигнућа и/или додатно развију своје таленте и посебна интересовања у сврху њиховог успешнијег запослења.

Управљачки ефекат: Реализатор мере је КЗМ, у сарадњи са организацијама цивилног друштва, образовним установама и организацијама које реализују програме неформалног образовања на локалном и регионалном нивоу.

Ризик: Недовољна мотивисаност младих за учешће у активностима и недостатак координације организација надлежних за реализацију активности.

Мера 2.2. Континуирано радити на стварању услова за унапређење квалитета формалног образовања

Значај формалног образовања огледа се у личном и професионалном развоју младих пре уласка на тржиште рада, тако да је континуирана подршка релевантних институција иновативним програмима учења, наставницима и стручним сарадницима неизоставна када је реч о унапређењу квалитета формалног образовања. У ту сврху неопходно је укључити све чиниоце: надлежно министарство, локалну самоуправу, образовне институције, младе и привреду. Потребне младе за учењем захтевају проширење образовних могућности и модернизацију образовног система. Знања и вештине стечене у формалном образовању у већини случајева недовољна су за запослење младих, будући

да постоји јаз између вештина које траже послодавци и оних које лица која траже посао поседују. Повезивањем образовних институција са привредом и увођењем дуалног образовања, као модела који пружа и теоријска и практична знања младима, дошло је до унапређења система практичног оспособљавања младих и подизања нивоа функционалног знања по завршетку школовања.

Врста мере: подстицајна и обезбеђење добара и пружање услуга

Показатељи резултата: Број ученика и студената који су похађали програме дуалног образовања, Број средњошколаца укључених у ваннаставне активности, годишње и Број развијених и спроведених ваннаставних активности у средњим школама, годишње.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средстава ће се обезбедити из буџета Града Пирота, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење ове мере допринеће стварању услова за лакши прелазак младих из система образовања на подручје рада.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужено Одељење за ванпривредне делатности. Партнери у спровођењу мере су средње школе, Министарство просвете, Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација и привредна друштва.

Ризик: Добијање сагласности Министарства просвете на елаборат о оправданости оснивања факултета.

Мера 2.3. Подршка младима из осетљивих група за укључивање у формално и неформално образовање и за квалитетно запошљавање

Међусекторска сарадња и умреженост актера из различитих система представљају приоритет у стварању услова за свеобухватну образовну подршку младима из осетљивих друштвених група. Млади из осетљивих друштвених група немају исту стартну позицију у односу на младе из опште популације, те је потребно посебну пажњу усмерити на информисање, едуковање и креирање програма подршке за запошљавање младих из осетљивих друштвених група.

Врста мере: подстицајна и информативно – едукативна

Показатељи резултата: Удео младих из осетљивих група који су користили услуге каријерног вођења и саветовања за младе.

Финансијски ефекат: За реализацију одређених активности средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности неће бити потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење ове мере имаће позитиван друштвени утицај имајући у виду да је младима из осетљивих група подршка највише потребна, управо због различитих баријера са којима се свакодневно суочавају.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва, образовне и установе и институције које раде са младима и за младе.

Ризик: Недовољно досезање до младих из осетљивих група и недостатак координације установа и институција надлежних за реализацију активности.

Мера 2.4. Континуирано спроводити програме омладинског рада у сарадњи са локалним партнерима

Законом о младима²⁸ дефинисано је да омладински рад представља онај део омладинских активности које се организују са младима и за младе, заснивају на неформалном образовању, одвијају у оквиру слободног времена младих и предузимају ради унапређивања услова за лични и друштвени развој младих у складу с њиховим потребама и могућностима, и уз њихово добровољно учешће. Досадашња пракса имплементације програма омладинског рада показује да не постоје програми омладинског рада који имају дугорочнији карактер, већ се већина организује и спроводи кроз полугодишње и годишње пројекте, што не осигурава ширу доступност, системску примену и одрживост, као и даљи развој компетенција. То је разлог да омладинске и организације за младе спроводе интегрисане услуге за младе у сарадњи са локалним институцијама образовања, здравља, социјалне заштите, културе, медијима, бизнисом, организацијама младих и за младе и другим организацијама цивилног сектора, уз обавезну консултацију са младима.

Врста мере: подстицајна и информативно – едукативна

Показатељи резултата: Број сертификованих омладинских радника.

Финансијски ефекат: За реализацију одређених активности средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности неће бити потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење ове мере допринеће оснаживању младих у сваком погледу, што ће се позитивно одразити на њихов квалитет живота и помоћи да у будућности значајније допринесу развоју заједнице и друштва, уопште. Поред тога, циљ је и превентивно спречити прелазак младих у NEET статус (нису запослени, нису у процесу образовања или обуке) спровођењем активности досезања и активације оних који се налазе ван система.

28 („Сл. гласник РС”, бр. 50/2011 и 116/2022 - др. закон).

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва, привредна друштва и установе и институције које раде са младима и за младе.

Ризик: Недовољна мотивисаност младих за учешће у активностима и недостатак координације установа и институција надлежних за реализацију активности.

Мера 2.5. Унапређење квалитета и доступности омладинског рада и обезбеђење његовог препознавања међу младима

Омладински рад је планиран програм образовног карактера, креиран са сврхом пружања подршке младима у процесу осамостаљивања, тако што им омладински радник/ца помаже у личном и социјалном развоју како би постали активни чланови/це друштва и учесници/це у процесу доношења одлука. Идеја омладинског рада је креирање сигурног окружења и могућности за активно учешће младих на добровољној основи у процесу стицања вештина, компетенција и знања. Омладински рад је: комплементаран формалном образовању, спровођен од стране омладинских радника/ца и спроводи активности које користе методе неформалног образовања и информисања.

Кроз ову меру омогућује се развој омладинског рада на локалу усаглашен са стандардима који постоје на националном нивоу. Дугорочно ово ће резултирати континуираним програмима за младе и самим тим континуираној подршци младима у осамостаљивању. Како би се укључио што већи број младих у програме неформалног образовања, радиће се на повезивању потреба младих и креирању програма који треба да задовоље потражњу. Програми треба да обухвате различите психосоцијалне активности, активности социјалне кохезије, међукултурну размену младих, посебно из аспекта повезивања младих из различитих миграционих група. У свим програмима, пројектима и активностима омладинског рада као неформалног образовања, инклузиван приступ биће у фокусу.

Врста мере: информативно – едукативна

Показатељи резултата: Број интегрисаних услуга које су доступне младима, годишње.

Финансијски ефекат: За реализацију одређених активности средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности неће бити потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Позитиван друштвени ефекат мере испољава се у виду подизања свести о значају омладинског рада, континуираним програмима за младе и континуираној подршци младима у осамостаљивању.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва, привредна друштва и установе и институције које раде са младима и за младе.

Ризик: Недовољна мотивисаност младих за учешће у активностима и недостатак координације установа и институција надлежних за реализацију активности.

Посебан циљ 3. Млади су активни учесници друштва у локалној заједници

За постизање овог циља планиране су следеће мере:

Мера 3.1. Подстицање волонтирања и активизма код младих

Мера 3.2. Подстицати друштвени активизам међу младима и повећати њихово учешће у процесима доношења одлука

Мера 3.3. Стварање услова за учешће младих у креирању и спровођењу културних и медијских садржаја за младе

Мера 3.4. Подстицање информисаности младих о програмима мобилности

Мера 3.5. Развијени механизми у функцији обезбеђивања оптималног износа опредељених средстава за младе из буџета града.

ОПИС МЕРА

Мера 3.1. Подстицање волонтирања и активизма код младих

У складу са принципом друштвене одговорности и солидарности, млади треба активно да допринесе изградњи и неговању друштвених вредности и развоју своје заједнице, нарочито путем различитих облика волонтерских активности и да изражавају међугенерациску солидарност и активно раде на стварању услова за једнако и пуно учешће у свим аспектима друштвеног живота сваке младе особе. Волонтеризам позитивно утиче на развој личности и стицање важних компетенција за даљи професионални и лични развој младих, а уједно и доноси добробит целокупном друштву.

У оквиру ове мере, посебна пажња ће се посветити укључивању неформалних удружења младих, ученичких и студентских парламената у волонтерске активности и обуци младих и организатора волонтерских услуга за волонтирање у регуларним ситуацијама и ванредним ситуацијама, а ангажовани волонтери биће награђени пропусницама за бесплатно коришћење спортских објеката и културних дешавања. Радиће се и на оснаживању одрживости заједнице ученичких парламената и њиховом доприносу у јачању компетенција за одговорно учешће у демократском друштву међу вршњацима.

Врста мере: информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број активних волонтера/ки Број организатора волонтерских услуга (за волонтирање у регуларним и ванредним ситуацијама).

Финансијски ефекат: За реализацију одређених активности средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности неће бити потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван друштвени ефекат који се огледа у томе да се млади развијају као одговорне, хумане и активне особе које својим активизмом доприносе добробити различитих друштвених група, доприносе заштити природе и животне средине, те организацији образовних, културних или спортских догађаја и активности.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва, образовне, културне и спортске установе и Црвени крст.

Ризик: Незаинтересованост младих за волонтерски рад, као и неспремност установа и организација да ангажују волонтере у складу са опште прихваћеним правилима волонтирања.

Мера 3.2. Подстицати друштвени активизам међу младима и повећати њихово учешће у процесима доношења одлука

Учешће грађана у процесима доношења одлуке јесте један од темељних принципа добре демократске праксе и доброг управљања. Оно почива на праву грађана да учествују у доношењу одлука и политика које утичу на њихове животе. Да би демократија као облик политичког режима функционисала неопходно је имати активне грађане, грађане који партиципирају у оквиру демократског система. Зато је неопходно да и млади учествују у процесима доношења одлука.

Врста мере: информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број омладинских иницијатива према Граду.

Финансијски ефекат: За реализацију одређених активности средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности неће бити потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење ове мере имаће позитиван друштвени ефекат имајући у виду да одговорна брига о младима подразумева да се глас младих у демократским процесима чује и уважава.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су ученички и студентски парламенти и организације цивилног друштва.

Ризик: Незаинтересованост и немотивисаност младих за активизам и учешће у друштвеном животу, при чему млади постају „невидљиви”, маргинализовани део друштва, а њихове потребе бивају занемарене.

Мера 3.3. Стварање услова за учешће младих у креирању и конзумирању културних и медијских садржаја за младе

Подаци указују на то да активно учешће у креирању и конзумирању културних и медијских садржаја за младе у друштву данас није довољно развијено. Млади желе разноврснију понуду културних дешавања и бољу информисаност о културним дешавањима у граду. Како би културна и медијска понуда за младе била богатија и доступнија, мора се радити на пружању сталне подршке установама културе и медијима који активно укључују младе у организацији и реализацији својих пројеката. Такође, континуирано се треба радити и на промоцији пројеката из области културе, како би млади благовремено били обавештени о могућностима које им се пружају. Ова мера би требало да допринесе стварању квалитетнијих и адекватнијих културних и медијских садржаја који су прилагођени потребама и интересовањима младих.

Врста мере: информативно-едукативна и обезбеђење добара и пружање услуга

Показатељи резултата: Број културних програма за младе, годишње

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из буџета Града Пирота и донаторских програма, док за одређене активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду неопходност њихове едукације и подстицај да креирају и конзумирају културне и медијске садржаје.

Управљачки ефекат: За реализацију мере, одговорна је КЗМ. Партнери у спровођењу мере су локални медији, удружења младих, као и све установе културе које постоје и функционишу у оквиру ЈЛС.

Ризик: Непостојање интересовања локалних медија и установа културе за креирање промоцију садржаја за младе.

Мера 3.4. Подршка спровођењу и информисаности младих о програмима мобилности

Мобилност младих на националном, регионалном, европском и ширем, интернационалном нивоу, јача њихов лични и професионални развој, подстиче оснаживање за активно учешће у демократском друштву, доприноси јачању организација младих, подиже квалитет омладинског рада, волонтеризма, промоцију инклузије, солидарности и интеркултуралног дијалога и сарадње. Не треба заборавити ни посебно значајну улогу образовне мобилности, која кроз формално, неформално и информално образовање доприноси стицању знања и вештина младих и на тај начин повећава могућност њиховог запошљавања. Размене младих и програми активности стручног усавршавања омладинских радника подржани кроз Еразмус+ програм доступни су младима, али недовољно се користе. Као основни разлог таквом стању види се

недовољна информисаност о могућностима укључивања у овај програм, али и друге програме и пројекте мобилности младих.

Врста мере: информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број младих који су учествовали у програмима мобилности, годишње.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за одређене активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе имајући у виду да је мобилност један од кључних инструмената за учење на пољу омладинског рада у Европи.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су средње и високе школе и организације цивилног друштва.

Ризик: Недовољна заинтересованост и мотивисаност младих за учешће у програмима мобилности.

Мера 3.5. Развијени механизми у функцији обезбеђивања оптималног износа ијаопредељених средстава за младе из буџета града

Досадашња пракса финансирања омладинских пројеката путем конкурса подударна је са решењима која се примењују у другим земљама. Код конкурса је неопходно прецизније уредити критеријуме и осврнути се на кључне коментаре из консултативног процеса са корисницима, али треба размотрити и решења да се критеријуми развијају у сарадњи са младима. Ово је још једно поље у којем је партиципација младих важна да би се осигурало решење које ће и млади прихватити. Како би мера била реализована, потребно је остварити сарадњу како са постојећим удружењима, тако и са заинтересованим младима који показују интересовање да оснују нова удружења.

Врста мере: подстицајна / информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број удружења грађана која су се пријавила на јавни позив локалне самоуправе за финансирање пројеката из области омладинске политике.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма и буџета Града, док за одређене активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, имајући у виду подизање свести о значају њиховог удруживања и заједничког деловања у области интересовања које се финансира средствима из буџета Града.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужено Одељење за ванпривредне делатности и КЗМ, а партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва, ученички и студентски парламенти.

Ризик: Недовољна заинтересованост и мотивисаност младих за удруживање и за реализацију активности у области омладинске политике средствима из локалног буџета.

Посебан циљ 4. Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, које доводе до социјалног и економског осамостаљивања

За постизање овог циља планиране су следеће мере:

Мера 4.1. Подршка развоју предузетништва / социјалног предузетништва и запошљивости младих

Мера 4.2. Подршка постојећим и иновативним програмима за развој вештина управљања каријером младих

Мера 4.3. Стварање услова за развој ИТ индустрије у Пироту / Инфраструктурна, стручна и финансијска подршка за генерисање нових компанија које се основају од стране младих у областима иновативне и креативне индустрије, ИКТ

Мера 4.4. Информисање и подстицање младих да развијају дигиталне и друге вештине и компетенције које су у складу са захтевима савременог тржишта рада.

ОПИС МЕРА

Мера 4.1. Подршка запошљивости младих и развоју омладинског, женског и социјалног предузетништва

За успешну интеграцију младих у друштво и њихово осамостаљивање, запошљавање, односно самозапошљавање је кључни механизам. Истраживање²⁹ показује да се млади предузетници суочавају са низом тешкоћа, међу којима су најважније препреке: приступ финансијама, као и недостатак информација, практичних вештина и менторства. Уз развијене програме подршке самозапошљавања младих у сарадњи са Националном службом за запошљавање, Министарством привреде и другим институцијама и организацијама, као и уз побољшање информисаности младих о доступним програмима подршке, допринеће се стварању предуслова за раније запошљавање младих.

Такође, у оквиру ове мере предвиђено је развој и реализација програма едукације за подизање компетенција за лакшу запошљивост, као и за покретање сопственог бизниса и управљање својом каријером.

²⁹ <https://serbia.ureport.in/opinion/3326/>.

Ова мера довешће до вишег нивоа предузетничких компетенција младих, бољег информисања младих о могућностима и подстицајима који им се нуде за запошљавање и samozапошљавање, повећаној одрживости основаних предузетничких компанија од стране младих, као и до бољег разумевања концепта социјалног предузетништва.

Врста мере: подстицајна и информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број младих који су укључени у програме за развој предузетничких компетенција и за побољшање запошљивости младих, на годишњем нивоу (према полу) и Број пројеката ЈЛС и удружења грађана за побољшање запошљивости младих на годишњем нивоу који су финансирани од стране ЈЛС.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из буџета Града, док за одређене активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење ове мере ће оснажити младе и учинити да буду самопоузданији у тражењу посла и конкурентнији на тржишту рада. Такође, допринеће одрживости и развоју започетог пословања, што ће утицати на свеукупно предузетничко пословање и економски развој, а далекосежно и обезбедити нова радна места, те утицати на бољи квалитет живота.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужена Канцеларија за локални економски развој, КЗМ и ЗИП центар за младе, а партнери у спровођењу мере су Џоб инфо центар, НСЗ, привредна друштва, РРА Југ и локални медији. Како би и ова мера била реализована, потребно је обезбедити синхронизовани рад носилаца мере и партнера.

Ризик: Недостатак финансијских средстава.

Мера 4.2. Подршка постојећим и иновативним програмима за развој вештина управљања каријером младих

Каријерно вођење и саветовање, питање професионалног идентитета, као и избора правог професионалног пута у условима динамичних промена друштва, кључна је област личног, образовног и професионалног развоја младих. За развој вештина управљања каријером младих изузетно је важна веза између формалног и неформалног образовања и препознавања значаја неформалног образовања младих од стране запослених у формалном систему образовања.

Врста мере: подстицајна и информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број младих који су учествовали у активностима каријерног вођења и саветовања (према полу) и Број пружалаца услуга каријерног вођења и саветовања.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма.

Друштвени ефекат: Спровођење ове мере ће имати позитиван утицај на младе у доношењу одлуке за избор занимања, као и у припреми за запошљавање, и тако утицати на боље резултате у учењу јер ће млади изабрати занимање за које имају способности и интересовања, повећати могућност запошљавања, а тиме и свеукупни квалитет живота.

Управљачки ефекат: За спровођење мере биће задужен Џоб инфо центар.

Ризик: Необезбеђена финансијска средства.

Мера 4.3. Инфраструктурна, стручна и финансијска подршка за генерисање нових компанија које се оснивају од стране младих у областима информационо-комуникационих технологија

Развој информационо-комуникационих технологија дефинисан је као једна од укупно четири приоритетне области у Стратегији паметне специјализације РС³⁰. Град Пирот је стартешки опредељен ка развоју ИТ сектора, иновационих делатности и свих осталих области које имају потенцијал за раст и додатно запошљавање.

За реализацију ове мере потребно је успостављање заједничке сарадње различитих актера из привредног сектора, образовних институција и локалне самоуправе, при пружању финансијске и стручно – техничке подршке стартању и раду предузетничких компанија младих, пре свега.

Врста мере: обезбеђење добара и пружање услуга и информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број новооснованих фирми из ИТ сектора, годишње.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење ове мере иматће позитиван утицај на младе у развоју пословања, стицању предузетничког искуства и омогућиће им да се лакше одлуче за покретање сопственог бизниса. Такође, омогућиће им размену идеја, повећати шансе за стабилизовање пословања и позиционирање на тржишту. Повећање броја стартапа стимулише привредни раст, повећава извоз и бруто домаћи производ (БДП).

Управљачки ефекат: За спровођење ове мере биће задужен ЗИП центар за младе, а партнери у спровођењу мере су средње и високе школе, привредна друштва и предузетници.

Ризик: Необезбеђивање потребних финансијских средстава.

30 "Службени гласник РС", број 21 од 6. марта 2020.

Мера 4.4. Информисање и подстицање младих да развијају дигиталне и друге вештине и компетенције које су у складу са захтевима савременог тржишта рада

У циљу повећања запослености младих потребно је ускладити систем обука за развијање вештина и компетенција младих са захтевима тржишта рада и неопходно је информисати младе о потреби усвајања нових актуелних знања, вештина и компетенција за будуће запослење. У савременим условима дигиталне вештине омогућавају запослење, продуктивност, креативност и успех, нарочито младих, али с друге стране носе и одређене ризике са којима се млади суочавају приликом коришћења информационо-комуникационе технологије, а тичу се пре свега безбедности, угрожавања приватности и технолошке зависности. Из ових разлога неопходна је подршка медија и портала која има за циљ информисање младих о могућностима битним за њихов раст и развој, али и о изазовима који прате дигитализацију.

Врста мере: подстицајна и информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број младих који је укључен у обуке из области дигиталних вештина на годишњем нивоу (према полу) и Број младих укључених у програме преквалификације.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Унапређење услова за веће учешће младих на тржишту рада, односно уклањање препрека за боље перформансе младих на тржишту рада доприноси побољшању квалитета младе радне снаге, што последично утиче на њихово лакше долажење до првог запослења и до боље продуктивности.

Управљачки ефекат: За спровођење ове мере биће задужен ЗИП центар за младе и КЗМ, а партнери у спровођењу мере су средње и високе школе, организације цивилног друштва, привредна друштва и предузетници.

Ризик: Недостатак финансијских средстава или необезбеђивање средства од донатора.

Посебан циљ 5. Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих

За постизање овог циља планиране су следеће мере:

Мера 5.1. Подршка програмима који доприносе развоју здравих стилова живота, сексуалном, репродуктивном и менталном здрављу младих

Мера 5.2. Унапређење постојећих и развој нових програма превенције насилног и ризичног понашања код младих, уз креирање адекватних мера за унапређење безбедносне културе младих

Мера 5.3. Подршка развоју програма младих и за младе у области заштите животне средине

Мера 5.4. Подршка програмима који доприносе унапређењу социјалне укључености младих

Мера 5.5. Подстицати, вредновати и промовисати изузетна испољавања и достигнућа младих у свим областима.

ОПИС МЕРА

Мера 5.1. Подршка програмима који доприносе развоју здравих стилова живота, сексуалном, репродуктивном и менталном здрављу младих

Развој здравих стилова живота је један од основних начина превентивног деловања на плану психофизичког здравља у раду са младима. Због тога ће се кроз ову меру предузимати активности које доприносе стварању услова за развој здравих стилова, информисању о важности избегавања ризика по здравље и спроводити превентивни програми за очување сексуалног, репродуктивног и менталног здравља младих. Пружаће се подршка развоју и спровођењу иновативних и младима прилагођених и доступних програма превенције ризичног понашања, уз пуно поштовање приватности као и програма усмерених ка развијању свести о штетности конзумирања психоактивних супстанци, важности бављења спортом и рекреацијом за здравље, важности очувања репродуктивног здравља и програма дестигматизације менталних болести и превенције менталног здравља.

Врста мере: информативно-едукативна и институционално – управљачко – организациона

Показатељи резултата: Број младих који учествују у превентивним програмима и активностима промоције здравих стилова живота и превенције ризичног понашања на годишњем нивоу (према полу).

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из буџета Града, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван утицај на младе, који ће у великом броју практиковати здраве животне стилове и препознати ризична, угрожавајућа, понашања и опасности која она носе, а то ће утицати на бољи квалитет њиховог живота и живота њихових породица.

Управљачки ефекат: За спровођење ове мере биће задужени Дом здравља, КЗМ и Спортски центар, а партнери у спровођењу мере су основне и средње школе, организације цивилног друштва, медији и све институције и установе које раде са младима и за младе.

Ризик: Недовољна заинтересованост младих за едукацију на ову тему може значајно да умањи ефикасност предметне мере.

Мера 5.2. Унапређење постојећих и развој нових програма превенције насилног и ризичног понашања код младих, уз креирање адекватних мера за унапређење безбедносне културе младих

Ова мера подразумева праћење безбедносних ризика и креирање адекватних механизма сарадње који су у складу са потребама младих на терену. Мера се посебно односи на компоненту оснаживања младих да доприносе развоју безбедног окружења и културе мира кроз инклузивно учешће у процесу доношења одлука у овом сегменту, али и на вршњачку подршку кроз иновативне методе рада.

Развијањем безбедносне културе, млади умеју да на адекватан начин одговоре на безбедносне ризике и претње којима су изложени у свакодневном животу. Такође, у сарадњи са удружењима и Канцеларијом за младе спроводиће се програми превенције свих облика насиља, укључујући и родно заснованог насиља, како у физичком, тако и у виртуелном простору. Све то доприноси стварања климе у којој ће млади моћи да остваре своје планове и жеље и праве здраве изборе у безбедном окружењу, који ће довести и до побољшања на плану остваривања права младих и смањења свих облика дискриминације и насиља.

Ова мера треба да створи безбедне услове за развој младих и да омогући одрастање у сигурној и толерантној средини.

Врста мере: информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број младих који учествује у програмима превенције и подршке за унапређење безбедности у саобраћају у току календарске године.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван друштвени утицај који се огледа у доприносу стварању безбедног окружења у коме ће млади моћи да остваре своје планове и жеље и праве здраве изборе.

Управљачки ефекат: За спровођење ове мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су основне и средње школе, организације цивилног друштва и све институције и установе које раде са младима и за младе.

Ризик: Недовољна заинтересованост младих за едукације из ове области може значајно да умањи ефикасност предметне мере.

Мера 5.3. Подршка развоју програма младих и за младе у области заштите животне средине

Кроз ову меру радиће се на развоју и примени програма младих и за младе који су усмерени ка повећању нивоа еколошке свести, схватању значаја смањењења загађења ваздуха, земљишта и воде, примени зелене економије, борби против негативних ефеката климатских промена, правилног односа према природи, акцијама пошумљавања итд. Битно је да се појачају копетенције младих за активно и смислено учешће у развоју и спровођење јавних политика на плану заштите животне средине и одрживог развоја на свим нивоима, укључујући и међународни. Велику улогу у неформалном образовању младих о заштити животне средине и доступности проверених информација имају омладински радници и канцеларије за младе, уз подршку органа и тела надлежних за екологију и младе. Радиће се и са представницима медија који имају велики утицај на развој еколошке свести као и са родитељима и просветним радницима.

Врста мере: информативно-едукативна и подстицајна

Показатељи резултата: Број младих који учествују у акцијама, информативним и заговарачким кампањама и едукацијама о значају заштите животне средине, годишње (према полу) и Број одржаних едукација, акција, кампања које имају за циљ унапређење заштите животне средине, годишње.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван друштвени утицај који се огледа у подизању еколошке свести младих и оних који раде са младима и за младе.

Управљачки ефекат: За спровођење ове мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва, основне и средње школе и Регионална депонија Пирот.

Ризик: Недовољна заинтересованост младих за едукације из ове области може значајно да умањи ефикасност предметне мере.

Мера 5.4. Подршка програмима који доприносе унапређењу социјалне укључености младих

У циљу смањења дискриминације и пружања једнаких шанси свим младима, неопходно континуирано радити на социјалној инклузији младих из осетљивих група, смањивању и превазилажењу предрасуда према младима са сметњама у развоју и инвалидитетом, младима у руралним срединама, онима који имају нижи степен образовања и онима који

су у ризику од сиромаштва. Потребно је развити конкретне мере социјалне инклузије које спречавају сегрегацију младих из осетљивих група у циљу укључивања у редован образовни систем, тржиште рада, као и мере за обезбеђивање самосталног живота и активног учешћа у животу заједнице.

Врста мере: информативно-едукативна

Показатељи резултата: Број програма и пројеката подршке друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености, годишње и Број програма и активности превенције насилног и ризичног понашања код младих, годишње.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из донаторских програма, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван друштвени утицај који се огледа у оснаживању младих из рањивих група за обезбеђивање самосталног живота и активног учешћа у животу заједнице.

Управљачки ефекат: За спровођење ове мере биће задужена КЗМ, а партнери у спровођењу мере су организације цивилног друштва, ЦСР, Добросуседски клуб и Спортски центар.

Ризик: Необезбеђивање средстава и недовољна заинтересованост младих за едукације из ове области може значајно да умањи ефикасност предметне мере.

Мера 5.5. Подстицати, вредновати и промовисати изузетна испољавања и достигнућа младих у свим областима

Да би се створиле могућности за лични развој свих младих, а нарочито за оне младе људе који се истичу изузетним достигнућима, неопходно је обезбедити механизме за њихово праћење, откривање нових нада, промовисање, стварање услова за њихов напредак, програме за развој њихових професионалних капацитета и програма останка у граду, како би резултати њиховог формалног и неформалног образовања добили додатну вредност правовременим и адекватним (само)запошљавањем. Мера има за циљ да препозна све младе таленте и обезбеди механизме за њихово праћење кроз систем и пружање континуиране подршке за унапређење њихових достигнућа. Неопходно је промовисати успехе младих људи и тиме утицати на стварање система вредности међу младима који подстиче младе на рад, труд, знатижељу, такмичења, креативно размишљање, активизам и усвајање нових знања.

Врста мере: подстицајна

Показатељи резултата: Број младих који су добили финансијску подршку Града за изузетна испољавања и достигнућа, годишње.

Финансијски ефекат: За спровођење ове мере средства ће бити обезбеђена из буџета Града, док за поједине активности нису потребна додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Спровођење мере имаће позитиван друштвени утицај који се огледа у неговању и промоцији позитивних вредности у друштву, међусобне подршке и поштовања у заједници и стицању самопоуздања код младих.

Управљачки ефекат: За спровођење ове мере биће задужено Одељење за ванпривредне делатности и КЗМ, а партнери у спровођењу мере су основне и средње школе, организације цивилног друштва, локални медији и Спортски центар.

Ризик: Недостатак финансијских средстава.

8. МЕХАНИЗАМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ И НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВОЂЕЊА

Институционални оквир и план за праћење спровођења Стратегије, вредновање учинка и извештавање о спроведеним мерама, постигнутим циљевима и учинцима јавних политика се утврђује или разрађује Стратегијом. Законом о младима (члан 17), дефинисано је да ради усклађивања активности у вези са остваривањем омладинске политике на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе могу основати покрајински, градски и општински савет за младе. За омладину и оне који раде са младима из невладиног сектора, битно је оснажити младе да искористе различите механизме за учешће у креирању, спровођењу и праћењу ефеката јавних политика на младе. Један од тих механизма је и функционални савет за младе на локалном нивоу.

Стратегија за младе града Пирота почиње да важи даном усвајања на Скупштини града Пирота. Спровођењем Стратегије управљаће Савет за младе града Пирота, који ће бити састављен од представника градске управе надлежних за предметну област, представника Канцеларије за младе, представника других институција и представника удружења младих и удружења за младе. Административну, техничку и стручну подршку раду Савету за младе пружаће Канцеларија за младе, а одговорност за спровођење појединачних циљева и мера имају, поред Канцеларије за младе, организације младих и организације за младе, као и друге релевантне невладине организације, потом институције из сектора образовања, здравства, културе, спорта, социјалне заштите и запошљавања, које имају надлежност за спровођење појединачних мера дефинисаних Стратегијом. Механизме праћења спровођења Стратегије чиниће постојећи механизми за извештавање и евалуацију који функционишу унутар јединице локалне самоуправе. Праћење реализације мера дефинисаних Стратегијом заснива се на прикупљању и обради података из примарних (локални) и секундарних (РЗС) извора, а у вези са реализацијом појединачних активности из сваке мере. Праћење се врши континуирано од стране организационих јединица или организација које су задужене за реализацију одређених мера, а систематизација свих података се врши једном годишње од стране Канцеларије за младе.

Како би се оценила релевантност, ефикасност, ефективност и одрживост јавне политике потребно је спровођење анализе утицаја политика и мера усвојених у оквиру Стратегије за младе града Пирота за период 2024–2028. године. Ради спровођења анализе утицаја, потребно је спроводити и редовну евалуацију различитих мера како би се оценила успешност примене истих. Редовна евалуација биће спровођена од стране Савета за младе града Пирота. Постигнути резултати у оквиру сваке мере представљају се показатељима, квантитативно и квалитативно. Вредновање реализације мера врши се након сваке године спровођења Стратегије, а финално вредновање након завршетка планског периода када се врши и вредновање реализације Стратегије у целини.

Канцеларија за младе ће једном годишње Скупштини града подносити на усвајање годишњи извештај о спровођењу Акционог плана и то у року од 120 дана по истеку сваке календарске године. Канцеларија за младе ће, сваке треће године о датума усвајања Стратегије, Скупштини града подносити на усвајање годишњи извештај о спровођењу Стратегије. Усвојени извештаји ће бити објављени на интернет страници града.

Годишњи извештај ће садржати информације и податке о напретку и резултатима у спровођењу активности и мера у претходној години. Свеобухватни завршни извештај о спровођењу Стратегије за младе града Пирота за период 2024–2028. године биће поднет најкасније шест месеци након истека примене Стратегије, а заједно са документом јавне политике којим се замењује постојећа Стратегија након истека.

Динамика остваривања мера дефинисаће се кроз акционе планове. Први Акциони план ће се донети за период од 2024. до 2026. године, а други за период од 2027. до 2028. године.

За реализацију општег циља, посебних циљева и мера предвиђених Стратегијом, средства се опредељују у буџету Града, као и из других извора, у складу са позитивним законским прописима. Буџетска средства биће расподељивана на основу јавних конкурса који ће бити расписивани на основу одлука надлежних органа. Акциони план за спровођење Стратегије за период од 2024. године до 2026. године садржаће ће буџет за 2024. годину, са пројекцијама трошкова за 2025. и 2026. годину.

9. СПРОВЕДЕНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА

Консултације са заинтересованим странама у процесу израде Стратегије за младе града Пирота спровођене су од самог почетка израде документа јавне политике. Превасходни циљ консултација био је прикупљање информација о тренутном стању у предметној области, о проблемима који постоје и променама које треба да се постигну, као и утврђивање мишљења и ставова према предложеним опцијама, мерама и активностима, и прикупљање додатних предлога о могућим правцима деловања. У складу са Законом о планском систему („Службени гласник РС”, број 30/18) Град Пирот је на својој званичној интернет презентацији³¹ обавестио јавност о почетку израде документа јавне политике и у оквиру банера под називом Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године објавио Одлуку о приступању изради Стратегије, решења о формирању

31 <https://pirot.rs/index.php/8-cirilica/7421-s-r-gi-b-zb-dn-s-i-s-br-c-gr-d-pir-z-p-ri-d-2024-2028-g-din-2>.

координационог тима и радне групе, нацрт Стратегије, позив за јавне консултације, образац за предлоге и извештај о спроведеним јавним консултацијама. Град Пирот је дана 13. марта 2024. године, на својој интернет презентацији објавио позив за учешће у консултативном процесу и позвао све релевантне заинтересоване стране – јавност, органе, организације, удружења грађана и појединце који познавањем локалних прилика могу дати допринос у изради овог документа јавне политике, да дају своје предлоге, коментаре и сугестије на нацрт Стратегије за младе града Пирота за период 2024–2028. године и Акционог плана за њено спровођење. Консултативни састанак са заинтересованим странама одржан је 19. марта 2024. године у Свечаној сали градске управе Пирот, ул. Српских владара 82, са почетком у 11 часова. Састанку је присуствовао 21 представник заинтересованих страна и том приликом је представљен нацрт Стратегије за младе града Пирота, са посебним освртом на предложене посебне циљеве и мере за остваривање циљева; информисани су представници заинтересованих страна о планираном процесу спровођења Стратегије за младе града Пирота и начинима најширег укључивања младих у овај процес, а потом су прикупљени ставови и мишљења представника заинтересованих страна о будућим мерама и активностима за конкретизацију и спровођење планираних циљева од најширих интереса за младе у Пироту.

Такође, у позиву за учешће у консултативном процесу заинтересоване стране позване су да своје сугестије/предлоге/коментаре доставе на обрасцу за предлоге путем електронске поште на адресу: amelija.kostadinovic@pirot.rs.

10. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

За потребе спровођења мера предвиђених Стратегијом и припадајућим акционим планом, потребно је обезбедити средства из буџета Града Пирота, као и средства из донаторских програма. Део активности биће реализован кроз јавне позиве удружењима, организацијама и појединцима у области омладинске политике, спорта, културе, заштите здравља, запошљавања, социјалне бриге и заштите животне средине.

Средства ће бити планирана у буџету Града у оквиру одговарајућих програма и програмских активности, као и из других извора, у складу са позитивним законским прописима, пре свега Министарства туризма и омладине, уз планиран допринос фондова ЕУ и других националних и међународних програма и донатора и удружења која спроводе омладинске активности. Укупно обезбеђена средства по наведеним програмима обухватаће и средства за реализацију појединачних активности из овог акционог плана, исказана по одређеним појединачним активностима, које су груписане у оквиру појединих врста мера.

Акциони план:	Акциони план за спровођење Стратегије за младе града Пирота за период од 2024. до 2026. године
Предлагач:	Град Пирот
Координација и извештавање:	Канцеларија за младе града Пирота

Општи циљ 1: Унапређен квалитет живота, неформално образовање младих и развијен волонтеризам и активизам код младих						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Одељење за ванпривредне делатности						
Показатељ (и) на нивоу општег циља (показатељ ефекта)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.	Последња година важења АП
Стопа незапослености младих	(%)	РСЈП, Аналитичко-извештајни систем ЈЛС	18,4	2022.	15	2026.
Удео младих волонтера у популацији младих	(%)	ЦК, ОЦД	1,1	2022.	3	2026.

Посебни циљ 1: Унапређени и функционални просторни капацитети, услуге и инструменти за спровођење омладинске политике							
Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе града Пирота							
Показатељ(и) на нивоу посебног циља (показатељ исхода)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број објеката у јавној својини које млади и удружења младих и за младе користе и у којима се континуирано спроводе активности за младе	Број	Извештај о раду ГУ	0	2023.	0	2	2
Успостављен и опремљен омладински простор	Да/Не	Извештај о раду ГУ	Не	2023.	Не	Да	Да
Успостављено функционисање Савета за	Да/Не	Извештај о раду ГУ	Не	2023.	Да	Да	Да

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

младе							
Мера 1.1: Унапредити квалитет рада Канцеларије за младе							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Одељење за ванпривредне делатности							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: институционално – управљачко – организациона			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број запослених у КЗМ	Број	Правилник о организацији и систематизацији радних места у Градској управи, Служби интерне ревизије и Градском правобранилаштву Града Пирота	0	2023.	1	1	1
Број заједнички реализованих активности КЗМ са представницима цивилног сектора	Број	Извештај о раду КЗМ	0	2023.	2	4	6

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Удео младих који користе активности које спроводи КЗМ	%	Извештај о раду КЗМ	0	2023.	3	5	8
---	---	---------------------	---	-------	---	---	---

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет				
МТО, НАПОР, КОМС				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
1.1.1 Ангажовање лица које ће бити задужено за обављање послова у КЗМ	Одељење за ванпривредне делатности		2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.1.2 Обезбедити адекватан простор за потребе КЗМ	Одељење за ванпривредне делатности		2025. (IV квартал)	МТО				
1.1.3 Обезбедити финансирање оперативних трошкова КЗМ средствима из локалног буџета	Одељење за ванпривредне делатности		2026. (IV квартал)	Буџет				
1.1.4 Јачање капацитета	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО НАПОР				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

координатора КЗМ за пружање услуга у складу са донетим стандардима квалификације и компетенцијама				КОМС				
1.1.5 Израда годишњег плана рада КЗМ	КЗМ	ОЦД	2025. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.1.6 Спровести истраживања потреба и ставова младих приликом планирања активности намењених младима на основу систематизованих података	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО				
1.1.7 Подршка младима у реализацији омладинских активности, предузимању иницијативе и њиховом укључивању у процесе доношења и спровођења одлука које доприносе личном и друштвеном развоју	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.1.8 Информисање младих о активностима КЗМ и њиховом укључивању у исте, уз вођење рачуна о доступности услуга, посебно младима из осетљивих група (креирање сајта,	КЗМ	ОЦД Локални медији	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

налога на друштвеним мрежама...)								
1.1.9 Успоставити систем праћења и самовредновања квалитета рада у КЗМ	КЗМ		2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.1.10 Успоставити сарадњу Канцеларије за младе са Националном асоцијацијом канцеларија за младе, Кровном организацијом младих Србије (КОМС), Националном асоцијацијом практичара/ки омладинског рада (НАПОР) и другим релевантним организацијама.	КЗМ	НАКЗМ, КОМС, НАПОР и др.	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Мера 1.2: Унапредити састав, улогу и утицај Савета за младе града Пирота							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Градско веће града Пирота							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: регулаторна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Решење о разрешењу и именовању чланова Савета за младе			
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Удео младих старости до 30 година од укупног броја чланова Савета за младе	%	Решење о разрешењу и именовању	0	2023.	50	50	50

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

		чланова Савета за младе					
Усвојен Пословник о раду Савета за младе	Да/Не	Извештај о раду Савета за младе	Не	2023.	Да	Да	Да
Број седница Савета за младе, годишње	Број	Извештај о раду Савета за младе	0	2023.	5	5	5

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
1.2.1 Донети Решење о разрешењу и именовању чланова Савета за младе	Градско веће	Одељење за ванпривредне делатности	2024. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.2.2 Донети Пословник о раду и Програм рада Савета за младе	Савет за младе		2024. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.2.3 Успоставити сарадњу између	Савет за младе	ОЦД, Средње и	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

представника младих и представника институција у Савету за младе		високе школе, ЦСР, Црвени крст, Дом здравља, ЗЗЈЗ, НСЗ, Полицијска управа, Спортски центар, установе културе		издвајања				
1.2.4 Одржавати редовне контакте са ђачким парламентима и омладинским организацијама (присуство седницама Савета) како би Савет за младе био репрезентативан глас младих	Савет за младе	Удружења, Ђачки парламент и	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.2.5 Укључити Савет за младе у изради буџета локалне самоуправе	Савет за младе	Одељење за привреду и финансије	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Мера 1.3: Унапредити механизме деловања и капацитета субјеката омладинске политике у области креирања, спровођења и праћења развоја омладинске политике у локалној заједници								
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота								
Период спровођења: 2024–2028.					Тип мере: информативно – едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:								
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица	Извор	Почетна	Базна година	Циљана	Циљана	Циљана	Циљана

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

(показатељ резултата)	мере	провере	вредност		вредност у години 2024.	вредност у години 2025.	вредност у последњој години АП – 2026.
Број активности (обуке, вебинари, студијске размене) усмерених на јачање капацитета запослених у институцијама и органима које су носиоци креирања, спровођења и праћења омладинске политике, годишње	Број	ЗИП центар за младе	0	2023.	0	1	2
Број младих који су учествовали у изради и ревидирању локалних докумената јавних политика	Број	Извештај о раду ГУ	45	2023.	45	50	50

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				
МТО				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
1.3.1 Јачање компетенција координатора КЗМ, удружења грађана и запослених у ЈЛС у	КЗМ	НАЈУ, ОЦД, РРА Југ	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

области креирања, имплементације, праћења и вредновања документа јавних политика у области омладинске политике								
1.3.2 Укључити младе у процес доношења, спровођења и праћења локалних докумената из области омладинског сектора у складу са испитаним потребама младих	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.3.3 Дефинисати механизам за прикупљање, обраду и анализу података о положају младих и реализацији омладинских активности	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО				
1.3.4 Учествовати у пројектима и програмима за размену знања, искустава и пракси у домену креирања, спровођења и праћења локалних омладинских политика	КЗМ	ОЦД МТО	2025. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.3.5 Обезбедити континуирано информисање младих о положају и потребама младих укључујући напредак у спровођењу ЛАП и	КЗМ	ОЦД Локални медији	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Стратегије за младе							
---------------------	--	--	--	--	--	--	--

Мера 1.4: Успоставити функционалан омладински простор у складу са дефинисаним стандардима							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Одељење за ванпривредне делатности							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: институционално – управљачко – организациона и обезбеђење добара и пружање услуга			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Одлука о оснивању и начину функционисања омладинског клуба			
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Постоји одлука о обезбеђењу простору и финансирању материјалних трошкова за омладински простор	Да/Не	Записник са седнице Скупштине града	Не	2023.	Не	Да	Да
Удео младих који учествују у креирању структуре и обима активности за младе, а спроводи их омладински простор, годишње	%	Извештај о раду КЗМ	0	2023.	0	5	7
Број активности које су организоване преко омладинског простора за оснаживање младих из осетљивих група, годишње	Број	Извештај о раду КЗМ	0	2023.	0	1	2

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				
МТО, ОПЕНС, НАПОР, КОМС				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
1.4.1 Спровести истраживање о моделима рада и садржају простора за младе	Одељење за ванпривредне делатности	Основне школе Средње школе Високошколске установе Спортски клубови ОЦД	2025. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.4.2 Донети одлуку о оснивању и начину функционисања омладинског клуба	Скупштина града		2025. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
1.4.3 Израда пројектно-техничке документације за адаптацију простора и уређење омладинског клуба	Одељење за ванпривредне делатности		2025. (IV квартал)					
1.4.4 Опремање просторија омладинског клуба	Одељење за ванпривредне делатности?	КЛЕР	2026. (IV квартал)	МТО ОПЕНС				
1.4.5 Обезбедити средства за функционисање простора и спровођење активности у	Одељење за ванпривредне делатности		2026. (IV квартал)	Буџет МТО				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

омладинском простору								
1.4.6 Јачање капацитета представника КЗМ и удружења младих и за младе о стандардима рада омладинских простора	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО НАПОР КОМС ОПЕНС				

Посебни циљ 2: Унапређен и доступан систем формалног и неформалног образовања, као предуслов за лични раст и развој младих							
Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе града Пирота							
Показатељ(и) на нивоу посебног циља (показатељ исхода)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Удео младих који су похађали додатне курсеве и обуке који нису саставни део школских и студијских програма	%	Истраживање положаја и потребе младих	56	2023.	57	58	59
Број организованих обука и едукација младих, годишње	Број	РРА Југ, ЗИП центар за младе, Џоб инфо центар УГ ГЕА	32	2023.	32	35	35
Број јавно признатих организатора активности за континуирано образовање одраслих (ЈПОА)	Број	Агенције за квалификације	2	2023.	2	2	3

Мера 2.1: Развој програма неформалног образовања који подижу капацитете младих за већу запошљивост
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно – едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број акредитованих програма на локалном нивоу који су у складу са стандардима за осигурање квалитета програма	Број	Агенције за квалификације	5	2023.	5	5	6
Удео младих који су информисани о програмима неформалног образовања	%	Истраживање положаја и потребе младих	49	2023.	50	53	55

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				
МТО				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу у активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
2.1.1 Организовање и спровођење бесплатних програма неформалног образовања прилагођених	КЗМ	ЗИП центар Џоб инфо центар РРА Југ НСЗ	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

потребама и интересовањима младих		Добросуседски клуб ОЦД						
2.1.2 Развијање одрживих услуга и механизма који поспешују развој вештина управљања каријером младих и повећавају усклађеност знања, вештина и компетенција у процесу целоживотног учења, са потребама тржишта рада	КЗМ	ЗИП центар Џоб инфо центар ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО				
2.1.3 Формирање инфо сервиса понуде програма неформалног образовања	КЗМ	ЗИП центар Џоб инфо центар РРА Југ ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО				
2.1.4 Подржати реализацију обука за почетнике и активне младе у бизнису	КЗМ	РРА Југ	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
2.1.5 Развој партнерства у неформалном образовању између локалне самоуправе (КЗМ), цивилног сектора и образовних институција	КЗМ	Средње школе Високе школе ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
2.1.6 Развој Регионалног тренинг центра за	Техничка школа Пирот	Канцеларија за дуално	2026. (IV квартал)	Буџет РС				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

континуирано образовање одраслих		образовање и национални оквир квалификација						
-------------------------------------	--	---	--	--	--	--	--	--

Мера 2.2: Континуирано радити на стварању услова за унапређење квалитета формалног образовања							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Одељење за ванпривредне делатности							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: подстицајна и обезбеђење добара и пружање услуга			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број ученика и студената који су похађали програме дуалног образовања	Број	Средње школе Високе школе	38	2023.	45	50	60
Број средњошколаца укључених у ваннаставне активности, годишње	Број	Средње школе	524	2023.	540	555	570
Број развијених и спроведених ваннаставних активности у средњим школама, годишње	Број	Средње школе	70	2023.	75	80	85

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Буџет	Програм 11 Социјална и дечја заштита 0902-0019	3.566	3.600	3.600
	Програм 15 Опште услуге локалне самоуправе 0602-4004	480	480	480
	Укупно: 4.046	Укупно: 4.080	Укупно: 4.080	

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
2.2.1 Поддржати иницијативе за отварање нових образовних профила у средњим школама у складу са потребама тржишта рада	Одељење за ванпривредне делатности	Средње школе Министарство просвете	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
2.2.2 Обезбедити простор и техничку подршку за отварање факултета и високошколских установа	Одељење за ванпривредне делатности	Министарство просвете	2026. (IV квартал)	Буџет				
2.2.3 Поддржати развој додатних програма дуалног образовања за одређене образовне профиле	Одељење за ванпривредне делатности	Средње школе Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

		ција Привредна друштва						
2.2.4 Подржати развој и континуирано спровођење ваннаставних активности у средњим школама	Одељење за ванпривредне делатности	Средње школе	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
2.2.5 Финансијска подршка студентима и стручњацима са територије града	Одељење за ванпривредне делатности		2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 11 Социјална и дечја заштита 0902-0019	3.566	3.600	3.600
2.2.6 Матурантска парада	Одељење за ванпривредне делатности		2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 15 Опште услуге локалне самоуправе 0602-4004	480	480	480

Мера 2.3: Подршка младима из осетљивих група за укључивање у формално и неформално образовање и за квалитетно запошљавање								
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота								
Период спровођења: 2024–2028.					Тип мере: информативно – едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:								
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.	
Удео младих из осетљивих	Број	Џоб инфо	10	2023.	10	12	15	

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

група који су користили услуге каријерног вођења и саветовања за младе		центар					
--	--	--------	--	--	--	--	--

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу у активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
2.3.1 Креирање и спровођење прилагођених обука за младе из осетљивих група за већу запошљивост	КЗМ	Џоб инфо центар ЗИП центар за младе ЦСР НАПОР	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
2.3.2 Пружање услуге каријерног вођења и саветовања за младе из осетљивих друштвених група	КЗМ	Џоб инфо центар	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
2.3.3 Организација радионица на којима ће млади који су се успешно осамосталили делити своја искуства са младима у програмима припреме за осамостаљивање	КЗМ	Џоб инфо центар ЗИП центар НСЗ ЦСР РРА Југ	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

2.3.4 Обезбедити бољу информисаност родитеља, деце и читаве заједнице о концепту инклузивног образовања путем средстава јавног информисања, јавних акција, трибина, едукација	КЗМ	ОЦД Средње школе Основне школе Локални медији	2026. (IV квартал)	Уницеф Србија				
---	-----	--	--------------------	---------------	--	--	--	--

Мера 2.4: Континуирано спроводити програме омладинског рада у сарадњи са локалним партнерима							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно – едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број сертификованих омладинских радника	Број	Извештај о раду КЗМ	0	2023.	0	0	1

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
МТО, НАПОР, ГИЗ, Програм ПРО				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу	Рок за завршета к активност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

		активности	и					
2.4.1 Утврдити потребе за развој услуга омладинског рада на локалном нивоу	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО				
2.4.2 Јачање компетенција координатора КЗМ и организација младих и за младе за примену и унапређење стандарда омладинског рада	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО НАПОР				
2.4.3 Подржати активности развоја и реализације интегрисаних услуга за младе, са посебним фокусом на НЕЕТ младе и младе у руралним срединама	КЗМ	ОЦД Образовне институције Дом здравља ЦСР Црвени крст Завод за јавно здравље Установе културе Спортски центар Локални медији Привредна друштва	2026. (IV квартал)	МТО НАПОР ГИЗ Програм ПРО				
2.4.4 Подизати капацитете организација младих и за младе у области прикупљања средстава	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

од међународних и других донатора								
-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Посебни циљ 3: Млади су активни учесници друштва у локалној заједници							
Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе града Пирота							
Показатељ(и) на нивоу посебног циља (показатељ исхода)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број предлога и нацрта одлука и докумената јавних политика од интереса за младе на које су млади давали мишљење	Број	Извештај о раду ГУ	1	2023.	1	1	1
Удео младих који су волонтирали у последњих годину дана	%	ГЕА, Тернипе, Црвени крст, Радио аматери, Добровољн о ватрогасно друштво	1	2023.	1	1,5	2
Број омладинских акција и пројеката, годишње	Број	ГЕА, Тернипе, Црвени крст, Радио аматери, Добровољн о ватрогасно друштво	175	2023.	175	180	190

Мера 3.1: Подстицање волонтирања и активизма код младих

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број активних волонтера/ки	Број	ГЕА, Тернипе, Црвени крст, Радио аматери, Добровољно ватрогасно друштво	101	2023.			
Број организатора волонтерских услуга (за волонтирање у регуларним и ванредним ситуацијама)	Број	ГЕА, Тернипе, Црвени крст, Радио аматери, Добровољно ватрогасно друштво	25	2023.			

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				
МТО, Млади истраживачи Србије, Европска иницијатива за				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

солидарност				
-------------	--	--	--	--

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
3.1.1 Подршка организацији обука о волонтерском менаџменту и деловању у ванредним ситуацијама за организаторе волонтерских услуга	КЗМ	ОЦД Образовне, културне и спортске установе Црвени крст	2026. (IV квартал)	МТО				
3.1.2 Подршка организацији локалних волонтерских кампова и кампова за младе са различитим темама	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО Млади истраживачи Србије Европска иницијатива за солидарност				
3.1.3 Информисати младе о различитим програмима и временским захтевима волонтерских ангажмана и представити све добробити које они и заједница имају од њиховог укључивања	КЗМ	ОЦД Образовне, културне и спортске установе Црвени крст	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
3.1.4 Награђивање волонтера – пропуснице за	КЗМ	ОЦД Културне и спортске	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

бесплатно коришћење спортских објеката и културних дешавања		установе Црвени крст						
3.1.5 Повећати степен инклузије институција ученичких / студентских парламената у омладинском сектору	КЗМ	ОЦД Образовне , културне и спортске установе Црвени крст	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Мера 3.2: Подстицати друштвени активизам међу младима и повећати њихово учешће у процесима доношења одлука								
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота								
Период спровођења: 2024–2028.					Тип мере: информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:								
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.	
Број омладинских иницијатива према Граду	Број	Одељење за ванпривредне делатности	0	2023.	0	1	2	

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				
БОШ, ЕНЕЦА, Министарство за европске интеграције, Национална коалиција за децентрализацију				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Назив активности:	Орган који спровод и активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
3.2.1 Успостављање института Омладинске столице у локалном парламенту	Скупштина града	КЗМ Ученички и студентски парламенти ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
3.2.2 Дијалог младих са градоначелником и осталим функционерима	КЗМ	Ученички и студентски парламенти ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
3.2.3 Додатно информисати и едуковати младе у погледу демократских вредности, партиципације у доношењу одлука, о политичком систему и култури, грађанским и политичким правима	КЗМ	Ученички и студентски парламенти ОЦД	2026. (IV квартал)	БОШ ЕНЕЦА				
3.2.4 Информисати	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	Министарств				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

младе о Европској унији, процесу европских интеграција, начинима на које они могу допринети европским интеграцијама, као и утицају на свакодневни живот грађана, могућностима које чланство у ЕУ пружа овој популацији		Ученички и студентски парламенти	квартал)	о за европске интеграције Национална коалиција за децентрализацију				
--	--	----------------------------------	----------	---	--	--	--	--

Мера 3.3: Стварање услова за учешће младих у креирању и конзумирању културних и медијских садржаја за младе							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна и обезбеђење добара и пружање услуга			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број културних програма за младе, годишње	Број	Извештаји о раду установа културе	102	2023.	105	108	110

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет	Програм 13 Развој културе	1.500	1.500	1.500

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

	и информисања 1201-4002			
Министарство културе, Уницеф Србија, Министарство за европске интеграције, МТО				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
3.3.1 Укључивање младих у креирање садржаја за младе у области културе	КЗМ	Дом културе Народно позориште Музеј Понишавља Народна библиотек а Историјски архив Галерија „Чедомир Крстић”	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
3.3.2 Организовати догађаје за младе у области културе – Пиротско културно лето	Одељење за ванпривредне делатности	ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 13 Развој културе и информисања 1201-4002	1.500	1.500	1.500
3.3.2 Радити на унапређењу информисања младих, као и на креирању	КЗМ	ОЦД Локални медији	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања Министарство				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

квалитетног медијског садржаја за младе и о младима				културе				
3.3.3 Подршка реализацији пројеката који доприносе развоју културних потреба младих	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	Министарство културе				
3.3.4 Обучити младе кроз неформално образовање да критички проматрају и просуђују пласирани садржај у медијима	КЗМ	ОЦД Мрежа медијске писменост и Локални медији	2026. (IV квартал)	Уницеф Србија Министарство за европске интеграције				
3.3.5 Креирање инфо сервиса за младе који садржи понуду програма, конкурса, стипендија, актуелности из области омладинске политике, најаве актуелних дешавања из области културе, спорта, списак и контакте клубова, организација и институција важних за младе итд.	КЗМ	Установе културе Спортски центар	2026. (IV квартал)	МТО				

Мера 3.4: Подршка спровођењу и информисаности младих о програмима мобилности

Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број младих који су учествовали у програмима мобилности, годишње	Број	Средње школе Високошколске установе	60	2023.	68	75	84

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				
Ерасмус +				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетака активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
3.4.1 Промовисање програма мобилности и виртуелне мобилности која подразумева одређени облик учења на даљину и тимски рад	КЗМ	Средње школе Високошколске установе ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
3.4.2 Подршка пројектима који се тичу	КЗМ	Средње школе	2026. (IV квартал)	Ерасмус +				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

подстицања мобилности код младих		Високошколске установе ОЦД						
3.4.3 Подршка умрежавању организација које учествују у програмима мобилности	КЗМ	Средње школе Високошколске установе ОЦД	2026. (IV квартал)	Ерасмус +				

Мера 3.5: Развијени механизми у функцији обезбеђивања оптималног износа опредељених средстава за младе из буџета града							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Одељење за ванпривредне делатности							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: подстицајна и информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број удружења грађана која су се пријавила на јавни позив локалне самоуправе за финансирање пројеката из области омладинске политике	Број	Одељење за ванпривредне делатности	0	2023.	3	4	5

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет	Програм 14 Развој спорта и омладине 1301-0005	600	600	600
БОШ, МТО				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
3.5.1 Објављивање јавног позива за реализацију програма удружења у области омладинске политике	Одељење за ванпривредне делатности	КЗМ ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 14 Развој спорта и омладине 1301-0005	600	600	600
3.5.2 Организовање обука на теме удруживања, оснивања и функционисања удружења и јавног заговарања	КЗМ	РРА Југ ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања БОШ				
3.5.3 Развијње механизма за примену омладинског одговорног буџетирања на локалном нивоу	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО				

Посебни циљ 4: Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, које доводе до социјалног и економског осамостаљивања

Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе града Пирота

Показатељ(и) на нивоу посебног циља (показатељ исхода)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Учешће младих у укупној запослености	%	РЗС, Општине и региони	14,5	2022.	15	15,5	16
Број корисника иновативног модела обука на радном месту из категорије младих, годишње	Број	ЗИП центар за младе	10	2023.	16	16	16
Број програма за запошљавање и развој предузетништва младих	Број	КЛЕР и НСЗ	5	2023.	5	5	6

Мера 4.1: Подршка запошљивости младих и развоју омладинског, женског и социјалног предузетништва							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: КЛЕР							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: подстицајна / информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број младих који су укључени у програме за развој предузетничких компетенција и за побољшање запошљивости младих, на годишњем нивоу (према полу)	Број	ЗИП центар, Џоб инфо центар, РРА Југ	34 (ж) 38 (м)	2023.	40 (ж) 40 (м)	42 (ж) 42 (м)	45 (ж) 45 (м)
Број пројеката ЈЛС и удружења грађана за побољшање запошљивости младих на годишњем нивоу који су финансирани од стране ЈЛС	Број	КЛЕР, ЗИП центар, Џоб инфо центар,	6	2023.	6	7	7

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет	Програм 3 Локални економски развој 1501-0002 1501-0003	14.000 2.500	14.000 2.500	14.000 2.500
Кабинет министра за равномерни регионални развој	Програм 3 Локални економски развој 1501-7004	2.500	0	0
Буџет РС		4.900	4.880	4.880

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
4.1.1 Промовисати и подстакнути младе на бављење предузетништвом, кроз финансијске подстицаје за самозапошљавање	КЛЕР	НСЗ	2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 3 Локални економск и развој 1501-0002	5.000	5.000	5.000
				Буџет РС		4.900	4.880	4.880
4.1.2 Имплементација иновативног модела каријерног вођења и саветовања и обука на радном месту у сарадњи са компанијама и градом	ЗИП центар за младе	КЛЕР	2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 3 Локални економск и развој 1501-0002	2.000	2.000	2.000
4.1.3 Подршка развоју женског предузетништва	КЛЕР		2024. (IV квартал)	Буџет	Програм 3 Локални економск и развој	2.500	2.500	2.500

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

					1501-0003			
				Кабинет министра за равномерни регионални развој	Програм 3 Локални економск и развој 1501-7004	2.500	0	0
4.1.4 Подржати програме за стручно оспособљавање незапослених лица за самосталан рад у струци	КЛЕР	НСЗ	2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 3 Локални економск и развој 1501-0002	7.000	7.000	7.000
4.1.5 Промовисати и популаризовати програме финансијске и нефинансијске подршке младим предузетницима које спроводе Министарство привреде и друге организације	КЗМ	РРА Југ	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
4.1.6 Популаризовати услуге и сервисе које млади могу да добију од Националне службе за запошљавање и подстицати пријављивање младих на евиденцију незапослених лица	КЗМ	НСЗ	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
4.1.7 Организовање обука у области социјалног предузетништва младих	КЗМ	РРА Југ ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
4.1.8 Представљање	КЗМ	КЛЕР	2026. (IV	Буџет /				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

примера добре праксе младих који су се запослили и започели сопствени бизнис користећи подстицајна средства која су доступна на националном и локалном нивоу		РРА Југ НСЗ Локални медији	квартал)	редовна издвајања				
4.1.9 Укључивање актера омладинске политике у локални Савет за запошљавање	Савет за запошљавање града Пирота	КЗМ	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Мера 4.2: Подршка постојећим и иновативним програмима за развој вештина управљања каријером младих							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Џоб инфо центар							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број младих који су учествовали у активностима каријерног вођења и саветовања (према полу)	Број	Џоб инфо центар	500 (ж) 605 (м)	2023.	510 (ж) 605 (м)	515 (ж) 610 (м)	520 (ж) 615 (м)
Број пружалаца услуга каријерног вођења и саветовања	Број	Џоб инфо центар	3	2023.	3	3	4

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Влада Швајцарске и Републике Србије, МТО				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
4.2.1 Промоција каријерног вођења и саветовања у школама у сарадњи са цивилним сектором	Џоб инфо центар	Основне школе Средње школе ОЦД	2026. (IV квартал)	Влада Швајцарске и Републике Србије				
4.2.2 Подржати развој и спровођење онлајн и дигиталних услуга каријерног вођења и саветовања	Џоб инфо центар	ОЦД	2026. (IV квартал)	Влада Швајцарске и Републике Србије				
4.2.3 Организација конференције Занимања за будућност	Џоб инфо центар	ОЦД НСЗ	2026. (IV квартал)	Влада Швајцарске и Републике Србије				
4.2.4 Инфо онлине портал – Путоказ до средње школе 2027-2028	Џоб инфо центар	Основне школе Средње школе	2026. (IV квартал)	МТО				

Мера 4.3: Инфраструктурна, стручна и финансијска подршка за генерисање нових компанија које се оснивају од стране младих у областима информационо-комуникационих технологија

Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: ЗИП центар за младе

Период спровођења: 2024–2028.

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга / информативно-

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				едукативна			
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број новооснованих фирми из ИТ сектора, годишње	Број	АПР КЛЕР					

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет / редовна издвајања				
Фонд за иновациону делатност, НАЛЕД, USAID				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
4.3.1 Обезбедити простор и техничку подршку за младе, иновативне предузетнике у областима информационо-комуникационих технологија	Град Пирот	ЗИП центар за младе	2025. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
4.3.2 Јачање капацитета старт-ап	ЗИП центар за	Привредна друштва	2026. (IV квартал)	Фонд за иновациону				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

компанија за генерисање средстава из националних и међународних програма	младе	Предузетници		делатност НАПЕД USAID				
4.3.3 Обезбедити менторску подршку за стартап компаније	ЗИП центар за младе	Привредна друштва Предузетници	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
4.3.4 Успоставити пословно-техничку сарадњу између локалне самоуправе, образовних институција и привреде за подршку компанијама и тимовима који креирају иновативне производе / услуге	ЗИП центар за младе	КЛЕР Средње школе Високошколске установе Привредна друштва Предузетници	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
4.3.5 Подршка раду инкубатора у средњим школама	ЗИП центар за младе	Средње школе	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Мера 4.4: Информисање и подстицање младих да развијају дигиталне и друге вештине и компетенције које су у складу са захтевима савременог тржишта рада								
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: ЗИП центар за младе								
Период спровођења: 2024–2028.					Тип мере: информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:								
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.	
Број младих који је укључен у	Број	ЗИП центар	5 (ж)	2023.	5 (ж)	8 (ж)	10 (ж)	

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

обуке из области дигиталних вештина на годишњем нивоу (према полу)			5 (м)		5 (м)	8 (м)	10 (м)
Број младих укључених у програме преквалификације	Број	ЗИП центар	15	2023.	15	15	15

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
МТО				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
4.4.1 Подршка омладинским активностима у неформалном образовању које су у складу са садашњим и пројектованим захтевима тржишта рада – праћење потреба за радном снагом, едукација младих и преквалификација за потребе тржишта рада	ЗИП центар за младе	НСЗ Џоб инфо центар ОЦД Добросуседски клуб	2026. (IV квартал)	МТО				
4.4.2 Подршка омладинским активностима у неформалном	ЗИП центар за младе	НСЗ ОЦД Привредна друштва	2026. (IV квартал)	МТО				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

образовању кроз које млади стичу дигиталне вештине		Предузетници						
4.4.3 Подршка пројектима и програмима информисања младих о дигиталним технологијама и дигиталним вештинама и важности безбедног начина њиховог коришћења	КЗМ	ОЦД Основне школе Средње школе Локални медији	2026. (IV квартал)	МТО				

Посебни циљ 5: Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих

Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе града Пирота

Показатељ(и) на нивоу посебног циља (<i>показатељ исхода</i>)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број превентивних кампања, едукација, радионица циљу очувања физичког, менталног и репродуктивног здравља младих	Број	Савет за младе Савет за здравље Дом здравља Пирот	174	2023.	175	180	185
Број програма са спортским садржајем, годишње	Број	СЦ Пирот	56	2023.	56	58	60

Мера 5.1: Подршка програмима који доприносе развоју здравих стилова живота, сексуалном, репродуктивном и менталном здрављу младих

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Дом здравља Пирот							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна и институционално – управљачко – организациона			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број младих који учествују у превентивним програмима и активностима промоције здравих стилова живота и превенције ризичног понашања на годишњем нивоу (према полу)	Број	Саветовалиште за младе	1000	2023.	1000	1050	1100

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет	Програм 11 Социјална и дечија заштита	226	230	230
	Програм 14 Развој спорта и омладине 1301-0001 1301-0002	89.870	92.000	95.000

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
5.1.1 Унапредити и промовисати рад	Дом здравља	ОЦД Основне	2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 11	226	230	230

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Саветовалишта за младе које ће спроводити превентивне активности у циљу очувања физичког, менталног и репродуктивног здравља младих	Пирот	школе Средње школе			Социјална и дечија заштита			
5.1.2 Покренути велику медијску и теренску кампању о важности физичког и посебно менталног здравља младих	КЗМ	Саветовал иште за младе Локални медији ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.1.3 Успоставити програме вршњачког рада за младе који се суочавају са проблемима везаним за ментално здравље и злоупотребу психоактивних супстанци	КЗМ	Саветовал иште за младе ЗЗЈЗ ЦСР Полицијска управа ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.1.4 Организовање спортских догађаја и реализација програма који популаризују и чине спорт доступним деци и омладини, женама, младима из осетљивих група	Одељење за ванпривредне делатности	Спортски клубови и удружења Спортски центар	2026. (IV квартал)	Буџет	Програм 14 Развој спорта и омладине 1301-0001 1301-0002	89.870	92.000	95.000

Мера 5.2: Унапређење постојећих и развој нових програма превенције насилног и ризичног понашања код младих, уз креирање адекватних мера за унапређење безбедносне културе младих

Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број младих који учествује у програмима превенције и подршке за унапређење безбедности у саобраћају у току календарске године	Број	Савет за безбедност саобраћаја	400	2023.	420	440	450

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
МТО, НАПОР, ЦЕРВ, УН Вомен, Агенција за безбедност саобраћаја, Министарство за бригу о породици и демографију				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
5.2.1 Подршка реализацији омладинских пројеката и активности који се баве превенцијом дигиталног, родно заснованог, сексуалног,	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО НАПОР ЦЕРВ УН Вомен				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

партнерског и вршњачког насиља и промоцијом здравствено безбедног понашања и родне равноправности								
5.2.2 Испитати учесталост и узроке насиља међу младима и креирати политике превенције и механизме за брзо реаговање	КЗМ	Основне и средње школе ОЦД ЦСР Полицијска управа	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.2.3 Формирање мреже локалних промотера / едукатора за превенцију вршњачког насиља и борбу против дискриминације	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.2.4 Организовати кампање и едукације младих на тему безбедности у саобраћају	КЗМ	Савет за безбедност саобраћаја	2026. (IV квартал)	Агенција за безбедност саобраћаја				
5.2.5 Спровођење програма неформалног образовања младих о ненасилним методама, вештинама комуницирања и ненасилној комуникацији	КЗМ	ОЦД Омладински клуб?	2026. (IV квартал)	МТО				
5.2.6 Едукације за младе и родитеље о утицају и ризицима друштвених мрежа на	КЗМ	Мрежа медијске писмености	2026. (IV квартал)	Министарство за бригу о породици и демографију				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

младе и заштити деце и младих на интернету		Полицијска управа ОЦД Основне школе Средње школе						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Мера 5.3: Подршка развоју програма младих и за младе у области заштите животне средине							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна / подстицајна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број младих који учествују у акцијама, информативним и заговорачким кампањама и едукацијама о значају заштите животне средине, годишње (према полу)	Број	УГ ГЕА, УГ Стара Планина	200	2023.	250	270	300
Број одржаних едукација, акција, кампања које имају за циљ унапређење заштите животне средине, годишње	Број	ЈКП Регионална депонија Пирот, УГ ГЕА, УГ Стара Планина	18	2023.	18	18	20

Извор финансирања мере	Вежа са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

МТО Траг фондација БОШ				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
5.3.1 Подршка организацији кампање за заговарање за заштиту животне средине и едукације младих на тему заштите животне средине и одрживог развоја	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	МТО Траг фондација БОШ				
5.3.2 Мапирање свих локалних и националних акција које имају за циљ унапређење заштите животне средине и њихова промоција код младих	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.3.3 Подстакнути еко-активизам младих кроз подршку активностима уклањања отпада из природе и озелењавања, уз обезбеђивање бесплатних садржаја за учеснике акција	КЗМ	ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

5.3.4 Креирање информативног садржаја за младе у циљу подизања свести о заштити животне средине – вршњачка едукација	КЗМ	ОЦД Регионална депонија Пирот Локални медији Основне и средње школе	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.3.5 Подстицати сарадњу Савета за младе са удужењима за заштиту животне средине и укључивање младих у израду локалних еколошких акционих планова	Савет за младе	ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

Мера 5.4: Подршка програмима који доприносе унапређењу социјалне укључености младих							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Канцеларија за младе града Пирота							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број програма и пројеката подршке друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености, годишње	Број	ЦСР Добросуседски клуб	0	2023.	1	2	2
Број програма и активности превенције насилног и ризичног	Број	ЦСР, Средње	33	2023.	35	40	45

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

понашања код младих, годишње		школе					
---------------------------------	--	-------	--	--	--	--	--

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
УНОПС, Влада Швајцарске, ГИЗ, БОШ				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршета к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
5.4.1 Подршка омладинским активностима за препознавање потреба младих у ризику, те креирању и спровођењу адекватних програма превенције од социјалне искључености младих, укључујући успостављање сарадње са ванинституционалним актерима који развијају услуге ресоцијализације и реинтеграције младих	КЗМ	Добросуседски клуб ОЦД ЦСР	2026. (IV квартал)	УНОПС Влада Швајцарске ГИЗ				
5.4.2 Оснаживање младих из осетљивих	КЗМ	Добросуседски клуб	2026. (IV квартал)	УНОПС Влада				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

група за јачање самопоуздања, усвајање вредности и принципа, превенцију и реаговање у случајевима дискриминације, оснаживање за рад на себи, активно учешће у друштву, самостално доношење квалитетних одлука		ОЦД ЦСР		Швајцарске ГИЗ				
5.4.3 Организација едукативних програма за сензибилизацију младих о темама везаним за дискриминацију / права рањивих група и заједница	КЗМ	Добросуседски клуб ОЦД	2026. (IV квартал)	УНОПС Влада Швајцарске ГИЗ				
5.4.4 Промовисати мултикултуралност, људска права, равноправност, са посебним нагласком на родну равноправност и борбу против хомофобије међу младима	КЗМ	Добросуседски клуб ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.4.5 Развој механизма подршке жртвама дискриминације	КЗМ	ОЦД Добросуседски клуб	2025. (II квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.4.6 Спровести обуке за представнике јавног и цивилног сектора на тему права и потреба	КЗМ	ОЦД Добросуседски клуб	2026. (IV квартал)	БОШ				

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

младих у ризику од социјалне искључености								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Мера 5.5: Подстицати, вредновати и промовисати изузетна испољавања и достигнућа младих у свим областима							
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Одељење за ванпривредне делатности							
Период спровођења: 2024–2028.				Тип мере: подстицајна и информативно-едукативна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:							
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години 2024.	Циљана вредност у години 2025.	Циљана вредност у последњој години АП – 2026.
Број младих који су добили финансијску подршку Града за изузетна испољавања и достигнућа, годишње	Број	Одељење за ванпривредне делатности	134	2023.	140	143	145

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2024.	У години 2025.	У години 2026.
Буџет	Програм 15 Опште услуге локалне самоуправе 0602-4003 0902-0019	1.650	1.650	1.650

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетака к активност и	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2024.	2025.	2026.
5.5.1 Подршка развоју	Одељењ		2026. (IV	Буџет	Програм	1.650	1.650	1.650

Стратегија за младе града Пирота за период 2024–2028. године

потенцијала надарених и талентованих младих (награде и стипендије за изузетна испољавања и достигнућа и учешће на такмичењима)	е за ванпривредне делатности		квартал)		15 Опште услуге локалне самоуправе 0602-4003 0902-0019			
5.5.2 Промоција младих успешних стручњака, талената, спортиста, појединаца	КЗМ	Основне школе Средње школе Висошколске установе Спортски центар ОЦД Локални медији	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				
5.5.3 Промовисање постојећих националних фондова за стипендирање младих талената	КЗМ	Основне школе Средње школе Висошколске установе Спортски центар ОЦД	2026. (IV квартал)	Буџет / редовна издвајања				

АНЕКСИ

- Одлука о приступању изради Стратегије за младе града Пирота за период 2023–2028. године и Акционог плана за њено спровођење
- Одлука о измени и допуни Одлуке о приступању изради Стратегије за младе града Пирота за период 2023–2028. године и Акционог плана за њено спровођење
- Решење о образовању Координационог тима за израду Стратегије за младе града Пирота за период 2023–2028. године и Акционог плана за њено спровођење
- Решење о образовању Радне групе за израду Стратегије за младе града Пирота за период 2023–2028. године и Акционог плана за њено спровођење
- Извештај о спроведеној јавној расправи на нацрт Стратегије за младе града Пирота за период 2024–2028. године и Акционог плана за њено спровођење за период од 2024. до 2026. године

СКУПШТИНА ГРАДА ПИРОТА

На основу чл. 10. и 38. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18), члана 12. Закона о младима (“Службеном гласнику РС”, бр. 50/2011 од 8.7.2011.) члана 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, 129/07, 83/14-др.закон, 101/16-др.закон 47/18 и 111/2021), члана 14. и 25. Статута града Пирота („Сл. лист града Ниша“ бр. 20/2019), Скупштина града Пирота на седници одржаној 28.09.2022. године, донела је

О Д Л У К У

О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕГИЈЕ ЗА МЛАДЕ ГРАДА ПИРОТА ЗА ПЕРИОД 2023-2028. ГОДИНЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ЊЕНО СПРОВОЂЕЊЕ

Члан 1.

Под Стратегијом за младе града Пирота за период 2023 - 2028. године и Акционог плана за њено спровођење (у даљем тексту: Стратегија), у смислу ове Одлуке, подразумева се документ јавне политике, за период од пет година, којим се на целовит начин утврђују стратешки правци деловања у области омладинске политике и бриге за младе.

Члан 2.

Циљ Стратегије је да дефинише приоритетне области за младе и активности које одговарају на специфичне потребе младих, да утврди локалну омладинску политику као сет стратешких мера које повезују различите области живота младих, а усмерене су на унапређење квалитета живота младих, њиховог физичког и психичког благостања и свеукупне добробити, као и обезбеђивање могућности за развој знања, вештина и ставова неопходних за бољу и лакшу интеграцију младих у друштво и преузимање активног учешћа у друштвеном животу.

Члан 3.

Стратегија садржи следеће елементе: визију, односно жељено стање, преглед и анализу постојећег стања, приоритетне циљеве који се желе постићи, кратак опис мера за постизање општих и посебних циљева, кључне показатеље учинака на нивоу општих и посебних циљева и мера, као и Институционални оквир и план за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање о спроведеним мерама.

Члан 4.

Ради спровођења ове Одлуке, градоначелник Града Пирота именује Координациони тим чији је задатак да координира и надзире процес израде Стратегије, израђује и усваја Оперативни план за израду Стратегије, разматра Стратегију по фазама припреме, предложеној од стране тематских радних група и даје Градском већу на даљу надлежност.

Координациони тим чиниће представници Града Пирота и Градске управе, Градског већа Града Пирота, јавних установа, Регионалне развојне агенције ЈУГ, Канцеларије за локални економски развој и представници организација цивилног друштва.

Члан 5.

Поред Координационог тима, формирају се и тематске радне групе за поједине области омладинске политике које чине представници Градске управе, стручњаци ангажовани у администрацији, установама и организацијама цивилног друштва.

Задаци тематских радних група су:

СКУПШТИНА ГРАДА ПИРОТА

- израда анализа постојећег стања са препорукама;
- дефинисање предлога општих и посебних циљева;
- дефинисање опција за остваривање постављених циљева;
- израда анализе ефеката предложених опција;
- дефинисање предлога оптималне опције за остваривање постављених циљева - дефинисање мера, њихових носилаца и показатеља резултата.

У рад тима могу бити укључени и сви остали заинтересовани учесници, како би се обезбедила партиципација и транспарентност процеса одлучивања и правовремено обавештавање јавности.

Члан 6.

Током читавог процеса израде Стратегије биће спровођене консултације применом различитих техника (фокус групе, округли сто, панел, анкета, прикупљање писаних коментара) на којима ће се усаглашавати предложена решења.

Члан 7.

Стручне и административне послове за потребе израде Стратегије обављаће Регионална развојна агенција ЈУГ, доо, Ниш.

Члан 8.

Рок за израду Плана је 12 месеци од дана ступања на снагу ове Одлуке.

Члан 9.

За реализацију ове Одлуке задужен је Координациони тим.

Члан 10.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службени лист Града Ниша“.

I бр.06/70-4/22
28.09.2022. год.

П и р о т

ПРЕДСЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ГРАДА
Милена Димитријевић

Милена Димитријевић

ПРИВРЕМЕНИ ОРГАН ГРАДА ПИРОТА

Република Србија
Град Пирот
Привремени орган града Пирота
I Број:06/105-3/23
Датум: 29.12.2023.
Пирот

Српских владара 82
18300, Пирот
www.pirot.rs

На основу чл. 10. и 38. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18), члана 12. Закона о младима (“Службеном гласнику РС”, бр. 50/2011 од 8.7.2011.) члана 4. и 37. Пословника о раду Привременог органа града Пирота („Сл. лист града Ниша“ бр.104/2023), Привремени орган града Пирота на седници одржаној 29.12.2023. године донео је

**ОДЛУКУ О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ ОДЛУКЕ
О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕГИЈЕ ЗА МЛАДЕ ГРАДА ПИРОТА ЗА ПЕРИОД
2023-2028. ГОДИНЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ЊЕНО СПРОВОЂЕЊЕ**

Члан 1.

Мења се члан 1 Одлуке о приступању изради Стратегије за младе града Пирота за период 2023-2028. године и Акционог плана за њено спровођење тако да гласи:

„Под Стратегијом за младе града Пирота за период 2024 - 2028. године и Акционог плана за њено спровођење (у даљем тексту: Стратегија), у смислу ове Одлуке, подразумева се документ јавне политике, за период од пет година, којим се на целовит начин утврђују стратешки правци деловања у области омладинске политике и бриге за младе.“

Члан 2.

Мења се члан 8 Одлуке о приступању изради Стратегије за младе града Пирота за период 2023-2028. године и Акционог плана за њено спровођење тако да гласи:

„Рок за израду Стратегије је 12 месеци од дана ступања на снагу ове Одлуке.

Рок за израду Акционог плана је 90 дана од дана усвајања Стратегије“.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службени лист града Ниша“

ПРЕДСЕДНИК
ПРИВРЕМЕНОГ ОРГАНА
мр Владан Васић

ГРАД ПИРОТ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД ПИРОТ
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Бр. 07-5 /2023
15.01.2023. године
ПИРОТ

На основу члана 10., чл. 11. став 3, члана 18. став 2 и 6, и члана 38. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 30/2018), члана 44. став 1. тачка 5. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др.закон, 47/2018 и 111/2021 – др. закон), и члана 39. став 1. тачка 5. Статута града Пирота („Службени лист града Ниша“, бр. 20/2019), и на основу Одлуке Скупштине града Пирота I бр. 06/70-4/22 од 28.09.2022. године, градоначелник града Пирота доноси:

РЕШЕЊЕ

о образовању Координационог тима за израду Стратегије за младе града Пирота за период 2023-2028. године и Акционог плана за њено спровођење

I

Образује се Координациони тим за израду Стратегије за младе града Пирота за период 2023-2028. године и Акционог плана за њено спровођење (у даљем тексту : Стратегија), у следећем саставу:

1. Мр Владан Васић, градоначелник
2. Милош Цолић, заменик градоначелника
3. Милица Голубовић, помоћница градоначелника
4. Сава Костић, начелник Одељења за ванпривредне делатности
5. Амелија Костадиновић, Канцеларија за младе
6. Марија Ћошић, Канцеларија за локални економски развоја
7. Маја Ђирић, представник Регионалне развојне агенције ЈУГ
8. Наташа Андрејевић-РРА ЈУГ

ГРАД ПИРОТ

II

Координациони тим за израду Стратегије има следећи задатак и надлежности:

- израђује и усваја оперативни план за израду Стратегије;
- дефинише задатке радне групе и организација у процесу израде Стратегије;
- прати процес израде документа;
- обезбеђује укљученост организационих јединица Градске управе, односно несметано прослеђивање информација од значаја за израду Стратегије од стране управе ка Радној групи;
- оцењује прелиминарне и финалне верзије документа;
- учествује у јавним расправама и јавној кампањи за промоцију финалног документа;
- учествује у административним поступцима везаним за припрему документа и спроводи процедуру усвајања Стратегије ;

III

Задаци координатора су нарочито :

- организовање процеса анализе заинтересованих страна у оквиру Координационог тима ради утврђивања састава Радне групе;
- посредна координација са руководиоцима Радне групе ради информисања о напретку у спровођењу задатака Радне групе;
- информисање Координационог тима о раду Радне групе;
- преношење инструкција Координационог тима Радној групи;
- предлагање организовања састанака Координационог тима ради одлучивања о конкретним питањима , по потреби и на иницијативу Радне групе
- представљање Координационог тима у процесу јавне расправе о Нацрту Стратегије;
- извршавање других задатака по налогу Координационог тима

IV

Стручне и административне послове за потребе израде Стратегије обављаће Регионална развојна агенција ЈУГ, доо, Ниш.

ГРАД ПИРОТ

V

Решење ступа на снагу даном доношења и објављује се на сајту Града Пирота.

VI

Решење доставити: координатору, члановима Координационог тима и архиви.

ГРАДОНАЧЕЛНИК
Мр Владан Васић

ГРАД ПИРОТ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ГРАД ПИРОТ

ГРАДОНАЧЕЛНИК

Бр. 06-4 /2023

13.01.2023. год.

ПИРОТ

На основу члана 10. и 38. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 30/2018), члана 44. став 1. тачка 5 Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др.закон, 47/2018 и 111/2021 – др. закон), члана 39. став 1. тачка 5 Статута града Пирота („Службени лист града Ниша“, бр. 20/2019), и на основу Одлуке Скупштине града Пирота I бр. 06/70-4/22 од 28.09.2022. године, градоначелник града Пирота доноси:

РЕШЕЊЕ

о образовању Радне групе за израду Стратегије за младе града Пирота за период 2023-2028. године и Акционог плана за њено спровођење

I

Образује се Радна група за израду Стратегије за младе града Пирота за период 2023-2028. године и Акционог плана за њено спровођење (у даљем тексту : Стратегија), у следећем саставу:

1.

- 1. Амелија Костадиновић**, Одељења за ванпривредне делатности – координатор
- 2. Мира Златанов**, ЗИП Центар
- 3. Марко Ценић**, Цоб инфо центар
- 4. Јована Тончић**, Канцеларија за локални економски развој
- 5. Миљан Јонић**, Национална служба за запошљавање
- 6. Ивана Панић**, Центар за социјални рад
- 7. Мина Ружичић**, Црвени крст Пирот
- 8. Иван Младеновић**, Спортски центар Пирот
- 9. Мишко Ђирић**, Дом културе
- 10. Наташа Мицић**, Дом здравља
- 11. Милош Стефановић**, Завод за јавно здравље Пирот
- 12. Маријан Савић**, Полицијска управа Пирот

18300 Пирот • Српских владара 82 • телефон: 010/305-501 • телефакс: 010/313-901

ГРАД ПИРОТ

13. Љубомир Милановић, Гимназија Пирот
14. Катарина Ранчић, Техничка школа Пирот
15. Александра Влатковић, Економска школа Пирот
16. Марија Ђирић, Средња стручна школа Пирот
17. Душанка Лилић, Млекарска школа са домом ученика „Др Обрен Пејић“ Пирот
18. Мадих Сања, „Академија Доситеј“ - Средња медицинска школа Пирот
19. Бојана Николић, Академија техничко-васпитачких струковних студија, Одсек Пирот
20. Александар Видановић, Удружење за екологију „ГЕА“
21. Силвија Нешић, Удружење грађана „Тернипе“
22. Маринковић Јелена, Удружење „Лав“
23. Ирена Стојановић, Удружење „Звоно“
24. Данило Драшковић, СУ „Чудо ипон 010“
25. Никола Јаначковић, „Пирот може боље“
26. Ана Петровић- СНС
27. Младеновић Славољуб- ПОКС
28. Немања Панић- „Рођени за Пирот“
29. Ненчић Лара- „Најбоље за Пирот“
30. Наташа Андрејевић-РРА ЈУГ
31. Маја Ђирић-РРА ЈУГ

II

Радна група за израду Стратегије има следећи задатак и надлежности:

- израђује и усваја СВОТ анализе важне за Стратегију;
- даје сугестије, коментаре и предлоге у поступку израде;
- активно учествује у свим активностима везаним за процес израде;
- обезбеђује укљученост свих заинтересованих појединаца;
- учествује у јавним расправама и јавној кампањи за промоцију финалног документа;

III

Стручне и административне послове за потребе израде Стратегије Регионална развојна агенција ЈУГ, доо, Ниш.

IV

Решење ступа на снагу даном објављивања на сајту Града Пирота.

ГРАД ПИРОТ

V

Решење доставити : члановима Радне групе, координатору и архиви.

ГРАДОНАЧЕЛНИК
Мр Владан Васић

